Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 213

Poznań, sobota dnia 9 maja 1931

Rok XXVI

Umocnienie granic

Ostatnia dyskusja nad budżetem wojskowym w instytucjach prawodawczych miała ten sam charakter, co i poprzednia: sprawy obrony były omawiane z taką ostrożnością, że społeczeństwu trudno wyciągnąć jakiekolwiek wnioski co do celowości układu tego budżetu z wyjątkiem jednego, że jest on wybitnie konsumcyjny. Skrępowani ograniczeniem czasu przemówień posłowie zaledwie zdążyli wypowiedzieć parę uwag na temat niedomagań naszej obrony, na które nie otrzymali zresztą odpowiedzi, chociaż poruszone przez nich sprawy w ogólnych zarysach nie mogą być uznane za tajne.

Na czoło tych niedomagań wysuwa się sprawa umocnienia granic. Istotę jej oświetlił senator Seyda w swem przemówieniu zdaniem: „Granica Polski (na zachodzie) jest otwarta, otwarty jest dostęp do morza, niezasłonięta Gdynia, która w parę godzin może być zniszczona..."

Dla Polski, nie posiadającej granic naturalnych, o które mogłaby się oprzeć armja działająca w polu, sprawa ta jest doniosłą. Losy obdarzyły nas sąsiadami, których tendencje zaborcze odczuwamy przez długie wieki, jednakże celowe rozwiązanie tego zadania nie jest łatwe nietylko ze względu na olbrzymie koszty, lecz i wobec faktu, że przebieg wojny światowej zachwiał wiarę w siłę stałych fortyfikacyj. Przecież szereg twierdz pierwszorzędnych rozsypał się pod uderzeniem ciężkich bomb niemieckich jak domki z kart, utrzymał się jeden Verdun, ale i on zdaniem wielu fachowców zawdzięcza swą skuteczną obronę nie tyle swym fortom, co armji polowej, z którą nie tracił połączenia ani na chwilę; zresztą rejon Verdunu posiada wyjątkowo pomyślne warunki terenu.

Pod wrażeniem klęsk fortyfikacji nastał jej zmierzch po wojnie, ale trwał on nie długo. Po upływie paru lat bezruchu Francja, posiadająca najbardziej rozwinięty system fortyfikacyjny o charakterze przedwojennym, przystąpiła z olbrzymim nakładem energji i środków materjalnych do dalszego rozwoju umocnień swych granic od Dunkierki na morzu Północnem aż do Mentony.

A jednocześnie w sąsiedniej Belgji trwało aż do roku obecnego przekonanie, że twierdze się przeżyły i przed dwoma laty słyszałem to z ust. M. de Brockville, belgijskiego ministra wojny. To samo twierdzili generałowie miejscowi. Wynikiem tej opinji było zupełne zaniedbanie zrujnowanych przez niemiecką artylerję fortów, odrestaurowano tylko koszary potrzebne armji.

Uzasadnienie sceptycyzmu fachowców belgijskich znajdziemy w tajnym memorjale niemieckiego generała inżynierji, który w r. 1915 badał skutki bombardowania w Antwerpji, Liège, Namur i Maubeuge. Memorjał ten ujawniony dopiero w 1919 r. stwierdza, że mury i sklepienia żelbetonowe, grubości 2—3 m., zasypane ziemią na 4 m., wytrzymały częściowo działanie 20 i 30,5 cm pocisków, ale zostały przebite i zrujnowane przez 42 cm bomby. Technika budowlana w tych twierdzach pozostała w tyle po za nowemi doświadczeniami, nawet w fortach Antwerpji, budowanych w ostatnich latach przed wojną. Materjał używany do wyrobu betonu był wątpliwego gatunku, a zestawienie jego niezadawalniające. Na zakończenie znajdujemy twierdzenie, że nadal nie będą budowane fortyfikacje o charakterze dotychczasowym.

W pojęciach belgijskiego sztabu generalnego nastąpił jednak przełom. W budżecie belgijskim na rok 1931 znalazła się suma 300 mil. fr. na umocnienie granic, ogólny koszt którego wyniesie 2 miljardy fr. Olbrzymi ten wydatek przyjął parlament po wyczerpującej i jawnej dyskusji nad projektem ministra wojny, opartym na zasadach, przyjętych po wojnie przez Francję.

Przed trzema laty dowiedzieliśmy się również, że Niemcy pokryjomu wbrew klauzulom traktatu wersalskiego wnieśli na swych zachodnich granicach szereg stałych objektów fortyfikacyjnych. Widzimy więc, że najbardziej zaangażowane militarnie państwa na zachodzie Europy znalazły odpowiednie do zmienionych warunków walki fortecznej rozwiązanie, musi zatem przyjść kolej i na Polskę, na jej bezwzględnie zagrożonych ziemiach zachodnich. W zakresie tegoczesnej fortyfikacji nie posiadamy własnego doświadczenia, możemy jednak z pełnem zaufaniem wzorować pracę organizacji naszych granic na francuskim systemie obecnym nader giętkim i logicznym.

Cała linja obronna Francji ma charakter zmienny, zastosowany do terenu, inny na równinie północnej, inny w Alzacji falistej, inny wreszcie w Alpach. Francuzi nie zrezygnowali z pasa twierdz Verdun-Belfort, zamykającego najkrótszy dostęp do wnętrza kraju, ale udoskonalili go wszystkiemi najnowszemi zdobyczami techniki. Pomiędzy fortami zbudowano liczne gniazda żelbetowe kułomiotów, ukryte w ziemi, zaopatrzono wszystkie elementy obrony w reflektory i podziemne telefony, urządzono w fortach lifty, zainstalowano własne ogrzewanie i dostawę wody oraz energji elektrycznej, połączono front z tyłem tunelami, posiadającemi w głównych kierunkach kolejki elektryczne.

Najtrudniejsze zadanie — obrona przeciwgazowa — została rozwiązana pomyślnie. Wszystkie zabudowania posiadają aparaty zgęszczające powietrze o tyle, że nie wpuszcza ono ciężkich gazów bojowych, dążących do wnętrza przez otwarte z konieczności strzelnice, a silne wentylatory zaopatrzone w filtry dostarczają dobrego powietrza bez szkodliwych dodatków.

Uporczywa obrona płaskiego frontu jest oparta na zasadzie rozrzucenia poszczególnych elementów obronnych fortyfikacji stałej na większych przestrzeniach. Tworzą one rejony umocnione, wyposażone w silną artylerję i automatyczną broń ręczną, ostrzeliwują całe pole ogniem krzyżowym. Wszystkie roboty betonowe muszą być wykonane w okresie pokoju, roboty ziemne i odrutowanie nastąpi z chwilą wybuchu wojny przy pomocy magazynów, zorganizowanych zawczasu w każdym rejonie. Przejścia przez Alpy zostały zamknięte samodzielnemi, silnemi fortami.

Cały ten gigantyczny pas forteczny został stworzony przez inspektora inżynierji, gen. Beltragne. Tak wspaniale zorganizowana obrona granic ciągle zresztą ulepszana pozwala obywatelowi francuskiemu oddać się spokojnie pracy pokojowej; wie on, że armja jego, wsparta potężnie o takie umocnienia, potrafi z najmniejszym przelewem krwi odeprzeć zwycięsko wszelki najazd wroga.

E. De Henning-Michaelis
generał.

Franklin Bouillon o zagrożeniu Polski i Francji przez Niemcy

Paryż, 9. 5. (Tel. wł.) W uzupełnieniu doniesień o wczorajszej mowie Franklin-Bouillona w izbie deputowanych zacytować należy jeszcze następujące jego słowa:

Zwycięzcom zależy na utrzymaniu obecnych traktatów, zwyciężonym na ich obaleniu. W ostatniej chwili zaczyna się Briand opierać na Małej Entencie i Polsce i w ten sposób zaczyna stawiać jedyne słuszne kroki zbliżenia pomiędzy Francją i jej sprzymierzeńcami. Ale przecież to jest nasza polityka — woła Franklin Bouillon — którą p. Briand obecnie prowadzi w chwili niebezpieczeństwa.

W dalszym ciągu podkreśla Franklin Bouillon niebezpieczeństwo, jakie zagraża Polsce ze strony Niemiec. Dziś niebezpieczeństwo wojny, niebezpieczeństwo zmiany granic jest aktualne nietylko w stosunku do Polski, ale nawet w stosunku do Francji. Zagrożony jest Ren.

Po wczorajszej mowie Brianda

Paryż, 9. 5. (Tel. wł.) W uzupełnieniu naszych doniesień telegraficznych z wczorajszego posiedzenia francuskiej Izby deputowanych należy dodać, iż głosowanie nad wnioskiem partyj rządowych o votum ufności dla rządu odbywało się poszczególnemi zdaniami wspomnianego wniosku. I tak pierwsze zdanie, którem izba wypowiada swą zgodę na politykę porozumienia międzynarodowego i jak najdalej idącej lojalnej współpracy narodów Europy, przyjęte zostało jednogłośnie. Druga część wniosku, która potępia plan austrjacko-niemiecki jako niezgodny z obowiązującemi traktatami, przyjęte zostało 470 głosami przyczem socjaliści wstrzymali się od głosowania.

Wreszcie trzecią i ostatnią część wniosku, mówiącą o zaufaniu dla rządu Lavala, przyjęto 430 głosami przy 52 sprzeciwach i wstrzymaniu się od głosowania socjalistów.

Następne posiedzenie izby odbędzie się 28 maja.

Londyn, 9. 5. (Tel. wł.) Wczorajszej mowie Brianda poświęcają dzisiejsze pisma angielskie dużo uwagi.

„Daily Herald" wnioskuje, iż karjera polityczna Brianda zbliża się ku końcowi. Chociażby Briand postawił swoją kandydaturę na prezydenta, wydaje się — zdaniem tego dziennika — rzeczą nieprawdopodobną, by on pozostał dalej na czele polityki zagranicznej Francji.

„Morning Post" przyznaje wprawdzie, iż mowa Brianda stanowi jedno z najlepszych jego wystąpień krasomówczych, ale stwierdza równocześnie, iż efekt jej był tylko częściowy. Podobne stanowisko zajmują inne dzienniki konserwatywne.

Protesty wyborcze na posiedzeniu sejmu śląskiego

Sprawę niesłychanych nadużyć przy wyborach do III. sejmu śląskiego rozpatrzy Sąd Apelacyjny w Katowicach — Awantury posłów „sanacyjnych" w czasie posiedzenia

Katowice, 9. 5. (Tel. wł.). Ósme z rzędu posiedzenie sejmu śląskiego odbyło się onegdaj w atmosferze niezwykle podnieconej.

Pierwszy punkt porządku dziennego zawierał projekt ustawy o wyznaczeniu sądu, kompetentnego do rozstrzygania o ważności zaprotestowanych wyborów. Ustawę przyjęto bez dyskusji w II i III czytaniu, z tem że wykonanie tej ustawy powierza się ministerstwu sprawiedliwości w Warszawie.

Następnie przystąpiono do dyskusji nad zaprotestowanemi wyborami do III. sejmu śląskiego. Referent odnośnej komisji pos. Korzepka przedstawił imieniem Ch. D. i N. P. R. w obszernym referacie stan faktyczny, uzasadniający wniesione protesty wyborcze.

Ze sprawozdania tego wynika, że wybory w okręgu pierwszym (Cieszyn). zaprotestowane zostały dwukrotnie. Pierwszy protest wnieśli Niemcy przeciw unieważnieniu listy niemieckiej, drugi zwraca się przeciw stosowaniu jawnego głosowania oraz teroru ze strony Związku Powstańców Śląskich. M. in. referent stwierdza, iż Starostwo w Rybniku zakupiło i dostarczyło Związkowi Powst. Śl. materjały wybuchowe do terorystycznej akcji przedwyborczej.

W zakończeniu referatu pos. Konopka, wychodząc z założenia, iż sejm śląski nie jest kompetentny do załatwienia tych protestów, wniósł o przyjęcie uchwały, na mocy której prot. wyborcze przekaz. zostają instytucji powołanej przez sejm śl. na podstawie art. 16 statutu organicznego i art. 86 ordynacji wyborczej, t. j. sądowi apelacyjnemu w Katowicach. Wniosek referenta przyjęto wśród niebywałych wrzasków bezsilnych posłów „sanacyjnych".

Po tym referacie zabrał głos pos. Roguszczak (N. P. R.), który w przemówieniu swojem, popartem niezwykle kompromitującemi dowodami rzeczowemi i faktami, potępił metody przedwyborcze obozu rządzącego. Przemówienie pos. Roguszczaka posłowie „sanacyjni" przyjęli z wrzaskiem tak, że przewodniczący musiał kilkakrotnie interwenjować.

W czasie przemówienia pos. Kempki (Ch. D.), który w dalszym ciągu przytoczył 60 faktów nadużyć ze strony władz, jeden z posłów „sanacyjnych", Witczak, rzucił pod adresem mówcy groźbę: „Pański materjał się skończy"! W odpowiedzi na to Klub Ch. D. złożył oświadczenie, protestujące przeciwko próbom teroryzowania posła za pomocą gróźb.

Do końca posiedzenia posłowie „sanacyjni", popisywali się niesłychanym wrzaskiem i dzikiemi awanturami. E.

Mniejszość polska w Czechosłowacji

Znany jest nasz stosunek zasadniczy do Czechosłowacji, domagający się jak najszczerszej i jak najbliższej współpracy polsko - czeskosłowackiej. Właśnie jednakowoż, ponieważ takie jest nasze stanowisko zasadnicze, mamy prawo i mamy obowiązek występowania z poważną, rzeczową krytyką stosunków, panujących na czechosłowackim Śląsku Cieszyńskim, jesteśmy bowiem głęboko przekonani, że stosunki te są bardzo szkodliwe dla współpracy dwóch naszych narodów. — Stwierdziwszy to i podkreśliwszy pozytywne intencje naszej krytyki stosunków tamtejszych, przechodzimy do rzeczy samej.

Obserwując położenie naszych rodaków w Republice Czechosłowackiej, widzimy niestety, ku głębokiemu naszemu żalowi, objaw planowej akcji czechizacyjnej. Bardzo wymownym dokumentem w tym kierunku jest niedawno wydane dzieło Wiesława Wojnara pod tytułem „Dowody polskości Śląska Cieszyńskiego", w którem autor na podstawie bogatego materjału faktycznego, czerpanego przeważnie ze źródeł czeskich, szczegółowo wykazuje, jak Śląsk Cieszyński, ziemia od prawieków polska, podlega systematycznej czechizacji.

Nie powinny nas łudzić pod tym względem cyfry, ilustrujące świetny w stosunku do innych skupień polskich zagranicą, polski stan posiadania w Czechosłowacji, bo należy pamiętać, że doskonale zorganizowane placówki polskie istniały już tu za czasów austrjackich i bynajmniej nie są dorobkiem lat ostatnich. Tak samo nie powinno nikogo wprowadzać w błąd liberalne i demokratyczne ustawodawstwo czechosłowackie, którego konstytucja i ustawy językowe przyznają cenne prawa mniejszościom narodowym. Niestety na terenach, zamieszkałych przez ludność polską, stosowanie tego ustawodawstwa pozostawia wiele do życzenia.

Przejdźmy sine ira et studio najważniejsze dziedziny życia ludności polskiej w Czechosłowacji.

Na polu szkolnictwa ludność polska boryka się z największemi trudnościami. Po przewrocie w jednym roku szkolnym 1920/21 zamknięto 17 szkół polskich, do których uczęszczało 4.135 dzieci polskich, tak, że w szkołach polskich pozostało w tym roku 22.708 dzieci. W roku szkolnym 1930/31 do wszystkich polskich szkół ludowych i wydziałowych uczęszczało razem 11.781 dzieci. Ubytek jest ogromny, wynosi połowę ogółu dziatwy polskiej.

W okresie trzyletnich rządów komisarzy czeskich, w gminach polskich pozakładano cały szereg czeskich szkół mniejszościowych, utrzymywanych na koszt państwa. Do szkół tych różnemi sposobami, znanemi dostatecznie ze sprawozdań miejscowej prasy polskiej, napędzono tysiące dzieci rodziców polskich, zależnych ekonomicznie od swoich pracodawców czeskich. Czeskie szkoły mniejszościowe powołano do życia nawet na terenie tak czysto polskim, jakiemi są zdaniem etnografów polskich i czeskich powiaty czeskocieszyński i jabłonkowski. Nawet na podstawie tendencyjnej czeskiej statystyki urzędowej z r. 1921 niczem nie da się usprawiedliwić zakładanie szkół czeskich w takich miejscowościach polskich, jak Boconowice (spis czeski 7 Czechów), Koszarzyska (11 Czechów), Tyra (4 Czechów), i t. d.

Niema dziś ani jednej gminy polskiej, w której nie byłoby czeskiej szkoły mniejszościowej. W etnograficznie polskim powiecie cieszyńskim uczęszczało w r. szkolnym 1929/30 5.806 dzieci do czeskich szkół mniejszościowych. Są to niemal wyłącznie dzieci polskie. W powiecie frysztackim liczba dzieci polskich w czeskich szkołach przekracza również 5.000. Że ludność polska tylko pod presją oddaje dzieci do szkoły czeskiej, tego dowodzą wyniki wyborów, które przynoszą większość polską nawet w gminach, gdzie przeważająca część dziatwy uczęszcza do szkół czeskich. (Dalków, Karwina, Łąki, Markłowice Dolne, Wierzniowice, Datynie Dolne, Grodziszcz, Leszna Górna, Mosty koło Cieszyna, Puńców, Stanisłowice, Szumbark, Trzycież, Nawsie). W całym szeregu dalszych miejscowości stan polskich głosów wyborczych jest korzystniejszy od stosunku procentowego dziatwy w szkołach polskich. Zapełnianie państwowych mniejszościowych szkół czeskich dziatwą polską jest sprzeczne z art. 13 umowy polsko-czechosłowackiej w sprawach prawnych i finansowych, który zabrania przyniewalającego wynaradawiania i wywierania nacisku na rodziców. Nacisk ten jest stosowany nietylko na kopalniach zagłębia ostrawsko-karwińskiego, ale również w okolicach o biednej ludności rolniczej i bezrolnej.

Istnieje szereg miejscowości, w których dotychczas niema szkoły polskiej, chociaż zachodzą tam warunki, przewidziane czechosłowacką ustawą szkolną z r. 1919 (40 dzieci danej narodowości w wieku szkolnym). Miejscowościami takiemi są: Dziećmorowice, Sucha Dolna, Pietwałd, Pudłów, Michałkowice, Toszonowice, w których do objęcia rządów przez Czechów ludność polska posiadała własne szkolnictwo.

Ponieważ państwo nie wykonuje wszystkich swoich obowiązków ustawowych, musi Macierz Szkolna utrzymywać prywatnie wielką część szkolnictwa polskiego. Stan ten jest sprzeczny z ustawą szkolną. W myśl postanowień tej ustawy państwo powinno utrzymywać prywatne szkoły polskie w miejscowościach: Czeski Cieszyn, Nowy Bogumin, Lutynia Polska, Poręba, Rychwałd, Wierzniowice i in., ponieważ liczba dziatwy szkolnej przekracza tam znacznie ustawowo przewidziane cyfry.

To samo odnosi się do szkolnictwa wydziałowego. Ustawa mówi o założeniu publicznej szkoły wydziałowej w okręgach, o promieniu 4 km., w których do szkół ludowych uczęszcza 400 dzieci danej narodowości. Tymczasem Macierz utrzymuje prywatnie 8 szkół wydziałowych, państwo tylko 2. Pokrzywdzenie szkolnictwa wydziałowego polskiego na terenie etnograficznie polskim powiatów frysztackiego i cieszyńskiego wynika z porównania polskiego i czeskiego stanu posiadania: Polacy 3 publ. szkoły wydziałowe (1 komunalna), a Czesi 20 publ. szkół wydziałowych (1 komunalna).

W publicznych szkołach polskich państwo czechosłowackie zatrudnia 35 nauczycieli narodowości niemieckiej, co jest sprzeczne z art. 18 umowy likwidacyjnej polsko-czechosł.

Tak przedstawiają się najważniejsze (jest ich znacznie więcej) bolączki mniejszości polskiej w dziedzinie szkolnictwa.

Że skargi polskie są najzupełniej uzasadnione, tego dowodem jest m. in. głos statystyka czechosłowackiego dr. Fr. Fajfra, zamieszczony w nr. 2 miesięcznika „Národnostni Obzor" (odpowiednik naszych „Spraw Narodowościowych"), który w obszernym artykule p. t. „Nasze szkolnictwo z punktu widzenia narodowościowego" porównuje na podstawie urzędowych danych stan szkolnictwa 6 głównych narodowości, zamieszkujących Czechosłowację i przyznaje, że najbardziej z nich upośledzoną jest narodowość polska.

Podobne tendencje spotykamy na polu kościelnem. W całym szeregu parafij polskich pousuwano księży polskich, mianując Czechów na ich miejsce. Do dnia dzisiejszego są parafje, w których ludność polska pomimo bezustannych zabiegów nie doczekała się zaprowadzenia mszy polskich (Orłowa, Dąbrowa, Rychwałd i t. d.).

Przedmiotem nieustannych interwencyj przedstawicieli ludności polskiej są niedomagania na polu wykonywania ustawodawstwa językowego. Na dworcach, na pocztach i t. d. okolic polskich figurują dotąd wyłącznie czeskie napisy (w powiatach, gdzie Niemcy stanowią więcej, niż 20 proc., napisy są czesko-niemieckie). Na interpelację posłów polskich dr. Bużka i Chobota w sprawie napisów kolejowych, odpowiedział minister kolei żelaznych Mlčoch, że napisy polskie są niepotrzebne ze względu na pokrewieństwo języka z czeskim.

Prasa polska, wychodząca w Czechosłowacji udowodniła na podstawie danych statystycznych, że stan posiadania urzędników publicznych narodowości polskiej procentowo najgorszy jest u mniejszości polskiej. Faktycznie urzędnik państwowy narodowości polskiej jest tu typem nieznanym, jakkolwiek państwo czechosłowackie zatrudnia poważny odsetek urzędników innych narodowości. Nic dziwnego, że z powodu nieznajomości języka polskiego w urzędach urzędowanie ze stronami w języku polskim, przewidziane ustawą językową, nie jest stosowane w praktyce. Stan faktyczny w tej dziedzinie jest sprzeczny nie tylko z ustawodawstwem językowem, lecz również z postanowieniami art. 14 i 15 umowy likwidacyjnej polsko-czechosłowackiej.

Jeszcze o stanowisku Klubu Narod. w sprawie kolei Śląsk—Bałtyk

W poprzednim artykule omówiliśmy kilka poprawek Klubu Narodowego, które, nie zmieniając zasadniczej linji koncesji, zawierały oszczędności dla skarbu w sumie 60 miljonów franków i takąż sumę na wypadek unieważnienia koncesji.

Przechodzimy do dalszych poprawek.

7. Koncesja zawiera warunek, że gdyby mimo pokrycia przez skarb kosztów obligacyj roczny rachunek eksploatacji wykazywał jeszcze deficyt, to deficyt ten będzie wyrównany przez skarb w formie bezprocentowych zaliczek, udzielonych spółce. Zaliczki te spółka zwracałaby skarbowi, ale tylko „ewentualnie", z czystego dochodu bez żadnego zobowiązania.

Nie trzeba szeroko tłumaczyć, do jakich konsekwencyj może doprowadzić ten warunek. Wynika z niego, że spółka nie jest wcale zainteresowana w tem, żeby wykazać dochód z kolei, ale raczej odwrotnie. I dlatego Klub Narodowy żądał, aby te zaliczki były pożyczkami, zwrotnemi i oprocentowanemi na 5 procent. Poprawka aż nadto uzasadniona.

8. Ponadto zgłosił Klub szereg poprawek, przywracających pierwotny tekst koncesji, zmieniony nagle przez rząd już podczas obrad sejmowych. Te zmiany rządowe wynikały z tłumaczenia tekstu francuskiego na polski, o czem mówił w Sejmie poseł Stroński. Tak n. p. w przepisach, traktujących o wygaśnięciu koncesji i oddaniu kolei przez spółkę państwu, wyraz: „materjały" zastąpiono przez: „sprzęt", co może stanowić w przyszłości powód do sporu, o ile wogóle tekst polski będzie brany pod uwagę.

Daleko ważniejszą jest inna jeszcze zamiana słów. Paragraf 15 koncesji brzmiał pierwotnie tak: „Państwo polskie będzie miało prawo wykupu koncesji z dniem 1 stycznia każdego roku, począwszy od 1 stycznia 1951 roku".

Otóż w toku obrad w komisji rząd zmienił słowo: „prawo" na: „możność". Oczywiście zmiana ta ma zasadnicze znaczenie. Zaciemnia ona sprawę wcześniejszego wykupu, jeśli jej wogóle zupełnie nie uchyla.

Klub Narodowy w obu wypadkach obstawał przy pierwotnym tekście koncesji, a mianowicie przy słowach: „materjały" i „prawo".

9. Wreszcie ostatnia poprawka dotyczyła rozstrzygania sporów, wynikających z interpretacji i wykonywania koncesji. Jak wiadomo, rząd przyjął rozjemstwo polubowne, przyczem w razie braku zgody obu stron superarbitra ma wyznaczać Prezydent Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze.

Klub Narodowy sprzeciwiał się temu postanowieniu, jako naruszającemu suwerenność i prestige państwa. Jeśli obszar koncesji leży w Polsce, jeśli kolej będzie pracowała w Polsce, to jedyną instancją, powołaną do orzekania w sporach, powinny być polskie sądy.

Taką też poprawkę proponował Klub Narodowy i to wziętą dosłownie z niedoszłej do skutku koncesji... Harrimana. Klub uczynił to z całą świadomością, aby z jednej strony nie narażać się na zarzut „demagogji", którym tak hojnie szafuje obóz rządowy, a z drugiej, aby wykazać, jak daleko jesteśmy od tego czasu, kiedy układano warunki koncesji Harrimana.

Wszystkie te poprawki zostały odrzucone. Okazało się, że rząd podpisał umowę jeszcze przed wniesieniem sprawy do Sejmu, a zatem udział izb ustawodawczych w tej sprawie był czczą formalnością.

Z treści poprawek wynika jasno, że Klub Narodowy nie był zasadniczo przeciwny udzieleniu koncesji, lecz, że nie zgadzał się tylko na odnośne jej warunki. Odrzucenie wszystkich poprawek uniemożliwiło Klubowi głosowanie za udzieleniem takiej koncesji. W tych okolicznościach jedynem wyjściem, zgodnem z sumieniem i stanowiskiem Klubu wobec sprawy kolei Śląsk—Bałtyk, jako takiej, było wstrzymanie się od głosowania.

I tak też postąpił Klub Narodowy zarówno w Sejmie jak i w Senacie.

M. K.

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny preparat znany od kilkudziesięciu lat światowej sławy

DARMOL

czekoladki przeczyszczające

Prosimy więc żądać wyraźnie „DARMOL" gdyż preparat ten bywa często podrabiany!

Darmol jest do nabycia w każdej aptece!

Tw 1806

Z Piszczan 7. 5. 1931

Reumatycy, nie zaznają w Piszczanach nudów, każdy okres kuracji i w Zdrojowisku posiada pierwszorzędny program sportowy i rozrywkowy. Cenniki i prospekty przez: Biuro Piszczany, Poznań, Masztalarska 7. Tel. 1895. Tw 1427

Zażegnane niebezpieczeństwo

Donosiliśmy niedawno o zagrożeniu pewnego majątku polskiego w powiecie wolsztyńskim. Majątek ten miał być oddany w dzierżawę Niemcowi, co byłoby początkiem stopniowego przejścia tego szmatu ziemi polskiej w ręce niemieckie. W ostatniej chwili dowiadujemy się, że umowa ta, na szczęście, nie doszła do skutku.

O majątek Orle w powiecie kościerskim

Otrzymujemy z Pomorza następującą korespondencję:

„Ostrzegam Polaków przed braniem pożyczek z „Landwirtschaftliche Bank A. G." w Gdańsku.

„Za zgodą Komitetu Likwidacyjnego w Poznaniu nabył w swoim czasie p. Wiktor Konkolewski z Bydgoszczy majętność likwidacyjną Orle na Pomorzu w pow. kościerskim, przyczem Urząd Likwidacyjny zaangażował na cel wykupu Niemca, Karola Graborna około 12 000 dolarów, których do dziś dnia nie zwrócił skarbowi państwa. P. Wiktor Konkolewski dla spłacenia Niemca Graborna wziął pożyczkę z „Landwirtschaftliche Bank A. G." w Gdańsku w wysokości około 52 500 dolarów.

„Z tytułu tej pożyczki „Landwirtschaftliche Bank A. G." podała majątek likwidacyjny Orle, obszaru około 1000 ha, na subhastę, która ma się odbyć 12 maja przed sądem powiatowym w Kościerzynie.

„Zwracam uwagę Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu na grożące niebezpieczeństwo, a Polaków przestrzegam przed braniem pożyczek niemieckich."

Echa bezprawnego nalepiania plakatów

Ostrów, 7 maja.

W czasie przedwyborczym nalepili wynajęci ludzie afisz wyborczy B. B. z podobizną czołowego kandydata listy nr. 1 Józefa Piłsudskiego na domu b. prezesa Stronnictwa Narodowego kupca p. Dezyderjusza Splitta w Rynku. P. Splitt, widząc bezprawne nalepianie, wezwał nalepiających, by afisz z jego domu usunęli, a gdy tego nie uczynili, uczynił to sam.

Prokurator wytoczył p. Splittowi postępowanie karne, oskarżając go o bezprawne usuwanie afiszu i gruby wybryk, mający polegać na tem, że po zdarciu afiszu p. Splitt miał go rzekomo podeptać. W pierwszej instancji został p. Splitt uniewinniony. Przeciw uwalniającemu wyrokowi założył prokurator apelację. Onegdaj odbyła się rozprawa przed izbą apelacyjną. Sąd przesłuchał cały szereg świadków i w końcu wyrok I instancji zatwierdził, uwalniając p. Splitta od kary i kosztów. (n)

Uroczystości ku czci Joanny D'Arc w Warszawie.

Warszawa, 9. 5. (Tel. wł.). — Dziś rozpoczynają się w Warszawie uroczystości ku czci Joanny D'Arc z inicjatywy Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Francuskiego dla upamiętnienia 500-lecia śmierci bohaterki francuskiej, przypadającej w m. maju r. b. Protektorat nad obchodem przyjęli ks. kard. Kakowski, ambasador Francji Laroche, min. Zaleski, min. Czerwiński, prezydent Słomiński oraz rektor Uniwersytetu prof. Michałowicz.

Wyrok na Jerzyka zatwierdzony w instancji odwoławczej

Sprawiedliwość czy kpiny? Jerzyka natychmiast po ogłoszeniu wyroku aresztowano — Obrońca wniósł o rewizję procesu do Sądu Najwyższego

Gdańsk, 9. 5. (Tel. wł.). Dzisiaj o godz. 9 z rana nastąpiło tutaj ogłoszenie wyroku sądu wyższej instancji w sprawie Jerzyka.

Gdański sąd ziemski odrzucił apelację Jerzyka i zatwierdził wyrok sądu ławniczego, skazujący go na 6 tygodniowy areszt za „ciężki wybryk". Poza tem sąd nie zaliczył mu aresztu śledczego od 9 do 21 kwietnia i na wniosek prokuratora — ponieważ obrona wniosła o rewizję procesu do Sądu Najwyższego — zarządził natychmiastowe aresztowanie Jerzyka, względnie pozostawienie go na wolności za kaucją 1500 guldenów.

Jerzyk oświadczył w „ostatniem słowie", że jest niewinny. Mimo że obrońca oświadczył gotowość złożenia za niego żądanej kaucji, Jerzyk postanowił przyjąć areszt i z ławy oskarżonych, z dumnie podniesioną głową, dał się odprowadzić zaraz do więzienia.

Obrońca dr. Kiewning wniósł o rewizję procesu i jeszcze w ciągu dzisiejszego dnia odda sprzeciw w Sądzie Najwyższym w sprawie aresztowania Jerzyka.

Odczytanie uzasadnienia wyroku w instancji odwoławczej trwało trzy kwadranse. Jak było do przewidzenia, gdański trybunał orzekł, iż Jerzyk sfingował sam całe zajście, czynem tym naraził na szwank interesy wolnego miasta Gdańska i dlatego zasługuje na najsurowszą karę. Co do wszystkich zeznań, które świadkowie złożyli na korzyść Jerzyka, sąd oświadczył, że „nie przypisuje im większej wagi".

Instancja odwoławcza potwierdziła tem samem opinję, którą już ma o bezstronności i sprawiedliwości sądów gdańskich nietylko Polska, ale i zagranica.

S. B.

Hitler jako świadek w procesie o napad zbrojny

Znamienne zeznania przywódcy narodowych socjalistów — Tajne konszachty między hitlerowcami i Reichswehrą — Uzbrojone oddziały szturmowe hitlerowców w Gdańsku

Berlin, 9. 5. (Tel. wł.) Przed sądem przysięgłych w Berlinie rozpoczęła się wczoraj sensacyjna rozprawa przeciwko grupie narodowych socjalistów, oskarżonej o zorganizowany napad zbrojny na zebranie komunistyczne.

Proces nabiera niezwykle ciekawego charakteru z powodu powołania w charakterze świadka przywódcy partji narodowo-socjalistycznej Adolfa Hitlera, oraz jego antagonisty, wykluczonego z partji kapt. Stennesa, byłego przywódcy berlińskich oddziałów szturmowych. Gmach sądu od wczesnych godzin oblegany był przez tłumy publiczności i musiał być otoczony silnym kordonem policji.

Zjawienie się na sali Hitlera 4-ej oskarżeni narodowi-socjaliści powitali podniesieniem ręki i okrzykiem: „Heil Hitler".

Przywódca narodowych socjalistów w dłuższem przesłuchaniu zaprzeczył twierdzeniom, że w łonie partji istnieją zbrojne bojówki, których zadaniem ma być teroryzowanie przeciwników politycznych. Partja narodowo-socjalistyczna — zdaniem Hitlera — walczy wyłącznie środkami legalnemi, natomiast zgrupowani około Stennesa, secesjoniści, uprawiają politykę teroru, szkodząc tem samem ruchowi narodowo-socjalistycznemu.

W dalszym ciągu Hitler przyznaje, że między szefem sztabu oddziałów szturmowych hitlerowców płk. Roemem a przedstawicielami Reichswehry gen. Schleicherem i Hammersteinem toczyły się poufne pertraktacje. Hitler oświadczył, że mógłby zeznawać bliżej o tem tylko po wykluczeniu jawności rozprawy.

Poruszenie wywołało wyjaśnienie Hitlera w sprawie artykułu, ogłoszonego przezeń na łamach „Völkische Beobachter". W artykule tym Hitler twierdził, że Stennes, jako kierownik oddziałów szturmowych w Gdańsku, organizował bojówki terrorystyczne. Hitler oświadczył, że istotnie otrzymał informacje, stwierdzające, że oddziały szturmowe w Gdańsku zaopatrzone są w broń i legitymacje, uprawniające do jej noszenia. „O ile miałbym udzielić o tem bliższych wyjaśnień, musiałbym prosić trybunał o wykluczenie jawności rozprawy".

Przeniesienie zwłok ś. p. Zdzisława Dębickiego

Warszawa, 9. 5. (Tel. wł.). — Przeniesienie zwłok ś. p. Zdzisława Dębickiego z domu żałoby do kaplicy przy kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach nastąpi w sobotę w godzinach popołudniowych wśród najściślejszego grona rodziny. (w)

Pod hasłem „gospodarczej biedy"

Gdańsk, 9. 5. (PAT). W nadchodzący wtorek ma odbyć się wielkie zebranie protestacyjne związków robotniczych przeciwko propagowanemu rzekomo w Polsce bojkotowi towarów gdańskich. Zebranie to, mające odbyć się pod hasłem gospodarczej biedy Gdańska, jak twierdzą „Danz. Neueste Nachr.", ma być głosem, skierowanym w stronę Genewy, wywołującym o rozstrzygnięcie sytuacji. Charakterystyczne jest, że „Danz. Volksstimme" o tem zebraniu związków robotniczych w wydaniu dzisiejszem nie wspomina ani słowa.

22 oficerów ukraińskich rozstrzelanych

Warszawa, 9. 5. (Tel. wł.). — G. P. U. rozstrzelała w Charkowie 22 wyższych oficerów Ukraińskiej Organizacji Wojskowej, którzy przed miesiącem zostali aresztowani pod zarzutem przygotowywania rewolucji wojskowej na Ukrainie. Egzekucji dokonano na podwórzu miejscowego więzienia z polecenia wyroku kolegjum wszechukraińskiego G. P. U., ponieważ władze sowieckie nie chciały ze względów politycznych wytoczyć aresztowanym oficerom procesu sądowego. Wśród rozstrzelanych znajduje się także b. dowódca ukraińskich strzelców siczowych Hryć Kossak, który przed aresztowaniem był komendantem szkoły czerwonych przywódców w Czuchujewie. Wraz z Kossakiem rozstrzelano kilkunastu oficerów Rusinów, pochodzących głównie z Małopolski wschodniej. (w)

Wagony polskie dla Rumunji.

Warszawa, 9. 5. (PAT). Bawiący w Warszawie przedstawiciele kolejnictwa rumuńskiego Jan Citulescu i Antoni Fragia, delegowani przez departament administracyjny ministerstwa komunikacji w Bukareszcie dla zakupu taboru kolejowego, zwiedzili zakłady metalurgiczne firmy Lilpop — Rau — Löwenst. oraz urządzenia radjowe na kolejach polskich. Nowe wagony, jakie koleje rumuńskie zakupią w Polsce, mają być zaopatrzone w urządzenie radjowe.

Udaremniony zamach stanu w Grecji?

Wiedeń, 9. 5. (Tel. wł.). Donoszą z Aten: Władzom greckim udało się wykryć plan zamachu stanu ze strony zwolenników Pangalosa. Wielu pangalosistów aresztowano. Policja i wojsko strzegą gmachów publicznych.

Przesilenie rządowe w Norwegji.

Oslo, 9. 5. (Tel. wł.). Misję tworzenia nowego rządu otrzymał poseł partji chłopskiej Kolstad. Listę nowego gabinetu przyrzekł Kolstad przedłożyć królowi w dniu jutrzejszym.

Dymisja dotychczasowego rządu nastąpiła na skutek ujemnego wyniku głosowania nad projektem pewnej ustawy gospodarczej.

Sesja międzynarodowej konferencji pracy.

Genewa, 8. 5. (Tel. wł.). Na niedzielę 28 b. m. została zwołana do Genewy 15 sesja międzynarodowej konferencji pracy.

Porządek obrad tej sesji przewiduje następujące sprawy: 1) minimum wieku dopuszczenia dzieci do pracy w zawodach nieprzemysłowych. 2) Czas pracy w kopalniach węgla. 3) Częściowa rewizja konwencji w sprawie pracy nocnej kobiet. 4) Umieszczenie w konwencji postanowienia, ustalającego, że konwencja nie dotyczy osób, które zajmują stanowiska nadzorcze lub kierownicze. Ponadto na sesji rozważane będzie m. in. sprawozdanie w sprawie płac w kopalniach węgla.

Echo katastrofy samochodowej

Czwarty wydział karny sądu okręgowego rozważał sprawę tragicznego wypadku samochodowego na szosie Śrem — Czempiń, którego ofiarą padli dwaj burmistrzowie ś. p. Scholl z Szamotuł i Neyman z Witkowa. Na ławie oskarżonych zasiadł pociągnięty do odpowiedzialności przez prokuraturę p. inż. Leon Jankowski z Poznania, który prowadził samochód. Dla przypomnienia podajemy kilka szczegółów z tragicznej katastrofy.

Przed Manieczkami szosa zakręca gwałtownie i znajduje sie most, otoczony żelaznemi barjerami. Kierowca „Fiata" p. inż. Jankowski, — który prócz obu burmistrzów wiózł jeszcze dr. Owsianego — zjechał w nocy na t. zw. latówkę, a nie zauważywszy barjery wpadł na nią, przecinając samochód. Żelazna sztaba utkwiła w piersi burm. Neymanna, wyrzucając go na szosę, przyczem rozerwała formalnie całą pierś. Burmistrz Scholl wskutek gwałtownego wstrząsu również wyleciał łukiem na drugą stronę potoku i doznał pęknięcia czaszki oraz złamania klatki piersiowej. Pozostali dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności wyszli z katastrofy z lżejszemi ranami.

Na rozprawie przesłuchani świadkowie zeznali, iż na szosie przed zakrętem nie były uwidocznione znaki ostrzegawcze, że tego wieczoru padał silny deszcz, a zewnętrzna płaszczyzna krzywizny była piaszczysta, to też samochód wpadł natychmiast w silny poślizg boczny i staczał się ukośnie. Przy krzywiźnie niema znaku drogowego i nie była ona odpowiednio oznaczona na drzewach oraz kamieniach. Na podstawie decyzji rzeczoznawców, którzy stwierdzili, że Jankowski winy nie ponosi z powodu anormalnych warunków jazdy — sąd uwolnił oskarżonego od winy i kary. (z)

Zapisz się na członka wspierającego T. C. L., roczna składka 12 zł, kwartalna 3 zł

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 9. 5. 1931 r

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w h.). b) pszenicy 735.5 gr. (124,8 f w h.). c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113.1 f w h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w h).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 75 tonn par. Poznań	27.25
Żyto 60 tonn par. Poznań	27.00

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	26.25— 26.75
Usposobienie słabe.	
Pszenica	30.50— 31.00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiałowy	27.00— 28.00
Usposobienie spokojne.	
Owies pastewny	29.00— 30.00
Usposobienie mocne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	40.50— 41.50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	48.00— 51.00
Usposobienie słabsze.	
Otręby żytnie	21.00— 22.00
Otręby pszenne	21.00— 22.00
Otręby pszenne (grube)	22.50— 23.50
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	45.00— 47.00
Peluszka	47.00— 50.00
Groch polny	30.00— 31.00
Groch Victoria	36.00— 40.00
Łubin niebieski	26.00— 28.00
Łubin żółty	34.00— 38.00
Tatarka	38.00— 40.00
Ziemniaki jadalne	6.50— 7.00

Ogólne usposobienie słabsze.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 90 t., owsa 25 tonn

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.927 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.15 do 212.45 zł, gotówką 211.75 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 173.18 zł do 173.79 zł, gotówką 172.89 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9. 5. 1931 r.

Na dzisiejszej giełdzie pieniężnej, która miała przebieg również spokojny, nie zaszła żadna zmiana.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poż. konwers. po 47½ proc., robiono tranzakcje 8 proc. listami dolarowemi (staremi) po 91½ proc. (przy dew. 8.90), oddawano 4 proc. listy zast. konw. po 38½ proc., natomiast poszukiwano 6% listy żytnie po 18.— 17.75 (za 1 ctr. mtr.). Pozatem dopytywano się o poż. inwestycyjną po 87.— bez notowania.

Akcje bankowe bez obrotów, zaś z akcyj przemysłowych płacono za Cegielskiego 36.50.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 47½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 91½% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38½% O.

(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 18.— 17.75 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 36.50 P.

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 9. 5. 1931 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Belgja	124.15	124.46	123.84
Bukareszt	5.31½	5.33	5.30
Gdańsk	173.55	173.98	173.12
Holandja	358.76	359.66	357.86
Nowy Jork	8.92	8.94	8.90
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Londyn	43.41½	43.52	43.30
Paryż	34.89½	34.98	34.80
Praga	26.44	26.50	26.38
Szwajcarja	171.98	172.41	171.55
Sztokholm	239.30	239.90	238.70
Wiedeń	125.58	125.89	125.27
Włochy	46.73½	46.85	46.62
Berlin	212.56		

Tendencja mocna.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	87.50
4% poż. inw szt. ser.	91.50
3% poż. bud.	45.00
5% poż. konw.	47.90

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—125.00
Bank Zw. Sp Zarobk.	0.00— 65.00
Częstocice	0.00— 28.50
Ostrowieckie Zakłady	36.75— 36.50
Starachowice	10.25— 10.60

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Papiery państwowe utrzymane. Dla listów zast. tendencja mocniejsza, dla akcyj przeważnie utrzymana. Z bankowych utrzymany Bank Polski i Związku. Z cukrowniczych utrzymane Częstocice, z metalurgicznych cokolwiek słabszy Ostrowiec, mocniejsze Starachowice.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 9. 5. 1931 r

Żyto march. 70—71 kg.	193.00—195.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	230.00—244.00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st załad.	193.00—202.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	33.50—39.50
Tendencja stała.	
Mąka żytnia	26.75—28.50
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	14.25—14.50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	14.75—15.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	25.00—30.00
Groch drobny jadalny	23.00—27.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—30.00
Bób polny	19.00—21.00
Wyka	24.00—26.00
Łubin niebieski	15.00—16.50
Łubin żółty	22.00—27.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	14.00—14.20
Seradela nowa	66.00—70.00
Wytłoki suche paryt. Berlin	8.20— 8.30
Śrót Soya	12.20—13.30

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 9. 5. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	46.90—47.10
Noty wielkie	46.90—47.30

Porównać go — znaczy wybrać!

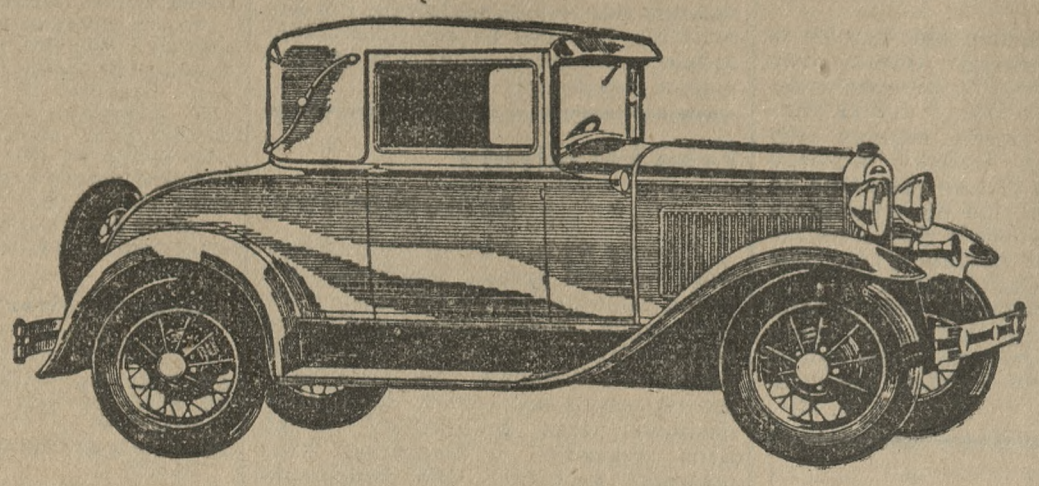

RUSZYĆ pewnie z miejsca, przybyć na czas bez względu na stan dróg, porę roku i inne trudności: tego przedewszystkiem wymaga każdy od swego samochodu. Żąda od niego, aby był mocny, odporny na wstrząsy, wymagający mało starań i zabiegów, wreszcie oszczędny w cenie, konsumcji i utrzymaniu. Żaden samochód nie odpowiada tak dokładnie tym wymaganiom jak Nowy Ford, to też niema samochodu w równej cenie, któryby mógł współzawodniczyć z Fordem pod względem mocy, wydajności, trwałości i usług. Porównać Forda—znaczy wybrać.—Wielki wybór nadwozi u odsprzedawców samochodów Ford.

NIEBYWAŁA MOC.—PIORUNUJĄCA AKCELERACJA.—SZYBKOŚĆ 100 KM. NA GODZINĘ.—WJAZD POD GÓRĘ NA OSTATNIM BIEGU.—LICZNE MODELE NADWOZI Z PRZEDNIEMI SZYBAMI Z NIEKRUSZĄCEGO SIĘ SZKŁA I OKUCIA Z NIERDZEWIEJĄCEJ STALI.—WSPANIAŁA GAMA KOLORÓW.

GWARANCJA: FORD MOTOR COMPANY RĘCZY ZA DOBROĆ SAMOCHODU FORD, GWARANTUJĄC ZAMIANĘ KAŻDEJ CZĘŚCI, U KTÓREJ ZOSTANIE STWIERDZONY BŁĄD FABRYKACJI LUB WADA MATERJAŁU, PRZYCZEM WYNAGRODZENIE ODSPRZEDAWCY ZA DOKONANIE ZAMIANY NIE ZOSTAJE LICZONE KLIJENTOWI.

LINCOLN Ford FORDSON

SAMOLOTY

FORD MOTOR COMPANY

nw 9935

Obóz Wielkiej Polski

Placówka Stare-Miasto

Zebranie placówki odbędzie się we wtorek, dnia 12. b. m., o godzinie 8 wiecz., w lokalu p. Pohla, Chwaliszewo 37.

Wyrok uwalniający

Do tekstu telefonogramu z Gniezna p. t. „Proces o obrazę Piłsudskiego", zamieszczonego w wydaniu wieczornem „Kur. Pozn." z d. 2. b. m., zakradła się nieścisłość.

Wspomniana rozprawa odwoławcza toczyła się w d. 1. b. m. przed sądem okręgowym w Gnieźnie przeciwko p. Mieczysławowi Stryczyńskiemu z Damasławka, oskarżonemu o znieważenie słowne Piłsudskiego. Rozprawie przewodniczył sędzia s. o. p. dr. Hoppe. Według aktu oskarżenia p. S. w dniu 10 czerwca ub. roku w jednym z lokali publicznych w Damasławku wyraził się, że „marszałek Piłsudski jest zbrodniarzem, złodziejem i oszustem". Na mocy wyroku sądu grodzkiego w Wągrówcu w dniu 10 listopada ub. roku został p. S. skazany na 150 zł grzywny względnie 10 dni aresztu za rzekome przekroczenie z par. 360 ust. 11 K. K. oraz za przekroczenie ustawy alkoholowej (we wspomnianym telefonogramie podano mylnie, że p. S. został skazany na 150 zł grzywny wzgl. 10 dni aresztu, a nadto jeszcze na 200 zł grzywny wzgl. 10 dni aresztu za przekroczenie ustawy alkoholowej).

Od wyroku sądu grodzkiego w Wągrówcu p. Stryczyński wniósł odwołanie do sądu okręgowego w Gnieźnie. Na piątkowej rozprawie w Gnieźnie świadek oskarżenia, p. Władysław Kaślikowski z Damasławka nie mógł pod przysięgą zeznać, że oskarżony w stanie nietrzeźwym wszczynał hałasy. Na pytanie sędziego p. dr. Hoppe oskarżony przyznał się, że wypowiedział słowa, zawarte w oskarżeniu, stwierdził jednak, że nietylko nie był pijany, ani nawet podchmielony.

Obrońca p. mec. Buhwald z Gniezna w dłuższym wywodzie prawnym stwierdził, że w tym wypadku nie może być mowy o przekroczeniu par. 360 ust. 11 K. K. oraz ustawy alkoholowej tem więcej, że ze strony znieważonego brak skargi.

Sąd po dłuższej naradzie wydał wyrok uwalniający p. Stryczyńskiego od winy i kary i koszta postępowania nałożył na skarb państwa.

1 dolara za każdą żywą pluskwę

znaleziona po przeprowadzeniu dezynfekcji preparatem „Fumigatore Cimex" przy zastosowaniu się do sposobów użycia wyżej podanych natychmiast. „Fumigatore Cimex" jest świecą dezynfekcyjną, tepiącą radykalnie w ciągu 5 godzin wszelkie insekty (pluskwy, wszy, mole, karaluchy) i mikroby chorobotwórcze po wypadkach chorób. Tw 1347

Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne „SALVATOR", Katowice, ul. Teatralna 10. Tel. 29-61. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerj. Biuro dezynfekcyjne w Poznaniu: Roman Kurczewski, Chełmońskiego 9, tel. 71-14. Ponadto we wszystkich większych ośrodkach biura dezynfekcyjne p. f. „Fumigatore Cimex".

Watykan zrywa stosunki z Litwą?

Warszawa, 9. 5. (Tel. wł.). — Nuncjusz papieski Bartoloni został odwołany z Kowna. Równocześnie został odwołany poseł litewski przy Watykanie Szaulis. (w)

Citta del Vaticano, 9. 5. PAT. Wiadomość o odwołaniu ministra litewskiego przy Watykanie, Jerzego Szaulisa i jego przyjeździe do Kowna, wywołała duże wrażenie w kołach dyplomatycznych. Powszechnie sądzą, że stosunki Litwy z Watykanem doszły do wysokiego napięcia. Mimo to nie należy oczekiwać zerwania, o którem doniosły dzienniki zagraniczne. Kierownictwo poselstwa litewskiego przy Watykanie powierzono obecnie Lozorajtisowi.

Kobieta współczesna

nie poddaje się już cierpliwie bólowi głowy. Gdy ten ból, nieunikniony przy dzisiejszym tempie życia, zaczyna jej dokuczać, zażywa szybko 1—2 oryginalnych tabletek Aspiriny, które sprawiają jej ulgę.

Istnieje tylko jedna ASPIRINA BAYER

Każde opakowanie i każda tabletka oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER

nw 9926

Kraków w ciemnościach

Kraków, 9. 5. (Tel. wł.). — Wczoraj wieczorem zgasło światło elektryczne w całem mieście. Tramwaje stanęły na wszystkich linjach. Przerwano wszelkie przedsiębiorstwa i tylko w teatrze krakowskim prowadzono dalej przedstawienie przy świecach. Przerwa dostarczania prądu elektrycznego nastąpiła wskutek silnej burzy. (w)

Tw 1309

CZEKOLADA MLECZNA Fuchs BOGATA W WITAMINY

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze **Br. Żmidziński, Poznań,** Piekary nr. 5. nw 992

Sanatorjum **JAWORZE** 400 m. n. p. m. Beskidy Śląskie (Polski Gräfenberg). Choroby nerwów, narządu krążenia, przewodu pokarmowego i wadliwa przemiana materji. Najbardziej nowoczesne urządzenia lecznicze i mieszkaniowe.— **Czynne całorocznie.** Ceny umiarkowane. Prospekty przez **Zarząd Sanatorjum im. D-ra Czoda w Jaworzu, Śląsk Ciesz.** Tw 1411

Każdy może się wzbogacić

kto zakupi **Los I-ej Klasy** Loterji Państwowej w największej i najszczęśliwszej Kolekturze w kraju

„Nadzieja", Lwów, *Sykstuska 6.*

Główna wygrana

1.000.000

złotych.

Ciągnienie już 19 i 21 maja r.b.!

Główna Premja 22-ej Loterji w kwocie **300.000 złotych** padła i tym razem w naszym Kantorze na los Nr. 137 220. Każda Loterja — to nowy **rekord szczęścia** naszych klientów.

Ceny losów:

1/4 zł 10,— 1/2 zł 20,— 1/1 zł 40,—

Na zamówienia wystarcza korespondentka. Zlecenia wykonujemy natychmiast przesyłając losy wraz z blankietem P. K. O. na przesyłkę należytości po odbiorze losów. nw 9845

„Wilhelmstrasse“ a opinja publiczna

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“

Berlin, 8 maja 1931.

Kilkakrotnie poddawaliśmy krytyce paczynania niemieckiego urzędu spraw zagranicznych popularnie zwanego „Wilhelmstrasse“. Mimo faktu, iż dyplomacja nie składa się dzisiaj wyłącznie z utytułowanych panów, uważających tę karjerę za jedyną możliwą do obrania obok wojskowej, zachowała „Wilhelmstrasse“ wszelkie zalety i wady cesarskiego reżimu. Do zalet trzeba zaliczyć dobór personelu i jego zgranie, znajomość języków i form towarzyskich, tak pomocne w obcowaniu z przedstawicielami państw obcych. Nie można również odmówić niemieckim dyplomatom zręczności propagandowej na terenie zagranicznym. Z drugiej jednak strony daje się odczuć w innych dziedzinach brak zręczności i pewnego rodzaju brutalność, będące powodem wielu niepowodzeń, jak naprzykład ostatnio w sprawie „anschlussu ekonomicznego.

Głównym jednak błędem „Wilhelmstrasse“ zdaje się być postępowanie w stosunku do niemieckiej opinji publicznej. Sprawą tą zajmował się niedawno Wolf von Dewall we „Frankfurter Zeitung“, oraz Carl von Ossietzky w artykule, zatytułowanym „Elend der Aussenpolitik“, w tygodniku „Die Weltbühne“ z d. 28 kwietnia r. b. Jest to dowód, iż nawet w Niemczach budzi się poczucie samokrytyki.

Twórcą dzisiejszej, tak jak i przedwojennej dyplomacji niemieckiej jest Bismarck. Położenie międzynarodowe pozwalało mu na identyfikowanie dyplomacji ze siłą. Obecnie „Wilhelmstrasse“ przy zmienionych warunkach natchniona jest tym samym duchem, co powoduje przykre dla Reichu porażki, oczywiście zadawane tylko przez tych, którzy znają psychologję niemiecką. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że dyplomacja niemiecka wykazać się może powodzeniami w wypadkach, gdy jej przeciwnicy nakładają aksamitne rękawiczki i ze zbytnią uprzejmością odnoszą się do wielbicieli siły.

Dzisiejsza dyplomacja niemiecka ma poważne usprawiedliwienie, tłomaczące brak subtelności i wyczucia nastrojów. We Francji, Anglji lub nawet we faszystowskich Włoszech istnieje opinja publiczna, rozporządzająca własnemi informacjami i wywierająca na politykę zagraniczną wpływ przez konstruktywną krytykę. Takiej opinji publicznej niema w Niemczech. Przyzwyczajono „człowieka ulicy“ do uważania dyplomacji za tajną, podobnej do czarnej magji, niedostępną dla zwykłych śmiertelników wiedzę. Prasa opozycyjna, tak nacjonalistyczna jak i komunistyczna, nie wywiera z natury rzeczy większego wpływu na urząd spraw zagranicznych, mimo, iż republikańscy dyplomaci liczą się ze zdaniem panów generałów w rodzaju von Seeckta. Prasa republikańska, zwąca się także demokratyczną, a pozostająca często w rękach Żydów, aprobuje z reguły posunięcia czarnoksiężników z „Wilhelmstrasse“ i często musi zawracać z drogi tak, jak to się rzecz miała z zaproszeniem do Chequers. W żadnej z gazet „liberyjnych“ wyczytać nie można, iż w danej sprawie Niemcy są izolowane, lub że trzeba się było zgodzić na kompromis. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż utytułowani panowie inspirują dziennikarzy, wyczekujących w antyszambrach, a później delektują się żydowskiemi pochwałami.

W tych warunkach zanika wszelki zmysł krytyczny. Nadto pewne posunięcia dyplomatyczne można przewidzieć, gdyż poprzedzone są one artykułami i doniesieniami tak doskonale uzgodnionemi, iż niema najmniejszej wątpliwości co do źródła, z którego czerpano natchnienie. Spostrzeżenia z tej dziedziny pozwoliły nam w korespondencji „Kłopoty Wilhelmstrasse“ („Kurjer Poznański“ z dn. 11 kwietnia r. b., wydanie wiecz.) stwierdzić, iż niejednokrotnie już rząd — a szczególnie dr. Curtius — musiał się wycofywać z położenia, wytworzonego przez rozognienie umysłów, któremu sprzyjała mniej lub więcej milcząca aprobata urzędu spraw zagranicznych.

Słusznie też pisze v. Ossietzky (bardzo źle widziany przez urząd spraw zagr. oraz min. obrony krajowej) iż „ci z prawicy“, t. zn. wszelkiego rodzaju nacjonaliści, chcą wszystko robić z okropnym hałasem, a „ci z lewicy“ (prasa demokratyczna) zadawalają się kolportowaniem elaboratów, wręczonych im na „Wilhelmstrasse“.

Prawdopodobne jest, iż Niemcy modernizujące się bądź co bądź z dniem każdym, zrozumieją konstruktywne wartości krytyki prasowej. Przyczyni się to niechybnie do podniesienia poziomu myślenia w dziedzinie polityki zagranicznej czytelników pism, dyskutujących w sposób bardzo poważny inne zagadnienia państwowe. Inspirowanie prasy krajowej lub krępowanie jej może mieć swe strony dodatnie, ale tylko na bardzo krótką metę; w skutkach zawsze mści się ono na samych inspiratorach, szczególnie jeżeli są oni obarczeni przestarzałemi pojęciami. Nie przez siłę, lecz przez rozum prowadzi droga do wykształcenia tego tak ważnego w dyplomacji czynnika, jakim jest opinja publiczna. M. N.

REUMATYZM
artretyzm, podagra, ischias
choroby kobiece i dzieci
leczy się najskuteczniej w zdrojowisku
INOWROCŁAW
sezon od 1-go kwietnia.
Pw 11 101-18,73

LECZNICA W BATOWICACH POD KRAKOWEM

Zaburzenia układu nerwowego i przemiany materji, odzwyczajanie od narkotyków (alkohol, nikotyna, morfina, kokaina i t. p.) stany wyczerpania i podgorączkowe (z wykluczeniem gruźlicy) kuracja tucząca i odtłuszczająca.

Trzy oddzielne pawilony w rozległych ogrodach, na stoku południowym — najnowsze sposoby leczenia, kuchnia djetetyczna pod nadzorem lekarskim.

Lecznica prowadzona jest przez uniwersyteckie siły lekarskie; nieustanna opieka lekarska i pielęgniarska.

ZGŁOSZENIA DO ZARZĄDU LECZNICY: KRAKÓW, UL. BASZTOWA 3. TELEFON 105-75 lub 137-30. SKRÓT TELEGR.: „SANBA-KRAKÓW“.

Tw 1431

Przeszłość i chwila bieżąca

Tygodnik „Myśl Narodowa“ zamieszcza z powodu drugiego tomu Marjana Seydy „Polski na przełomie dziejów“, artykuł wstępny pióra p. Tadeusza Bieleckiego, z którego podajemy główne ustępy:

Kto zna przebieg wydarzeń politycznych w dobie wielkiej wojny, gwałtowną, nie przebierającą w środkach kampanję t. zw. aktywistów na rzecz małego, od Niemiec z konieczności uzależnionego państewka polskiego i zażartą, naoślep prowadzoną obronę programu przymierza z państwami centralnemi, jeszcze w czerwcu 1918 r. (kompromitujące oświadczenie rządu Steczkowskiego przeciw doniosłej dla Polski deklaracji wersalskiej państw sprzymierzonych) a nawet w sierpniu tegoż roku (słynna podróż Janusza Radziwiłła i Ronikiera do kwatery głównej w Spaa i ofiarowanie korony polskiej Wilhelmowi), a więc w chwili, kiedy wojska sprzymierzone złamały już ofensywę niemiecką i przechyliły szalę zdecydowanie na rzecz zwycięstwa koalicji, — ten łatwiej pojmie dzisiejsze wahania i dzisiejsze sympatje obozu, w którym ks. J. Radziwiłł niepoślednią odgrywa rolę. Nawiasem tutaj dodajemy, że różnica między konserwatystami a piłsudczykami polegała na tem, że piłsudczycy wcześniej, bo już w połowie 1917 r. zorjentowali się byli w sytuacji i umiejętnie skręcili na nowy, przeciw okupacji skierowany tor. W związku z tem warto za Seydą przypomnieć, że do połowy grudnia 1918 r. rząd Moraczewskiego i Leona Wasilewskiego utrzymywał dyplomatyczne stosunki z Rzeszą Niemiecką, i to ‚jak najbardziej serdeczne“, upostaciowane w poselstwie niemieckiem w Warszawie, jedynem tam przedstawicielstwie zagranicznem, oraz w ekspozyturze polskiej w Berlinie (Niemojowskiego)“. Nie świadczyło to o zdolności przewidywania i, mówiąc łagodnie, mądrości politycznej, ani jednych ani drugich.

Już ten jeden przykład a możnaby je z powodzeniem mnożyć, tłumaczy doniosłość prac, przedstawiających dzieje odbudowania Polski. To też spór, czy pisać najnowszą historję Polski, czy czekać, aż się wypadki wojenne zasnują mgłą niepamięci, a dokumenty odleżą w archiwach, jest już, zdaje się, przesądzony na rzecz pisania. Chodzi wszakże nie o to, czy pisać, ale jak pisać? Jesteśmy bowiem świadkami gorączkowych zabiegów, zmierzających do przeinaczania faktów historycznych. Są usiłowania w prasie i szkole, ażeby narzucić gwałtem urzędowy pogląd na najnowsze dzieje Polski, ażeby istotny przebieg zdarzeń i jedyny program polityczny, który doprowadził do pełnej niepodległości, zastąpić legendą, ażeby prawdę historyczną sfałszować i utopić w morzu kłamstw, oszczerstw i fantazyj, jakie codziennie niemal z tupetem snują nadworni dziejopisarze. Tej zabawnej krzątaninie przyświeca wcale wyraźny cel: zatarcia — zwłaszcza w świadomości młodego pokolenia — śladów swojej własnej, nieudolnej i nieprzewidującej orjentacji politycznej z okresu wojny. Ilością publikacyj i krzykiem, jaki dokoła sprawy odbudowania Polski podnoszą, pragną zagłuszyć wymowę niedawnych dziejów. Dzieło M. Seydy przecina „radosną twórczość“ historyków sanacyjnych, przemawia twardym językiem faktów i dokumentów, które nie dadzą się zakrzyczeć, gromadzi nieznany szerszemu ogółowi, często rewelacyjny materjał z pierwszej ręki, którego odeprzeć ani sfałszować niepodobna.

Autor objął w drugim tomie swego znakomitego dzieła okres czasu od zbrojnego wystąpienia Stanów Zjednoczonych do końca wojny i likwidacji Komitetu Narodowego Polskiego czyli do 15 sierpnia 1919 r., czerpiąc obficie z archiwów, pamiętników polskich i obcych, sprawozdań stenograficznych, zbiorów państwowych i prywatnych, przekazów ustnych, wydawnictw źródłowych, prasy ówczesnej, książek i innych często nieznanych dokumentów; cenne zwłaszcza są po raz pierwszy ogłoszone akty z archiwum Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu. O dokładności Seydy świadczy fakt, że poprawia nieścisłe tłumaczenia polskie dokumentów obcych, zawarte np. w „Uwagach“ Askenazego (ściśle historycznej metodzie Seydy należałoby poświęcić osobny artykuł). W powyższy sposób — przy zachowaniu maximum objektywności — przesunął przed czytelnikiem autor „Polski na przełomie dziejów“ akt z aktem tego dramatu światowego, który doprowadził — wskutek przewidującej i mądrej polityki R. Dmowskiego i obozu narodowego — do zjednoczonej i prawdziwie niepodległej Polski. Talent Seydy sprawił nadto, że nie zgubił się on w gąszczu faktów, ale umiał je powiązać, ująć w system i wyjaśnić w sposób żywy i potoczysty.

Książka M. Seydy dowodzi wreszcie, przedstawiając b. obszernie stanowiska społeczeństwa polskiego wszystkich trzech zaborów i wychodźtwa w Rosji i Ameryce, że „obok korzystnych dla nas międzynarodowych konjunktur politycznych, zadecydowała o losie swym w sposób pierwszorzędny Polska, jako podmiot, jako czynnik aktywny, polityczną postawą, politycznem działaniem“, że nie dostaliśmy — innemi słowy — niepodległości za darmo, że trzeba było podjąć olbrzymi wysiłek, aby sprawę polską wydźwignąć na międzynarodowy poziom, związać z państwami sprzymierzonemi, bo tylko na gruzach potęgi pruskiej mogła powstać naprawdę niezależna Polska i zasiąść ze zwycięską koalicją jako równa z równymi na konferencji pokojowej w Paryżu. Kto chce choć w przybliżeniu poznać, jak trudną, ile hartu ducha i oddania sprawie wymagającą drogę do Polski przebył R. Dmowski i garść polityków, skupionych w Komitecie Narodowym Polskim oraz popierające Komitet koła polityczne w kraju, ile trzeba było usunąć przeszkód, stawianych przez obcych, a — niestety — często i przez swoich wpoprzek jedynie realnemu programowi przeciwniemieckiemu, jak uparcie, z jaką godnością strzec niezależności polityki polskiej (np. tospniowe etapy tworzenia armji polskiej we Francji), ile użyć wiedzy i rozumu tudzież zręczności politycznej, ażeby wywalczyć przyjęcie grogramu terytorjalnego Komitetu Narodowego, ile wreszcie wylać krwi polskiego żołnierza w Wielkopolsce, na Śląsku, we Lwowie i na kresach wschodnich, aby poprzeć zabiegi dyplomatyczne naszych przedstawicieli, — ten niech czyta od deski do deski dzieło Seydy.

Bije z niego wiara w naród i wyrasta ogrom pracy, włożonej w odbudowanie Polski.

Niepodobna orjentować się należycie we współczesnych wypadkach, ani rządzić Polską, jeżeli się nie zna najnowszych dziejów swego kraju.

Wdzięcznym trzeba być M. Seydzie za to, że obok książki Dmowskiego „Polityka polska i odbudowanie państwa“ i pracy St. Kozickiego „Sprawa granic Polski na konferencji pokojowej w Paryżu“ postawił swoje cenne dzieło, zawierając w niem bogatą wiedzę, jaką posiadł, biorąc czynny udział w tworzeniu ówczesnych wypadków.

Zasługa Seydy tem większa, że umożliwił młodemu zwłaszcza pokoleniu poznanie niesfałszowanych dziejów Polski z lat wielkiej wojny.

Szczupły zasób poważnych prac historycznych z tego okresu wzbogacił się o nieprzeciętnej wartości dzieło.

Tadeusz Bielecki.

Zjazd okręgowy Związku Restauratorów

W sali p. Jaszyka w Poznaniu, obradował w czwartek, dnia 7 b. m. doroczny zjazd Związku Restauratorów okręgu poznańskiego, w skład którego wchodzą członkowie 33 powiatów.

Rano, na intencję zjazdu odbyło się nabożeństwo, które odprawił ks. dr. Zygmański, w kościele parafjalnym na Jeżycach, wygłaszając do uczestników zjazdu przemowę okolicznościową od ołtarza.

Otwarcia zjazdu dokonał prezes okręgowy p. Nowak z Gniezna, witając przedstawicieli władz, gości, członków i bardzo licznie przybyłych przedstawicieli przedsiębiorstw browarniczych i innych. Na przewodniczącego obrad powołano p. Antoniewicza. Nastąpiły przemówienia przedstawicieli. Między innemi przemawiał przedstawiciel Państw. Monopolu Spirytusowego, poczem referat wygłosił p. Antoniewicz.

Po sprawozdaniach członków zarządu wygłoszonych przez pp. prezesa B. Nowaka, sekretarza Jaszyka i skarbnika Sikorę, wyrażono zarządowi pełne votum zaufania.

W dyskusji bardzo ożywionej, podkreślono konieczność popierania wyrobów krajowych, a z poszczególnych przemówień wynikało, że w około 80 proc. restauracjach, nie ma dziś już wyrobów zagranicznych. Zebrani ubolewali też ogólnie, że urzędy skarbowe w roku bieżącym podwyższyły wymiary podatku obrotowego dwu, a nawet trzy krotnie, mimo znanego kryzysu i ciężkiego położenia gospodarczego.

Zebrani przyjęli następnie rezolucję w sprawach wewnętrznych organizacyjnych, oraz rezolucje wzywające zarząd o podjęcie starań w ministerstwie skarbu w sprawie przywrócenia koncesyj, przenoszenia koncesyj z powiatu do powiatu, rozłożenia świadectw przemysłowych na osiem kategoryj podobnie jak w przemyśle, przyznanie wyższego rabatu od wódek monopolowych, przywrócenie rabatu w wysokości 8 proc. od wyrobów tytuniowych, dalej w sprawie udzielania patentów jednodniowych na sprzedaż alkoholu osobom nieuprzywilejowanym, zniesienie rejonowych hurtowni monopolu tytoniowego, obniżenie podatku obrotowego do 1 proc. i zniesienia wzgl. obniżenia o 50 proc. dopłat do patentów akcyzowych, pobieranych przez komuny, przynajmniej podczas obecnego ciężkiego kryzysu.

Nastąpił wspólny obiad, podczas którego wygłoszono szereg toastów. Z inicjatywy skarbnika p. Sikory, urządzono zbiórkę na biednych naszego miasta. Zebraną kwotę przekazano na rzecz ubogich parafji jeżyckiej. (k)

Przyjazd p. ambasadora Willysa

Na uroczystość odsłonięcia pomnika Wilsona w Poznaniu w d. 4 lipca br. przybywa jak się dowiadujemy ambasador Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej p. Willys, w charakterze reprezentanta Prezyd[illegible] Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Hoovera. (k)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tydzień Polskiego Czerwonego Krzyża

Trwać będzie od 10 do 17 maja — Dokładny program

Tydzień Polskiego Czerwonego Krzyża, to coroczny wysiłek tej pożytecznej instytucji, aby zasilić swe fundusze na cele sanitarne i samoobrony, to chęć zmobilizowania szerszego ogółu społeczeństwa i przyciągnięcia go pod sztandar służby narodowej oraz powszechnego obowiązku spłacenia daniny, należnej Ojczyźnie nie krwią i ranami, lecz gotowością przyczynienia się do powodzenia dobrej sprawy.

Dokładny program przedstawia się następująco:

Niedziela (10 maja) godz. 10-ta msza św. z kazaniem w kościele garnizonowym, po nabożeństwie pochód przez ulice miasta: Plac Działowy, Babińskiego, gdzie o godz. 11-tej przed gmachem D. K. O. uczestnicy pochodu oddadzą honory protektorom Tygodnia oraz przedstawicielom władz, a potem przejdzie ulicami: Aleje Marcinkowskiego, Plac Wolności, 27 Grudnia, Gwarna, św. Marcin, Plac Świętokrzyski, Szkolna i Stary Rynek, poczem pochód zostanie rozwiązany. Od godz. 13,10 do 13,40 odbędzie się odczyt senatora dr. Czesława Meissnera o Polskim Czerwonym Krzyżu w studjo Radja Poznańskiego.

Środa (13 maja). Od godz. 20.30 do 22 akademja P. C. K. przez Radjo z przemówieniem p. red. Jerzego Herniczka.

Czwartek (14 maja). Od godz. 14 do 14,30 odczyt przez radjo dyrektora P. C. K. p. Stanisława Podolaka.

Niedziela (17 maja). Od godz. 15 do 17 pokaz ratownictwa P. C. K. oraz zawody lekkoatletyczne na boisku Sokoła. O godz. 18 w kasynie garnizonowem (Plac Działowy 2) zakończenie tygodnia P. C. K. i rozdanie dyplomów absolwentkom kursu sióstr pogotowia sanitarnego P. C. K. oraz zebranie towarzyskie z tańcami.

Ufamy, że zawsze życzliwe społeczeństwo poprze dążenia Czerwonego Krzyża, uważając jego cele i zadania za dzieło powszechnego miłosierdzia, opartego na idei miłości bliźniego.

Nowa fala ognia na prowincji

Niszczycielski pochód burzy — Duże straty

W Kruszynie Krajńskim (pow. bydgoski) podczas burzy uderzył piorun w zabudowania p. Maksa Schoenego. Z dymem poszła obora wraz ze stajnią, oraz kilka krów. Straty dochodzą sumy 13 tys. zł. W Jankowie Dolnem pow. gnieźnieński) spaliła się od uderzenia gromu stodoła p. Pawła Pfeiffera. Straty wynoszą około 10 tys zł.

O szkodach wyrządzonych podczas wspomnianej burzy otrzymujemy jeszcze dalsze wiadomości. Na polach pod Opatowem (pow. kępiński) spłonął doszczętnie wiatrak, własność p. Nikodema Janeckiego, wartości około 3 tys. zł. W Ujeździe (pow. szubiński) zniszczył piorun stóg pszenicy, wartości około 3 tys. zł, własność dzierżawcy probostwa p. Konstantego Ślazińskiego. Strata jest tem dotkliwsza, że p. Śliziński nie by asekurowany.

W nocy uderzył piorun w zabudowania p. Jana Budy rolnika w Nadstawiu (pow. rawicki). Spłonęła doszczętnie stodoła i chlew, a ogień przerzucił się na zabudowania sąsiedzkie p. Wilhelma Schwarza niszcząc stodołę. Inwentarz żywy zdołano jeszcze uratować, natomiast inwentarz martwy padł całkowicie pastwą płomieni, które wyrządziły straty na około 10 tys. zł.

W Gorzycach (pow. wrzesiński) zapalił grom budynek, w którym mieściła się stajnia i obora, oraz chlew w zabudowaniach p. Ludwika Jankowiaka; w płomieniach zginęła maciora. Przy pracach ratunkowych poparzyła się, na szczęście lekko, żona właściciela p. Jankowiakowa. Straty ocenia się na 5 tys. zł.

W pow. gnieźnieńskim w Goślinowie spłonęła od uderzenia pioruna stodoła p. Jana Pawłowskiego ze słomą i zapasami wartości około 3 tys. zł., a w Cielimowie podczas burzy zapalił piorun zabudowania p. Sylwestra Szymczaka, niszcząc dwa chlewy, stodołę, narzędzia rolnicze, 21 kur i 48 gołębi. Straty wynoszą około 30 tys zł.

(k)

„Noc Sylwestrowa"

Jubileuszowa rola Antoniego Fertnera.

Z kancelarji Teatru Polskiego piszą nam:

Teatr Polski, którego ambicją jest wystawianie sztuk rodzimych autorów, występuje z premjerą słynnej komedji Stefana Krzywoszewskiego „Noc Sylwestrowa".

„Noc Sylwestrowa" była największym sukcesem teatralnym Teatru letniego w Warszawie, osiągając liczbę 75 przedstawień przy wypełnionej widowni.

Ciekawa i sympatyczna ta komedja, posiadająca ogromne zalety sceniczne humoru, lekkości, zwartej budowy, ma jeszcze jedną olbrzymią zaletę, a mianowicie daje pole do popisu najświetniejszemu artyście komikowi doby obecnej p. Antoniemu Fertnerowi, który tę rolę wybrał na swój jubileusz. Premjerę „Nocy Sylwestrowej" wyznaczono na środę 13 b. m.

KALENDARZYK

Sobota, 9 maja 1931.

Słońce: wschód 4,09; — zachód 19,30; — długość dnia 15 godz. 25 min.
Księżyc: wschód 1,58; — zachód 10,13; — po ostatniej kwadrze.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 11 st. C. pochmurno, wiatr południowo-zach., ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 18 st. C., najniższa plus 10 st. C.
Przepowiednia pogody: Pogoda zmienna, stosunkowo chłodno, potem stopniowo cieplej.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu Dziś plus 1,96 m.
Kal. rzk.: Grzegorz; jutro Izydor Oracz.
Kal. słow.: Bożorad Bł.; jutro Cierpimir.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Rekolekcje zamknięte Katolickiego Związku Abstynentów (mężczyzn)** odbędą się po raz pierwszy i to w Gostyniu na św. Górze w klasztorze Kongregacji Oratorjanów św. Filipa. Rekolekcje rozpoczną się w niedzielę, 28 czerwca wieczorem, a zakończą się wspólną Komunją św. w czwartek, 2 lipca rano. Opłata za pobyt i utrzymanie trzydniowe wynosi 15 zł. Zgłaszać się mogą ci także, którzy zamierzają w przyszłości czynny wziąć udział w ruchu abstynenckim. Zgłoszenia przyjmuje do 10 czerwca Składnica Abstynencka w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 26.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom magistra praw uzyskał p. Bogdan Szczepański z Strzelna. — Dyplom inżyniera rolnictwa p. Jan Frydrychowicz z Dragoszcza, w woj. pomorskiem. — Dyplom magistra filozofji z zakresu chemji p. Stanisław Kucharski z Radomia, z zakresu matematyki p. Halina Trawińska z Oporówka.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, 12 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasprzaka. Referat wygłosi p. Stelmachowska na temat „Wychowanie dziecka".

— * **Z Sodalicji Pań Miejskich pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia N. M. P.** Nabożeństwo miesięczne połączone z uroczystością przyjęcia nowych członków odbędzie się we wtorek, 12 bm. w kaplicy św. Józefa o godz. 8,30. Zebranie plenarne o godz. 16,30 w auli Uczelni im. Dąbrówki, ul. Młyńska 10 z referatem sodaliski p. Marji Ruszczyńskiej n. t. „Pod Twoją obronę".

— * **Pochód młodzieży.** W niedzielę, dnia 10 bm. ulicami Poznania przejdzie w rannych godzinach pochód młodzieży. Przy dźwiękach orkiestr przemaszerują delegaci Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej do Domu Rzemieślniczego, gdzie odbędą się obrady. Mieszkańcy Poznania niewątpliwie życzliwie powitają młodzież S. M. P., która ze wszystkich stron Wielkopolski przybyła na swój zjazd delegatów. — Obrady rozpoczną się o godz. 10,15. Spodziewany jest udział w obradach przeszło 1 000 osób.

— * **Baczność Powstańcy i Wojacy I-go Okr.!** Zbiórka pocztów sztandarowych i członków miejscowych towarzystw, celem udziału w mszy św. na intencję zjazdu delegatów Związku w niedzielę o godz. 8,30 na placu Bernardyńskim.

— * **Akademickie Koło Trzemesznian przy U. P.** donosi, że zjazd z okazji 155-lecia istnienia gimnazjum oraz 10 polskiej matury, mający się odbyć 7 czerwca, przełożono na dzień 4 października. Koło prosi o nadsyłanie dalszych zgłoszeń na ręce p. Owczarczaka, ul. Szyperska 3. III p.

— * **Zlot abstynencki w Gostyniu** odbędzie się z okazji 25-lecia tamtejszego Katolickiego Koła Abstynentów w niedzielę, 28 czerwca. Zgłoszenia na obiad zlotowy przyjmuje do 10 czerwca Składnica Abstynencka, Poznań, Al. Marcinkowskiego 26.

— * **Zjazd organizacyjny b. uczniów Gimnazjum ks. ks. Salezjanów w Aleksandrowie Kuj.** odbędzie się w dniu 25 bm. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja

ŻYCIE SOKOLE

— * **Wielki kiermasz na boisku „Sokoła"** przy Drodze Dębińskiej odbędzie się w czwartek w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego. Komisja pracuje obecnie nad przygotowaniem bardzo licznych rozrywek, które pozwolą spędzić kilka beztroskich chwil wszystkim uczestnikom. Dużo uwagi poświęca się przygotowaniu zabaw dla dzieci, to też przypuszczać należy, że w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego wszyscy gremjalnie podążą na boisko „Sokoła", tem więcej, że organizatorzy są nieuzależnieni od pogody, gdyż w razie deszczu kiermasz odbędzie się w olbrzymiej nowo wybudowanej hali.

WYKŁADY

— * **„Nałóg a charakter"** — temat trzeciego „poranku eugenicznego", zapowiedzianego na dzień 10 bm. o godz. 12,15 na sali wykładowej Bibljoteki Uniwersyteckiej, ul. Ratajczaka 4 — da nam w pewnej mierze rodzaj uzupełnienia tematów poprzednich poranków. Poznaliśmy różne szkodliwe nawyki i przyzwyczajenia, czy to w postaci narkomanji czy też grzechów djetetycznych. P. dr. Naramowski wyjaśni nam z stanowiska psychologji powstanie zgubnych skłonności, da nam wgląd w zależność wszystkich naszych przyzwyczajeń — dobrych i złych — od struktury charakteru i pokaże nam drogi do krzewienia dobrych nałogów a niszczenia złych. Wstęp na wykład bezpłatny.

— * **„O Norwidzie".** Niezwykłe zainteresowanie wśród kulturalnego Poznania wzbudził zapowiedziany odczyt p. red. Zygmunta Wasilewskiego, który na zaproszenie Koła Polonistów U. P. mówić będzie w sobotę, 9 bm. o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus „O Norwidzie". Sprzedaż biletów w księgarni Jachowskiego, ulica Gwarna. Bilety od 50 gr.

— * **O włóczędze naokoło świata.** W niedzielę, 10 bm. o godz. 12 w sali 17 Coll. Minus odbędzie się odczyt p. inż. Tadeusza Perkitnego p. t. „Nasza włóczęga naokoło świata" (z licznemi przeźroczami) dla młodzieży szkół żeńskich. Druga część odczytu odbędzie się w czwartek, 14 bm. o godz. 12 tamże.

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** (przy pl. Wolności 18). W niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 15 kończy się wystawa dzieł prof. Leona Wyczółkowskiego i Szkoły Warszawskiej. — W czwartek, dnia 14 bm. nastąpi otwarcie wystawy Grupy Artystów Wielkopolskich „Plastyka". — Salon otwarty w niedzielę od godz. 12—15. Wstęp 1 zł, dla młodzieży kształcącej się 50 gr.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Czytelnia dla Kobiet** przypomina o kursach robót ręcznych, które obejmują trykotaż, hafty, mereszki, filety, koronki klockowe i artystyczne malowanie na porcelanie. Zgłoszenia przyjmujemy codziennie od 5 do 7 po poł. w Czytelni dla Kobiet, ul. Kantaka 9. II ptr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Dziesięciolecie „Surmy".** Akademicka Korporacja „Surma" obchodzi w d. 13 bm. dziesiątą rocznicę swego istnienia. Program uroczystości rocznicowych jest następujący: godz. 10 — msza św. w kościele św. Wojciecha, którą odprawi ks. prob. Narcyz Putz, godz. 11 m. 15 — przemarsz przez miasto, godz. 17 — konwent filistrów pod przewodnictwem prof. Kamieńskiego, godz. 18 — komers ogólny, godz. 20 — uroczysty zewnętrzny komers w sali „Belwederu".

— * **Stypendja im. Mickiewicza.** Zarząd Okręgu Lwowskiego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych ogłasza konkurs na jednorazowe stypendja z Funduszu im. Adama Mickiewicza, istniejącego przy Towarzystwie Nauczycieli Szkół Wyższych. O stypendja te mogą zabiegać wdowy i sieroty po nauczycielach szkół średnich i wyższych, którzy byli członkami Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, lub byłego Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w b. zaborze rosyjskim. Do podania należy załączyć: a) dowód, że śp. mąż wzgl. ojciec starających się o stypendjum należał do Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych lub Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego, potwierdzony przez zarząd obecnego miejscowego Koła T. N. S. W. i b) polecenie miejscowego Koła T. N. S. W., stwierdzające niezamożność petentów. Podania należy nadsyłać najpóźniej do końca maja br. pod adresem: Zarząd Okręgowy T. N. S. W., Lwów, Łyczakowska 5.

— * **Z Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu.** Dekretem z dnia 31 marca br. p. minister pracy i opieki społecznej odwołał z dniem 30 kwietnia br. p. dr. Wojciecha Adamczaka z poruczonych mu obowiązków komisarza rządowego Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu i dekretem z dnia 30 kwietnia br. zamianował komisarzem rządowym tegoż Zakładu p. Stefana Bieniewskiego.

— * **W związku z poważną liczbą bezrobotnych otrzymujących zasiłki** organa centralne Funduszu Bezrobocia postanowiły przeprowadzić doraźną kontrolę uprawnień bezrobotnych do korzystania ze świadczeń z Funduszu Bezrobocia oraz prawidłowości ich wymiaru. Kontrola ta przeprowadzana będzie pod kierunkiem specjalnego delegata Dyrekcji Funduszu Bezrobocia na terenie Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Poznaniu, zarówno w zakładach pracy, jak i w miejscach zamieszkania bezrobotnych. O ileby zostały ustalone wypadki nieprawnego pobierania świadczeń przez bezrobotnych, względnie wystawiania fałszywych świadectw o pracy, winni pociągani będą niezwłocznie do odpowiedzialności sądowej.

— * **Komitet L. O. P. P. Miasta Poznania** podaje do ogólnej wiadomości, że schron przy ul. św. Marcin 66-67 zwiedzać można w porze letniej w czasie od godz. 18 do 20 począwszy od poniedziałku., 11 bm.. — Każdy obywatel miasta Poznania, interesujący się zagadnieniem gazów bojowych oraz obroną przed temi gazami, powinien schron zwiedzić tem więcej, że wstęp jest bezpłatny.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Wieczornica harcerska.** K. P. H. im. Barbary Łazarewiczówny przy 8 druż. żeńskiej harc. w Poznaniu urządza wieczornicę w dniu 10 bm. z obficie urozmaiconym programem w auli III. szkoły wydziałowej przy ul. Różanej 3. Czysty dochód przeznacza się na kolonje letnie.

— * **Miljony złotych** dostali księża Salezjanie z zagranicy! Tak mówi się między ludźmi. Skąd takie twierdzenia? — Wprawdzie na ruinach wzrosły potężne zakłady w Oświęcimiu i Różanymstoku, piękne i malownicze szkoły w Lądzie i Czerwińsku, w Lublinie, Jarosławiu, Krakowie, ale nie za miljony zagraniczne, tylko za groszowe datki, które im Opatrzność Boża zsyłała najrozmaitszemi drogami. — Mamy księży Salezjanów także w Poznaniu i znamy przez nich odrestaurowane „Katarzynki"! Lecz dzieło to jeszcze dziś nie dokończone. Na miejscu dawnego klasztoru ma stanąć nowy, wygodny i miły zakład dla naszej młodzieży. Tego sobie życzył śp. ks. kardynał Dalbor, tego tak bardzo potrzebuje nasze miasto. Nie czekajmy tedy, aż „bajkowe miljony" zagraniczne zbudują młodzieży naszej dom wychowawczy, ale pospieszmy Synom bł. ks. Bosko z pomocą, spiesząc tłumnie na majówkę, jaką Grono Przyjaciół Salezjańskich urządza w niedzielę na boisku „Sokoła" przy Drodze Dębińskiej. W razie niepogody odbędzie się cała impreza w ćwiczni przyległej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Nowa apteka na Jeżycach.** Onegdaj w południe po oficjalnem otwarciu poświęcił po krótkiem przemówieniu ks. wikarjusz Dals z kościoła parafjalnego na Jeżycach „Aptekę pod Opatrznością Boską" przy ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik ul. Staszica). Właściciel apteki p. mag. farm. Antoni Jan Wilczek, były długoletni współpracownik firmy R. Barcikowski S. A. w Poznaniu, podejmował w otoczeniu małżonki i rodziny licznie zgromadzonych przedstawicieli władz, prasy i przyjaciół. W czasie tego, gościną staropolską nacechowanego przyjęcia, serdeczne życzenia pomyślności i rozwoju dla nowej placówki składali pp. prezes Czepczyński, radca Jasiński i prof dr. Biernacki. Ze swej strony życzymy również nowo powstałej aptece jak najowocniejszej pracy i rozwoju.

— * **Połączenie Głównej z siecią prądu elektrycznego.** Elektrownia miejska przystąpiła do wstępnych prac nad połączeniem Głównej do sieci prądu elektrycznego. Niewątpliwie połączenie to znajdzie żywe zadowolenie w sferach przemysłowych Głównej. (jar.)

— * **Z targu.** Dnia 8 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,60—4,40 zł; masła mleczarskiego 4,80—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20

Przy przeczuleniu, bólach głowy, bezsenności, ospałości, przygnębieniu, uczuciu strachu posiadamy w naturalnej wodzie gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** niezawodny środek domowy do usunięcia wszelkich zaburzeń przewodu pokarmowego w każdym jego odcinku. nw 9 927

zł; mendel jaj 1,30—1,40 zł; litr śmietany 1.60—2,00 zł; litr mleka pełnego 28—30 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,00 do 2,20 zł; słoniny wędzonej 2,40—2,80 zł; wieprzowiny 1.80—2.00 zł; wołowiny 1.60 do 2.80 zł; cielęciny 1,40—2.80 zł; skopowiny 2,00—2.60 zł; koziny 1.40—1.60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drób: 1 para kurcząt 6,00—7,00 złotych; kura 3.50 do 6.00 zł; perlica 3,00—4.00 zł; kaczka 4.00 do 6.00 zł; gęś 8,00—11.00 zł; para gołębi 1.80—2.00 zł; królik 3—4 zł; indyk 8.00 do 10 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,60—4.60 zł; lina 4,40—4.60 zł; okonia 2.40—3.00 zł; karasia 2.30—3 zł; białych ryb 1,00—2.00 zł; 1 kg. węgorza 6,00 zł; 1 kg. sandacza 6,00—6,40 zł; 1 kilogram suma 4.00 zł; 1 kilogram szczupaka 3.60—4.40 złotych. Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg kapusty białej i włoskiej 50—60 gr; modrej 60—80 gr; 1 kg. ziemniaków 10—12 gr; 50 kg. 4.50 do 5.00 zł; 1 kg. marchwi 60 gr; buraków 20—30 gr; cebuli 0.70—1.00 zł; szpinaku 0,60—1,00 zł; jarmużu 60—80 groszy; pietruszki 1,60—2.00 zł; bobu 1,20 złotych; pęczek rzodkiewek 20—35 gr; główka zielonej sałaty 20—30 gr. Za owoce: 1 kg jabłek 1.80—3.60 zł; rabarbaru 0,50—0.90 zł; wiązka młodej kalarepy 1 zł; 1 ogórek 1.50 60 gr; 1 kg. szparagów 2,40—4,60 zł; 1 kg. piestrzenic 1,20—1,40 zł. — Ruch normalny. Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Piekary 6 włamano się do mieszkania p. Franciszki Pawlak i skradziono kilka metrów materjału granatowego, 11 metrów płótna, 17 koszul damskich, kaftaniki i inne rzeczy. — P. Czesławowi Śniegockiemu (Pełna 61) skradziono rower męski marki „Inwentia" nr. 6928. (z.)

— * **Echa defraudacji w Kostrzynie.** — W związku z ujawnioną w dniu 7 bm. w Kasie Miejskiej w Kostrzynie defraudacją 5 tys. złotych pieniędzy podatkowych w dochodzeniach okazało się, że wspomnianego czynu dopuścił się egzekutor miejski Józef Jakubczak z Kostrzyna. Jakubczaka aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wyłowienie zwłok.** W Przyłubiu Kraińskim w pow. bydgoskim wyłowiono z rzeki Wisły zwłoki topielca. Jak się okazało, były to zwłoki starszego strzelca Bernarda Szafnera z 31 pułku Strzelców Kaniowskich, który w ostatnim czasie przebywał w Toruniu. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Tajemnicze zaginięcie dziewczyny.** Ze Środy donoszą nam, iż w Czmoniu zaginęła w tajemniczych okolicznościach 22-letnia córka rolnika p. Rudolfa Schoenfelda. W piątek po południu zaginiona dziewczyna była zatrudniona na polu, lecz do domu nie wróciła. Zaniepokojeni wypadkiem rodzice zwrócili się do policji o zarządzenie poszukiwań. (k.)

— * **Zabójstwo podczas zabawy.** Podczas zabawy w lokalu Woźnego w Dąbrowie Chełmińskiej został pobity 19-letni Antoni Lisiński z Siemonia pow. toruńskiego; L. zmarł wskutek odniesionych obrażeń. W związku z tym wypadkiem aresztowano dwóch wyrostków Bern. Lewandowskiego i Feliksa Lipińskiego. (x.)

— * **Śmierć wskutek najechania.** Wracającą z kościoła w Piecach pod Starogardem p. Maciejewiczową najechał rowerem niejaki Grzonka z Kalisk; M. upadła na bruk i potłukła się ciężko, wskutek czego zmarła po kilku godzinach. (x.)

— * **Samobójstwo kierownika szkoły.** W piątek 8 bm. nad ranem pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru kierownik szkoły w Mniszku pod Grudziądzem, Paweł Ożga, liczący lat 60. O. był człowiekiem zacnym, uprzejmym i zrównoważonym, czem zjednał sobie wśród kolegów szacunek i poważanie. Osoby, znające stosunki miejscowe, przypuszczają, że denat w zdenerwowaniu odebrał sobie życie. Śp. O. osierocił żonę i dwóch dorastających synów; zwłoki jego przewieziono do kostnicy szpitala miejskiego w Grudziądzu. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Adwokat na ławie oskarżonych.** — W sądzie grodzkim w Grudziądzu toczyła się rozprawa przeciw adw. Rudolfowi Rutce, jednemu z najwybitniejszych obrońców palestry grudziądzkiej. R. oskarżony był o oszczerczą zniewagę wiceprokuratora Poleskiego. Prokurator wniósł o dwa miesiące więzienia. R. zasądzony został na sześć tygodni więzienia i ponoszenie kosztów, wniósł jednak odwołanie od wyroku. Dnia 7 bm. odbył się drugi proces adw. Rutki, oskarżonego o obrazę zaprzysiężonego rewizora ksiąg Paula. — Rozprawa została ze względu na nadwątlone zdrowie oskarżonego przerwana. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Za sprzeniewierzenie.) Wydział karny sądu okręgowego w Gnieźnie rozpatrywał sprawę karną przeciw Antoniemu Woźniakowi, inkasentowi zakładów miejskich. Akt oskarżenia zarzucał podsądnemu, że sprzeniewierzył z powierzonych i zebranych pieniędzy za gaz i światło kwotę 4 697,35 zł. Po zamknięciu przewodu sądowego oskarżyciel publiczny wniósł karę przez 2 lata ciężkiego więzienia. Sąd skazał Woźniaka na 1 rok więzienia, zaliczając areszt prewencyjny od 24 lutego do 17 kwietnia br.

— (Z szkoły dokszt.) Dyrekcja Publ. Szkoły Dokszt. Zaw. w Gnieźnie podaje do wiadomości, że pisemne egzaminy końcowe w klasach III rozpoczynają się w poniedziałek, dnia 11 bm. Uczniowie, chcący uzyskać świadectwo ukończenia, muszą we wszystkich egzaminach brać udział. Egzaminy odbywać się będą podczas planowej nauki (br.)

— * **Granowo,** pow. grodziski. (Śmierć proboszcza.) W dniu 7 bm. w godzinach porannych zmarł w szpitalu w Poznaniu tutejszy proboszcz, ks. radca Spychalski, przeżywszy lat 64. Zmarły chorował już od około dwóch lat. Przed kilku miesiącami był nawet w południowej Francji, gdzie przyszedł znowu do zdrowia tak, iż powróciwszy do Granowa, spełniał w dalszym ciągu swe obowiązki duszpasterskie. Wszakże był to ostatni przebłysk zdrowia. W sam dzień Zmartwychwstania Pańskiego podczas odprawiania mszy rezurekcyjnej osłabł tak, iż musiał być wzięty do szpitala, skąd nie wrócił. W zmarłym utraciła parafja granowska gorliwego i miłującego swe owieczki duszpasterza. Wprowadzenie zwłok do kościoła odbędzie się w niedzielę, dnia 10 bm., a pogrzeb w poniedziałek. (er.)

— * **Ostroróg.** (Uroczystość 3 Maja.) Ostróg obchodził niezwykle uroczyście rocznicę Konstytucji 3 Maja. Rano w kościele parafjalnym odbyła się uroczysta msza św., w czasie której podniosłe patrjotyczne kazanie wygłosił ks. Leopold Szwankowski. Po mszy św. wszystkie organizacje uformowały okazały pochód przez miasto na rynek, gdzie przemówił do zgromadzonych miejscowy burmistrz. Po południu w lasku podmiejskim odbyła się zabawa z popisami gimnastycznemi. — Wieczorem na salce w Domu Katolickim odbyła się piękna akademja, urządzona przez szkołę powszechną.

— * **Buin.** (Święto narodowe.) Miasto ożywione wspomnieniami jednej z najpiękniejszych kart w historji Narodu, uroczyście obchodziło rocznicę Konstytucji 3-go Maja. Po nabożeństwie uformował się pochód, który z orkiestrą wyruszył na rynek, gdzie ks. prob. Janasik w podniosłych słowach wygłosił przemówienie. Na zakończenie uroczystości wszyscy zgromadzeni w towarzystwie orkiestry odśpiewali „Rotę".

— * **Śrem.** (3 Maja.) Święto 3 Maja przygotowano nadzwyczaj starannie. W dniu poprzednim wieczorem urządzono capstrzyk z udziałem orkiestry gimnazjalnej i akademję na auli gimn. W niedzielę uroczystość rozpoczęła się mszą św., w której wzięły udział wszystkie organizacje miejscowe Po mszy św. odbyła się defilada. Największą atrakcją uroczystości był doroczny bieg okrężny Śremskiego Klubu Sportowego. Trasa 3 400 m. I-sze miejsce zajął Kluge Bogdan (SMP. Poznań), II miejsce Bartkowiak Stefan (Sokół Poznań), III miejsce Michalak Jan (niestow. Błociszewo), IV miejsce Kaczmarek Mieczysław (K. S. „Korona" Poznań), V miejsce Kasprzak Wł. (Ś. S K. Śrem). Zwycięzcy otrzymali 3 puhary wędrowne i szereg żetonów z dyplomami. Uroczystość narodowa zakończyła się wieczornicą z występami śpiewaczki poznańskiej p. Wojciechowskiej. Referat okolicznościowy wygłosił prof. Zakradnik. Miasto z okazji uroczystości było przybrane bardzo efektownie. Na ulicach zbierano składki na cele oświatowe T. C. L. (c.)

Zjednoczenie Kobiet Słowiańskich

Tow. Polsko-Czechosłowackie i Tow. Polsko-Jugosłowiańskie

istniejące w Poznaniu, świadczą wymownie o tem, że stolica Wielkopolski odczuwa konieczność łączności świata słow. W tym świecie „Benjaminkiem" jest naród serbo-łużycki, jedyny, któremu wojna światowa nie przyniosła lepszej doli. To też, gdy w niedzielę będziemy mieli sposobność zapoznania się z tęsknotą i pragnieniami duszy tego najmniejszego; najnieszczęśliwszego narodu słowiańskiego, wypowiedzianemi w pieśni, pospieszą wszyscy członkowie wymienionych w nagłówku towarzystw, by dać wyraz sympatji ku Serbo-Łużyczanom.

Koncert stać będzie na wysokim poziomie artystycznym. Chór mieszany „Harmonja", z którym ostatnie próby przeprowadza od wczoraj sam kompozytor Bjarnet Krawc, odśpiewa m. in. łużyckie pieśni religijne: „Swjaty Ducho pryńdz", „Madlenie jutry" (Św. Magdalena przy zmartwychwst.) i „Hodowna" (Boże Narodzenie) oraz łużyckie pieśni ludowe: „Horce leto", „Nasa mać, ta plincy pjece" i „Serbskie reje" (ludowe tańce). Szereg pieśni łużyckich wykona poza tem artystka opery brunświckiej, córka kompozytora Krawca.

Prof. Stanisław Pawlak, ceniony nasz skrzypek, którego już dość dawno nie słyszeliśmy koncertującego, odegra poza koncertem skrzypcowym Wieniawskiego Bjarnata Krawca „Na zielonej łucy", a znany szopenista prof. Łukasiewicz wykona (poza utworami Chopina) Bjarnata Krawca „Reja" i „Spominanje".

Tak więc niedzielny koncert będzie ciekawym „przeglądem" muzyki serbo-łużyckiej, a zarazem uczczeniem 70-letniego kompozytora łużyckiego. Początek koncertu, odbywającego się w Auli Uniwersyteckiej, o godz 8 wieczorem (punktualnie). Bilety w cenie od 50 gr począwszy do 5 zł do nabycia w Księgarni św. Wojciecha, a wieczorem w niedzielę na godzinę przed koncertem przy kasie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Kółko Wycieczkowo-Muzyczne im. „Mozarta".** W sobotę, dnia 9 bm. odbędzie się po lekcjach zebranie plenarne w lokalu klubowym ul. Masztalarska 7.

— **„Canaria", Tow. Hodowców Kanarków i Ochr. Ptaków Leśnych w Poznaniu.** Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 10. bm., o godz. 10 przed południem, w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska. Uprasza się o liczny udział.

— **Związek Instalatorów, Blacharzy i Monterów.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 10 bm. o godz. 11 w sali zebrań przy ul. Ślusarskiej.

— **Drużynę Błękitną Poznań** wzywa się na nadzwyczajne zebranie w niedzielę, 10 bm. o godz. 4.30 po południu w salce strzelnicy małokalibrowej przy ul. Franciszka Ratajczaka 21. Obecność wszystkich drużyniaków konieczna.

— **Wielkopolskie Tow. Hodowców Gołębi Rasowych i Pocztowych „Polonia".** — Zebranie odbędzie się dnia 10 bm. u p. Wosińskiego przy ul. Grunwaldzkiej 22 o godzinie 10.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Mecz szachowy z Towarzystwem Gier Pokojowych, organizowany przez Kółko Szachowe, odbędzie się w niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 17 w Czytelni M. S. H., Śniadeckich 54.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy przy 8-ej żeńskiej drużynie harcerskiej** urządza wieczornicę w niedzielę, 10 bm. w auli 6-ej szkoły wydziałowej na Wildzie, ul. Różana 3. Dochód przeznacza się na kolonje letnie. Początek o godz. 19.

— **Tow. Krawców.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 10 bm. o godz. 15 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon"** urządza w niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 19 wycieczkę do Naramowic. Zbiórka przy Rynku Jeżyckim.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** Majówka na Maltę w niedzielę, dnia 10 bm. Zbiórka o godz. 5.30 na Starym Rynku przy św. Janie.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Śródmieście.** Zbiórka wszystkich członków w niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 8,30 przed starym ratuszem.

— **Tow. Powstańców i Wojaków dzielnica Dębiec.** Dnia 10 bm. bierze towarzystwo gremjalny udział z sztandarem w nabożeństwie na intencję zjazdu o godz. 9 w kościele Farnym.

— **Kl. Sp. „Grom".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 10 w sali p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** zwiedza elektrownię miejską w niedzielę, o godz. 11 Zbiórka przy Tamie Garbarskiej o godz. 10,30. Wycieczka popołudniowa do ogrodu p. Godurkiewicza.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej** zwiedza ratusz poznański w niedzielę, 10 bm. Zbiórka przy wejściu do nowego ratusza o godz. 11.

— **Klub Atletyczno-Sportowy „Spalla"** urządza w niedzielę, 10 bm. wspólną wycieczkę w kierunku Malty. Zbiórka o godzinie 6 przy Bramie Kaliskiej.

— **Tow. Powstańców i Wojaków, Łazarz-Górczyn.** Na intencję zjazdu delegatów Związku odbędzie się w niedzielę, dn. 10 maja br. o godz. 9 msza św. w kościele Farnym. W tym celu wzywamy do gremjalnego stawienia się pod sztandarem na placu Bernardyńskim w niedzielę, 10 bm. o godz. 8.30 rano.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich, Poznań-Tum.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 14 w sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Tow. Powst. i Wojaków — Stare Miasto.** Celem udziału w dorocznym zjeździe delegatów Związku zwołuje się zbiórkę wszystkich druhów na niedzielę, 10 b. m. na godz. 8,50 przy moście Chrobrego.

— **Kółko Śpiew. Tow. Przemysłowców „Sobieski".** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń przy Chwaliszewie 68.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 bm. w lokalu p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego.** Zebranie sekcji misyjnej odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. o godz. 19 w ochronce św. Józefa. Referat wygłosi ks. dr. Abt.

— **Stow. Młodzieży Polskiej pod wezw. św. Alojzego Poznań-Fara** zaprasza na zebranie rodzicielskie 10 bm. o godz. 7,30 wieczorem w sali OO. Jezuitów, ul. Dominikańska 8.

— **Absolwenci przy III szkole wydziałowej.** Zwiedzenie muzeum i wystawy plastyków odbędzie się w niedzielę, 10 bm. o godz. 10. Zbiórka: Muzeum Wielkopolskie przy pl. Wolności.

— **Tow. Przemysłowców na św. Łazarzu.** Miesięczne zebranie nie odbędzie się we wtorek, 12 bm., lecz w czwartek, dnia 14 bm. o godz. 16 w sali p. Smoczyka, ul. Marsz. Focha 70.

— **Tow. św. Władysława, Łazarz.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 13 bm. w lokalu p. Bohnowej, ul. Marsz. Focha nr. 85 o godz. 19. Wycieczka dnia 14 bm.

I. SYMFONJA STEFANA BOLESŁ. PORADOWSKIEGO

wykonaną zostanie po raz pierwszy na koncercie Filharmonji Poznańskiej, który odbędzie się **w czwartek, dnia 14 maja, w południe o godzinie 12-tej, w auli uniwersyteckiej.** Stefan Bolesł. Poradowski, prof. państwowego konserwatorjum w Poznaniu, należy do rzędu najzdolniejszych kompozytorów polskich, którego pieśni, a w szczególności „Trio na skrzypce, altówkę i kontrabas", zyskały ogólne uznanie. Na czwartkowym koncercie usłyszymy po raz pierwszy jedno z większych jego dzieł orkiestrowych — „Symfonja nr. 1".

Koncertem dyrygować będzie pierwszy kapelmistrz opery poznańskiej **Bolesław Tyllia.**

Oprócz symfonji Poradowskiego usłyszymy bardzo ciekawe utwory Musorgskiego, Debussego i Berlioza.

Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w dzień koncertu od godz. 10 przy kasie. zw 29 203

Dziś, w sobotę, o godz. 11 wieczorem, wystąpi jedyny raz w teatrze „Słońce"

LEON WYRWICZ

najznakomitszy estradowy komik polski, król humoru, niezrównany odtwórca typów charakterystycznych. Wieczory LEONA WYRWICZA mają w Polsce ustaloną markę. LEON WYRWICZ posiada specyficzną „vis comica", która pozwala mu nawet największych melancholików wprowadzić w arcywesoły nastrój. Kapitalne jego monologi, jak „Ucieczka ze Lwowa", „Gołębiarz", „Awantury mieszkaniowe", „Mowa wojewody pomorskiego", „Pięć minut i... już" — popularne są w całej Polsce i zawsze cieszą się wielkiem uznaniem. — Dzisiejszy wieczór popularnego WYRWICZA wzbudził wielkie zainteresowanie w naszem mieście. Kto chce ubawić się serdecznie i uśmiać doskonale — niech korzysta ze sposobności i śpieszy dziś wieczorem o godz. 11 do „Słońca".

Bilety po cenach przystępnych od 1.50 do 4 zł do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, Gwarna 20, oraz od godz. 8 wiecz. przy kasie „Słońca". zw 29 262-a

„O Carnero..."

śpiewa cały zespół Teatru-rewji **„Dobry Wieczór"** (w sali kina „Stylowego", przy ul. Marszałka Focha 4) w pięknym półfinale czarującej poezji

CHODŹ, TO CI POKAŻĘ

która od soboty, 9 b. m., począwszy olśniewać będzie publiczność poznańską.

O CARNERO... — vedecie „Morskiego Oka" w Warszawie, śpiewaczce goszczącej obecnie w sympatycznym teatrze „Dobry Wieczór", mówić będą wszyscy, którzy interesują się rewją, sztuką i pięknem.

O CARNERO opowie Wam conferencier **Michał Danecki,** obermajster humoru i **Blanka Orszańska,** ulubienica wszystkich sympatyków rewji.

O CARNERO zaśpiewa **Jerzy Sulima,** który ponadto zaprezentuje się publiczności w charakteryzacji rywalizującej z maskami Lon Chaney'a. **Marysia Żerańska** i **Paweł Dobiecki** zachwycą pięknem i rytmem swych tańców, **prof. Z. Zawrocki** wyczaruje sentyment, a **W. Skworcoff** swemi dekoracjami olśni publiczność. — Orkiestra pod batutą **St. Jasińskiego** prima. Ceny od 1 zł do 4 zł — fraszka.

Codziennie 2 przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem. Wcześniejsza sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20.

Garderoba nie obowiązuje. Lokal już wysechł — po ostatniej ulewie. zw 29 274

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica". — (Gościnny występ Meli Grabowskiej).
Niedziela, 10. 5. „Iris".
Poniedziałek, 11. 5. „Księżniczka czardasza" (Występ gościnny p Meli Grabowskiej).
Wtorek, 12. 5. „Iris".
Środa, 13. 5. „Księżniczka czardasza" (występ gośc. Meli Grabowskiej).
Czwartek, 14. 5. „Księżniczka czardasza" (wyst. gościnny Meli Grabowskiej).
Piątek, 15. 5. „Iris".
Sobota, 16. 5. „Księżna Cyrkówka" (premjera), operetka Kalmana.
Niedziela, 17. 5. „Księżna Cyrkówka".
Poniedziałek, 18. 5. „Iris".
Początek o godz. 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w Teatrze Polskim od godz. 10 do 17. Cena biletu od 75 gr.

Teatr Polski

DZIŚ — „Wesele Fonsia. — (Występ gościnny Antoniego Fertnera).
Niedziela, 10 5. po poł. „Polka w Ameryce". (Wyst. gośc. A. Fertnera).
Niedziela, 9. 5. wiecz. „Wesele Fonsia". (Występ gośc. A. Fertnera).
Poniedziałek, 11. 5. „Wesele Fonsia". (Występ gościnny Antoniego Fertnera).
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Matrykuła 33".
Niedziela, 10. 5. „Matrykuła 33".
Poniedziałek, 11. 5. „Matrykuła 33".
Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Rewja — Dobry Wieczór

DZIŚ — „Chodź, to ci pokażę". (Premjera).

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NAD ŚWIEŻĄ MOGIŁĄ ZDZISŁAWA DĘBICKIEGO

Ledwie dni parę upłynęło, jak Zygmunt Wasilewski omawiał na łamach Działu Kultury i Sztuki pełną najpiękniejszych wspomnień książkę Dębickiego „Iskry w popiele", wydaną właśnie w Poznaniu przez Księgarnię św. Wojciecha, zaledwie parę tygodni upłynęło, jak Warszawa uczciła zasługi autora „Portretów literackich" swoją nagrodą, — a teraz przychodzi nam zapisać, że Zdzisław Dębicki nie żyje. Ledwie na rubieży wieku dojrzałego, w pełni sił i rozwoju, przerwała mu śmierć pracę istotnie niestrudzoną, wyrywając w szeregu pracowników kultury narodowej niepowetowaną szczerbę.

Podniósł właśnie Wasilewski, że młodość Dębickiego zaczynała rozkwitać w tej samej epoce, w której ruch wszechpolski torował sobie drogę ku czynnemu życiu politycznemu i formował między młodzieżą owych czasów swoje falangi. Dębicki, który przybył wtedy do Lwowa na studja uniwersyteckie, znalazł się u źródeł tego ruchu, jak to w „Iskrach" opisuje, przejął się jego ideologją, przyswoił ją sobie, i odtąd otaczała ona, jako atmosfera duchowa, jego całą twórczość. Był też pionierem kultury narodowej przez całe życie, niezbyt długie, jeżli na lata je mierzyć, ale wypełnione pracą po brzegi. Jego „Podstawy kultury narodowej" są w istocie książką podstawową, która streszcza w jasnych, zwięzłych, a ciepłem serca owianych konturach duchowych to, czem się karmi dusza Polaka i z czego swe siły czerpie.

Poezje Dębickiego, pełne cichej a rzewnej liryki, pobrzmiewały własną nutą i zyskały swemu twórcy zasłużone uznanie. Było ich kilka tomów. W publicystyce wszakże położył zasługi najgłówniejsze i najtrwalsze. Zajmował go problem duszy polskiej i duszy współczesnej w ogóle, — szukał jego rozwiązania w dziełach literackich i społecznych, które na łamach pism rozbierał i omawiał. Z tego stanowiska jego recenzje posiadały wartość trwalszą, narodowo-pedagogiczną, można powiedzieć. Były jakby zastosowaniem tego, co ujmował zasadniczo we wspomnianych „Podstawach kultury narodowej" i w „Krytyce inteligencji polskiej". Przy rozbiorze książki, jako dzieła sztuki, roztaczał dobry smak wysokiego typu, erudycję i zdolność odczucia intencyj autora, kierując się zawsze chęcią wytłumaczenia tego, o co twórcy chodziło, podnosząc i wysuwając strony dodatnie, dotykając ujemnych zlekka i tylko wtedy, gdy stąd jaka pozytywna korzyść wyniknąć mogła, lub gdy trzeba było przestrzec czytelnika przed złą lub błędną tendencją utworu, — przed szkodą, jaką mógł przynieść.

Dwadzieścia lat zgórą jego krytycznej działalności w odcinku literackim „Kurjera Warszawskiego" były też w najpoważniejszem znaczeniu służbą narodową, polegającą na czuwaniu, wskazywaniu i przestrzeganiu. Jako długoletni redaktor „Tygodnika Illustrowanego" podobne kładł zasługi, zawód publicysty traktując z całem pogłębieniem i z miłością dla wszystkiego, co piękne, wzniosłe, uduchowione.

W ostatnim czasie, acz ciężką niemocą już dotknięty, pióra z rąk nie wypuszczał. Jeszcze ukazywały się w „Kurjerze Warszawskim" jego szkice krytyczne i artykuły, jeszcze po pierwszym tomie wspomnień młodocianych („Grzechy młodości") zdążył wykończyć i oddać czytelnikom wspomniane na wstępie „Iskry w popiele". Śmierć przerwała mu pracę, ale nie zaginie jej pamięć, owiana szlachetnym idealizmem i wysokiem pojmowaniem zadań życiowych, którym swój talent i energję był poświęcił. Nie zaginie też rychło pamięć zacnego, prawego, najlepszego człowieka, człowieka bez żółci i bez wrogów. Życie jego było istotnie jednem pasmem dobrych czynów, to też nad jego mogiłą pochylają się wszystkie czoła. Cześć jego pamięci, pamięć jego zasługom!

Książki nadesłane

Tomasz Hardy: „Błękitne Niziny". Powieść. Warszawa, Bibljoteka Groszowa.

Tadeusz Boy Żeleński: „Marzenie i pysk". Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój".

Stanisław Szpotański: „Bez ziemi i bez nieba". Powieść. Nakład Księgarni św. Wojciecha. Poznań, Warszawa, Wilno, Lublin.

NA NASZEJ ESTRADZIE

DZISIAJ ODCZYT WASILEWSKIEGO

Przybył do Poznania, na zaproszenie Koła Polonistów U. P., redaktor „Myśli Narodowej". Zygmunt Wasilewski i wygłosi dzisiaj — jak już donosiliśmy — odczyt o Norwidzie. Poznań naukowy i kulturalny daje dzisiaj sobie rendez-vous w sali 18 Collegium Minus na godzinę 20-tą, jest to bowiem rzadka sposobność wniknięcia w myśli i dzieło Norwida za przewodem znakomitego krytyka, który podzieli się ze słuchaczami rezultatem swych głębokich badań.

ODCZYT UCZONEGO FRANCUSKIEGO O KRÓLU ENRYKU WALEZYM

Wybitny historyk francuski p. Pierre Champion miał wczoraj w Colegium Minus doborowe i liczne audytorjum na swej ciekawej prelekcji. P. Champion, wychowanek paryskiej Ecole des Chartes, autor wielu znamienitych dzieł, miał w Poznaniu pierwszy etap swego po Polsce objazdu. Jutro będzie mówił w Warszawie o Joannie d'Arc, na uroczystościach ku czci tej Świętej i bohaterki narodowej, której dzieje są jego specjalnością niejako, wydał bowiem i opracował w wielu tomach akta jej rehabilitacyjnego procesu. Później uda się również do Krakowa, gdzie będzie mówił, podobnie jak u nas, o Henryku Walezym.

Dzieje tego króla Polski a potem Francji stanowią również specjalność p. Pierre Champion, jako wydawcy korespondencji królewskiej, zajmującej dziesięć tomów, z której też przeważnie zaczerpnął materjał do swego wysoce interesującego odczytu. Opowiedział mianowicie p. Champion podróż Henryka Walezego z Paryża do Polski, posługując się także innym obfitym materjałem źródłowym. Pełne ciekawych szczegółów opowiadanie łączyło więc źródłowość z literackim polotem i wdziękiem, który prace p. Championa czyni wybitnemi dziełami sztuki pisarskiej.

Na wstępie p. prof. Langlade w kilku pełnych subtelnego dowcipu zdaniach przedstawił sympatycznego gościa słuchaczom, którzy szczelnie zapełnili audytorjum i dziękowali prelegentowi gorącemi oklaskami za ciekawy odczyt. Przybyli przedstawiciele świata naukowego z J. M. rekt. Kasznicą na czele, konsul francuski p. Serre, konsul czesko-słowacki inż. Matoušek, generał Józef Haller, członkowie Tow. France-Pologne i liczne grono miłośników kultury francuskiej. Słowa podzięki i sympatji dla Polski, jakiemi zakończył p. Champion swój wykład, znalazły u zebranych żywy oddźwięk, zamykający harmonijnie tę nową manifestację polsko-francuskiej przyjaźni i związków kulturalnych.

BJARNAT KRAWC W POZNANIU

Jutro odbędzie się — jak donosiliśmy — w auli Uniwersytetu o godz. 20 koncert jubileuszowy sędziwego muzyka serbo-łużyckiego Bjarnata Krawca, który przybywa do naszego miasta. Dział Kultury i Sztuki zajmował się w ostatnim czasie parokrotnie Bjarnatem Krawcem i jego tak wybitną pracą artystyczno-narodową. Z okazji siedmdziesiątej rocznicy urodzin podaliśmy mianowicie życiorys niestrudzonego artysty, zaś nasz referent muzyczny prof. Stanisław Wiechowicz podniósł zasługę, jaką położył Krawc wydając ostatnio wielki zbiór opracowanych przez siebie pieśni ludowych serbo-łużyckich.

Pieśni te stanowić będą główny rdzeń programu jutrzejszego w wykonaniu chóru mieszanego „Harmonja", pod batutą samego kompozytora, jako też solistki, p. Krawcówny, śpiewaczki opery brunświckiej. Ponadto biorą udział: pianista prof. Łukasiewicz oraz skrzypek prof. Pawlak, którzy odegrają również utwory kompozytora-jubilata.

Wybitnego i tyle zasłużonego pracownika witamy jak najserdeczniej i nie wątpimy, że jutrzejszy koncert będzie pełną zapału manifestacją sympatyj, jakie odczuwamy dla dzielnego bratniego narodu Serbo-Łużyczan.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Jan Śniadecki jako nauczyciel narodu. Wyszedł drukiem wygłoszony w Polskiej Akademji Umiejętności na posiedzeniu publicznem 12 czerwca 1930 r. przez prof. J. Chrzanowskiego odczyt o wielkim Wielkopolaninie. Legenda o Śniadeckim jest oparta — jak stwierdza prof. Chrzanowski — na rzeczywistych ogromnych wartościach tego człowieka, co dzierżył berło ducha w latach po r. 1800. Uczył on Polskę, jak ma postępować, by nie zginęła. Miał Śniadecki wyjątkowo silny charakter, nie myślał o szczęściu osobistem, ze swej ojczyzny był dumny, choć uświadamiał sobie ujemne cechy charakteru polskiego. Ustrzegł się od skrajności wieku oświecenia, lecz podnosił potrzebę rozwoju wszystkich władz umysłowych człowieka, a cenił matematykę jako narzędzie do reformowania głów polskich. Metafizykę uważał za rzecz niebezpieczną dla kraju, dopiero zaczynającego się porządnie uczyć, a narodowość opierał na języku i na charakterze. O religijne wychowanie młodzieży dbał. Można powiedzieć, że następne pokolenie wyszło z niego. Oby było tak i dzisiaj. (T. Gr.)

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział filologiczny odbył posiedzenie z referatami ks. dr. Klawka pt. „Kwestja Kwirynjusza" i dr. Chodaczka nt. „Niektóre cruces Aquilefanae".

MUZYKA

Zgon młodego muzyka. Z Warszawy donoszą nam: Umarł profesor wyższej Szkoły Konserwatorjum warszawskiego, śp. Wiktor Chrapowicki, nie dożywszy nawet czterdziestu lat. Urodzony w r. 1893, kształcił się w naszem konserwatorjum w klasie fortepianowej i kompozycji. Utalentowany i pracowity, nie posiadał dość siły nerwowej, aby utorować sobie drogę do rozgłosu, który talentowi jego słusznie się należał. Nie został też wirtuozem, jak to się zapowiadało, lecz objął w r. 1919 wykłady gry fortepianowej w naszem konserwatorjum, gdzie pierwszy wprowadził klasę doświadczalną dla młodych pedagogów-pianistów. Od dłuższego czasu złożony ciężką niemocą, zgasł w Otwocku, pozostawiając najlepszą pamięć jako artysta i człowiek. (mw)

TEATR

Co będzie z Teatrem Letnim? Piszą nam z Warszawy: Poczciwa drewniana buda w Ogrodzie Saskim, jest ciągle pod grozą gilotyny, gdyż od lat mówi się nieustannie o jej zburzeniu. Wyrok śmierci został wydany przez ministerstwo robót publicznych, które nawet wezwało magistrat do zburzenia teatru Letniego w bardzo krótkim terminie, lecz tym razem jeszcze się biedakowi upiekło. Mianowicie ministerstwo odroczyło egzekucję na rok, do 1 września roku przyszłego. Przez ten czas miasto ma wyszukać jakieś inne pomieszczenie dla farsowej muzy, a wówczas okrąglak drewniany runie pod toporem. Oczywiście jeżeli nie przyjdzie nowe odroczenie. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Konkurs na dwa pomniki. Z Warszawy piszą nam: Mniejwięcej 130 projektów konkursowych znalazło się obecnie w Warszawie z powodu zamknięcia terminu na dwa pomniki: generała Sowińskiego i mauzoleum bitwy grochowskiej. Sowiński ma 40 projektów, mauzoleum prawie 90. Wkrótce zaczną się posiedzenia sądu konkursowego, przedtem zaś odbędzie się wystawa publiczna nadesłanych prac. (rw)

OCHRONA PRZYRODY

Siekiernictwo w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Niemałe oburzenie wywołał w mieście fakt — jeden z wielu, świadczących o braku pietyzmu dla zieleni, która jest taką ozdobą każdego miasta. Przed byłym ratuszem przy ul. Wielkiej znajdował się skwer, obsadzony krzewami, jodłami i 12 lipami. Na jesieni pościnano jodły i rozwalono sztachety — ze skweru zrobił się śmietnik. Lipy jeszcze ocalały, ale na niedługo. Temi dniami wycięto dwanaście na zarządzenie magistratu. Siekiernictwo u nas kwitnie wspaniale, a na miejsce powycinanych drzew daje się dwa rzędy krzaczków, po których ludzie depcą bez wielkich ceregieli. A przed wojną magistrat nasz tak dbał o zadrzewienie miasta! (ol)

KRAJOZNAWSTWO

Schronisko Żeromskiego w górach Świętokrzyskich. Z Warszawy donoszą nam: W górach Świętokrzyskich, w pobliżu słynnej Puszczy Jodłowej, która nosi imię Stefana Żeromskiego, znajduje się schronisko dla turystów. Zbudowane i prowadzone w porozumieniu z Polskiem Tow. Krajoznawczem, mieści się ono w domu specjalnie na ten cel wzniesionym. Mieszkać w niem mogą tak poszczególni turyści jak i większe wycieczki. Wyżywienie jest zapewnione na miejscu, tak, że kto chce poznać ten przepiękny zakątek Polski, ma to zupełnie ułatwione. Adres: wieś św. Katarzyna, poczta Bodzentyn, tam też należy się zgłaszać z zapowiedzią przyjazdu. (ow)

NAUKA POLSKA WOBEC POMORZA

Toruń, 8 maja.

Drugi Zjazd Pomorzoznawczy, urządzony staraniem Instytutu Bałtyckiego, nie tylko zarejestrował już prowadzone prace nad naukowem zbadaniem Pomorza przez polską wiedzę — jak o tem już obszernie donosiłem — ale w końcowych rezolucjach wytknął drogę, po której należy iść dalej. Są to jakby najbliższe etapy, sprawy najpilniejsze, więc warto się z niemi zapoznać.

Zjazd zwrócił uwagę polskiego świata naukowego na konieczność badania problemów wschodnio-pruskich a zwłaszcza ich gospodarczej strony. Wiadomo, jak nieobjektywnie traktuje się te sprawy ze strony niemieckiej, nauka polska ma więc przed sobą ważne zadania. Uznano też za konieczne wydanie podręcznej bibljografji pomorskiej (prace nad tem zaczął już Instytut Bałtycki), dalej bibljografji kompletnej, oraz stałe rejestrowanie druków pomorskich. Instytut Bałtycki ma się tem zająć, przy poparciu wszystkich miarodajnych kół naukowych.

Wezwano dalej wszystkie powołane instytucje naukowe do jak najżywszego współdziałania z Instytutem Bałtyckim i ze sobą nawzajem, w pracy nad zagadnieniami pomorskiemi. W szczególności zwrócono się do etnografów polskich, aby poparli etnograficzne prace Instytutu, zaś do Funduszu Kultury Narodowej, aby je zasilił pieniężnie. Z uznaniem przyjęto do wiadomości wznowienie wydawnictwa kaszubsko-polskiego „Gryf", zamierzone przez Tow. Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku i podniesiono, że koniecznem jest zorganizowanie oppieki naukowej i kulturalnej nad zagadnieniami kaszubskiemi, nad życiem i kulturą ludności kaszubskiej. Jest to tem konieczniejsze, że Niemcy usiłują zapomocą propagandy odciągnąć Kaszubów od polskiej orjentacji narodowej. Wiadomo zaś, jak ważnym czynnikiem w przynależności Pomorza do Polski są Kaszubi...

Zajął się też zjazd obroną dwóch placówek naukowych, jakie w celu badania Pomorza założono w Bydgoszczy i w Gdyni, a którym grozi zlikwidowanie. W stosownej rezolucji zwrócono się do ministerstwa oświecenia i do ministerstwa przemysłu i handlu, aby zniesieniu tych ważnych placówek przeszkodziły, gdyż prawo do morza zdobywa się także przez badania naukowe, obowiązek takich badań ma każde społeczeństwo kulturalne, które posiada dostęp do morza, a zniesienie takich instytucyj przyniosłoby niepowetowaną szkodę sprawie polskiej na Pomorzu.

Co do przyszłego Zjazdu Pomorzoznawczego (który będzie już trzecim z rzędu) uznano, że na programie jego obrad powinny znaleźć się między innemi kwestje tyczące się osadnictwa i stanu posiadania ziemi, oglądane pod kątem narodowościowym. Walka o Pomorze jest bowiem przedewszystkiem walką o ziemię.

W ten sposób zjazd wytyczył w szerokich zarysach dalszą pracę, jaka otwierają się nauce polskiej w związku z obroną Pomorza przed „rewizjonizmem" niemieckim. Ośrodkiem tej pracy będzie Instytut Bałtycki, współdziałać z nim będą na poszczególnych odcinkach wiedzy nasze organizacje naukowe, poparcie zaś tych wspólnych wysiłków jest rzeczą władz państwowych, samorządowych i całego kulturalnego społeczeństwa. Koncentracja tych usiłowań i wprawienie w ruch całego aparatu naukowego, jakim rozporządzamy, będzie poważną a mocną odpowiedzią na tę propagandę, jaką Niemcy ze swojej strony rozwijają.

R. K.

Pisma nadesłane

„Przegląd Powszechny". T. 190. Nr. 569. Treść: J. Urban: „Czterdziestolecie encykliki „Rerum Novarum". — W. Tworkowski: „Spór o naturę prawną Ligi Narodów". H. Cichowski: „Nestorjanizm i Sobór Efezki". — St. Micewicz: „Pomoc techniki w procesach przemiany i krążenia materji". S. Podoleński: „Dlaczego chcą nam narzucić rozwody?". — W. Wiliński: „Ottokar Brzezina". — Przegląd piśmiennictwa. — J. Urban: „Sprawy Kościoła" — S. Bednarski: „Nowe wydanie Mszału rzymskiego". — H. Kownacka: „Rozwój szkolnictwa katolickiego w St. Zjednoczonych". — H. Kownacka: „Największa uczelnia w świecie".

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O zerwanie stosunków ze Szczecinem

Jakaż to szkoda, że Warta zasila drogi wodne wiodące do Szczecina! Nie mieliśmy nigdy wątpliwości co do politycznych przesłanek akcji wzmagania zdolności konkurencyjnej portu w Szczecinie z niekorzyścią dla portów polskich, jednak trudno było nawoływać do zerwania stosunków z portem niemieckim, gdy polityka taryfowa P. K. P. wykazywała niedostateczne zrozumienie dla konieczności uczynienia pewnych ustępstw, dzięki którym możnaby eksport skierować na Gdańsk i Gdynię, za pominięciem Szczecina. Dzisiaj rzeczy zmieniły się. Z jednej strony czynniki kierownicze portu szczecińskiego w naiwno-nieostrożny sposób odchyliły przyłbicy, ukazując prawdziwe swe oblicze i uniemożliwiając tem samem niektórym oportunistom polskim zasłanianie pretekstami gospodarczemi kierowania eksportu na Szczecin, z drugiej zaś strony polskie władze kolejowe dały „szereg dowodów chęci „pójścia na rękę" tutejszym eksporterom. Nadszedł więc moment gruntownego zrewidowania naszego stosunku do Szczecina. Jak zaraz się przekonamy, pozostaje nam jedno, jedyne wyjście z dzisiejszego stanu rzeczy: **zerwać ze Szczecinem**! Oto dlaczego:

Dr. Krohne, b. min. komunikacji, obecnie naczelny dyrektor portu w Szczecinie, wygłosił przed kilkunastu dniami — jak donosi „Hansa" w numerze 15-tym, na str. 611 — przemówienie, zawierające sprawozdanie ze swej działalności. Zaczyna się ono w następujący sposób:

„Rozpocząłem moją działalność pod kątem widzenia walki przeciwko portowi w Gdyni, a tem samem o korytarz, przyczem wyszedłem z założenia, że walkę tę można prowadzić skutecznie jedynie ze Szczecina..."

W tym celu zaś

„...było przedewszystkie mkonieczne nastawienie na ten punkt widzenia wszystkich władz państwowych. To zostało z powodzeniem osiągnięte".

A więc, bez niedomówień: Szczecin poto ściąga towary polskie do swego portu, poto stara się o zniżki na kolejach niemieckich, poto ponosi ofiary, aby umniejszyć nasz stan posiadania nad morzem, aby zasilić propagandę korytarzową, aby nam zaszkodzić... Teraz już niema, bo nie może być najmniejszej wątpliwości.

Jeszcze do niedawna można było zasłaniać się względami takiemi, jak naturalne ciążenie tutejszych obszarów do Szczecina, dalej: jak niedostateczna konkurencyjność Gdańska i Gdyni etc. Dzisiaj natomiast preteksty te muszą odpaść, gdyż polityka taryfowa kolei niemieckich opiera się nie na przesłankach ekonomicznych, a politycznych:

Gdy P. K. P. wyrównała taryfę na cynk — w Niemczech niezwłocznie zastosowano nową znaczną zniżkę. Polska wyrównała powtórnie; nazajutrz Niemcy wprowadziły nową zniżkę. Granicy w tym wyścigu niema żadnej, bo jak rzekliśmy — nie gospodarcze, a polityczne momenty leżą u jego podłoża. Jest to tak jasne, jak słońce! Eksportując, czy importując via Szczecin działamy na rzecz pruskiej zaborczości.

Dlatego z całą stanowczością podchwytujemy hasło rzucone przez tygodnik „Polska Gospodarcza":

„Bezpośrednią odpowiedzią na surmy bojowe pana Grohne i jego towarzyszy niech będzie hasło: ani jedna tonna towarów z Polski czy dla Polski nie powinna odtąd pójść na Szczecin!"

Krótkie informacje gospodarcze

— Cło przywozowe na żyto w Finlandji zostało ustalone w drugim kwartale br. na 1,25 Fmk. od kilograma, na 1,45 Fmk. od mąki żytniej niepytlowanej, a na 2,25 Fmk. od pytlowanej.

— Federal Reserve Bank of Boston obniżył stopę dyskontową z 2½ na 2 proc., a Federal Reserve Bank of Philadelphia z 3½ na 3 proc.

— Od 27 kwietnia br. pszenica sowiecka korzysta z 12—15 proc. obniżki taryfy na kolejach niemieckich przy przewozie z portów bałtyckich do krajów naddunajskich.

— W marcu br. zawiesiło w Stanach Zjedn. wypłaty 2.386 firm, których łączne pasywa wynoszą 50.87 milj. dol., gdy w lutym br. 2604 firm (pasywa — 60.39 milj dol.) a w marcu 1930 r. — 2.198 przedsiębiorstw (49.06 milj. dol.).

Jak uzdrowić sytuację finansową rolnictwa?

Czynnikiem szczególnie zaostrzającym kryzys rolniczy w Polsce jest zły stan finansowy rolników. Brak odpowiednich środków obrotowych w naszem rolnictwie powoduje głównie, że naogół ceny płodów gospodarstwa wiejskiego kształtują się u nas niżej niż gdzieindziej na zachodzie, rolnik bowiem w okresach silniejszego zapotrzebowania gotówki musi swój towar wyprzedawać za każdą niemal cenę. W rezultacie rolnik nasz w bardzo poważnym stopniu uzależniony jest od kredytów, niezbędnych dla podtrzymania normalnego toku pracy w warsztacie rolnym. Kredyty te są niemal wyłącznie krótkoterminowe, pozatem oprocentowanie ich, nawet w Banku Polskim i w bankach państwowych, jest dla rolnictwa za wysokie. Przy pomyślnych konjunkturach rolniczych spłata kredytów odbywa się bez większych trudności. Natomiast przy pogorszeniu się sytuacji rolnictwa, w wyniku narastania deficytów w gospodarstwach wiejskich powiększa się liczba zaprotestowanych weksli rolniczych, następuje pogoń za kredytem lichwiarskim na wywiązanie się z zapadających długów, wzrasta nacisk rolników na wierzycieli.

W takich warunkach na przednówku rb. napięcie finansowe u rolników stało się tak ostre, jakiego chyba jeszcze nie było od czasu odzyskania niepodległości. Ogólna suma płatnych w najbliższym czasie krótkoterminowych zobowiązań rolniczych w bankach oraz należności podatkowych, ubezpieczeniowych i innych waha się w granicach 500—600 milj. zł. W stosunku do wartości zadłużonych gospodarstw i ich zdolności produkcyjnej kwota ta jest niewielka, w stosunku jednak do obecnych zdolności płatniczych, kwota ta jest ogromna. Gdyby teraz lub w najbliższych miesiącach przystąpić do ściągania wszystkich tych należności, równałoby się to formalnej katastrofie w rolnictwie i w całem gospodarstwie narodowem. Dlatego też należy tu zastosować bardziej radykalne środki od środków dotychczasowych, jak odroczenie terminów płatności lub spłata jednych długów nowemi. Musimy a limine odrzucić wszelkie pomysły o moratorjum, spłacie zobowiązań rolniczych obligami hipotecznemi lub zaciągnięciu przymusowej pożyczki na uregulowanie zobowiązań rolniczych. Zrealizowanie jakiegokolwiek z tych projektów miałoby fatalne skutki dla całej naszej gospodarki narodowej i wystraszyłoby do reszty kapitał zagraniczny z Polski, na którym tak wiele nam przecież zależy.

Przy wyborze konkretnych środków, mających na celu niesienie istotnej ulgi rolnikom w ich ciężkiem położeniu finansowem, nie można zatrzymać się na jednym z nich, lecz stosować cały ich zespół, zależnie od indywidualnych wypadków.

Dla majątków najbardziej zadłużonych, których nie można już uratować przy pomocy jakichkolwiek kredytów, jedynem wyjściem pozostaje częściowa parcelacja gruntów na spłatę zobowiązań. Otwiera się tu wdzięczne pole działalności dla Państw. Banku Rolnego, który z urzędu winien wystąpić jako pośrednik w nabyciu ziemi przez drobnych rolników od właścicieli ziemskich. Z zadowoleniem przytem należy powitać zapowiedziany przez minist. rolnictwa projekt zmiany obowiązującej ustawy o wykonaniu reformy rolnej, polegającej na udostępnieniu nabywania działek z parcelacji zamożniejszym włościanom, rozporządzającym pewnym zapasem gotówki na kupno ziemi, gdy dotychczas ustawowo uprzywilejowani w tym względzie byli bezrolni lub małorolni, a więc najmniej zasobna warstwa ludności wiejskiej.

Do majątków, których zadłużenie nie jest wygórowane i których niewypłacalność ma charakter czasowy, spowodowany ziemi konjunkturami w rolnictwie, należy zastosować prolongaty kredytów na okres 5—6 lat z częściową spłatą w rocznych, czy półrocznych ratach. O ile chodzi o banki państwowe, operacja ta nie powinna nastręczać zasadniczych trudności, ponieważ instytucje te w znacznym stopniu opierają swą działalność na długoterminowych lokatach skarbu państwa, a więc mogą udzielać pożyczek na kilkoletnie terminy. Natomiast bardziej skomplikowaną jest spłata krótkoterminowych zobowiązań rolniczych w Banku Polskim, który, jako instytucja emisyjna, powołana do regulowania obrotu pieniężnego, z natury rzeczy nie może przejść do udzielania pożyczek na terminy dłuższe od przewidzianych w statucie. Podobnie ma się rzecz z bankami akcyjnemi i spółdzielniami, które obracając przeważnie wkładami à vista, ze względu na utrzymanie swej płynności również nie mogą angażować się w dłużejterminowe kredyty. W zależności więc od wypadków można stosować przejęcie zobowiązań przez banki państwowe i pomoc tych ostatnich dla banków prywatnych, czy spółdzielni w formie oddania im do dyspozycji specjalnych funduszów.

Wreszcie pozostaje środek najbardziej może odpowiedni, ale i najtrudniejszy do zrealizowania, tj. konwersja zobowiązań krótkoterminowych na długoterminowe amortyzacyjne, którą można zastosować do wszystkich przed chwilą omówionych wypadków.

Konwersja długów krótkoterminowych na długoterminowe, jak również parcelacja majątków na spłatę uciążliwych zobowiązań, zależy wyłącznie od znalezienia rynku zbytu dla listów zastawnych, emitowanych na sfinansowanie całej tej akcji. Obecnie pewne nadzieje znalezienia takiego rynku wiązane są z powstaniem projektowanego Międzynarodowego Banku Rolniczego. Wobec tego jednak, że Bank ten jest dopiero muzyką przyszłości, narazie należy szukać ujścia dla naszych ziemskich listów zastawnych raczej na rynku wewnętrznym. W tym celu należy zwrócić specjalną uwagę na politykę lokacyjną naszych publiczno-prawnych instytucyj ubezpieczeniowych, które w okresie przeżywanego kryzysu rolniczego, winny zaprzestać wszelkich innych lokat wolnych kapitałów na rzecz ziemskich listów zastawnych. Państwo może również wywrzeć odpowiedni nacisk na PKO i komunalne kasy oszczędności, w których mimo trudnego położenia wkłady wzrastają, aby część swych funduszów ulokowały w tych listach. Drogą rokowań przypuszczalnie możnaby było sprzedać pewne partje ziemskich obligów bankom akcyjnym i zagranicznym towarzystwom asekuracyjnym. Pewne kapitały na ten cel mógłby nawet ofiarować skarb państwa, zwłaszcza po uzyskaniu zagranicznych pożyczek.

Pojemności rynku wewnętrznego na walory procentowe nie należy lekceważyć, czego najlepszym dowodem, że w tak trudnym pod względem gospodarczym r. 1930 wydano w Polsce pożyczek w listach zastawnych na 253 milj. zł, tj. więcej niż w r. 1929, w którym pożyczek tych wypłacono na 240 milj. zł. Wobec tego, że listy te niewątpliwie niemal wyłącznie znalazły ujście w kraju, spodziewać się należy, że również w rb. kwota kredytów w tych listach będzie się wahać dokoła 1/4 miljona zł. Gdyby ok. 200 milj. tych pożyczek poszło na cele konwersji kredytów rolniczych, których prolongata jest niemożliwa, oraz na parcelację, niewątpliwie w znacznym stopniu ulżonoby rolnictwu w jego trudnem położeniu finansowem.

A. B.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Kto bierze czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa?** Ustawa o państwowym podatku dochodowym nakazuje doliczanie do zysku bilansowego osób prawnych wynagrodzeń osób, biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych itp., które przekraczają 15 proc. od kapitału akcyjnego. Przy stosowaniu tego przepisu powstała w praktyce kwestja, kogo należy uważać za biorącego czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa". Wobec dużego znaczenia, jakie powyższe zagadnienie posiada dla życia gospodarczego, Centralny Związek Polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów wydał ostatnio okólnik, w którym przytaczając ostatnie orzeczenie w tej sprawie N. T. A. (z dn. 28 stycznia 1931 r.), wskazuje, że z powyższego orzeczenia można wnioskować, iż zasadnicza myśl wyroku jest następująca: Osoby, które rzeczywiście spełniają wszystkie funkcje, ciążące na nich z tytułu uczestnictwa w zarządzie, w radzie nadzorczej, komitecie dyskontowym lub komisji rewizyjnej, zgodnie z przeznaczeniem tego organu i unormowanem dlań zakresem działania (w ustawie o spółkach, w statucie spółki, uchwale walnego zgromadzenia) winny być uznane za biorący czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa w zrozumieniu art. 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Z KRAJU

(k) **Rekordowa praca portu w Gdyni.** Miesiąc marzec w obrocie portowym pobił wszystkie dotychczasowe rekordy. Przeładowano w tym miesiącu 401.036 tonn towarów wobec 366.185 tonn w miesiącu poprzednim. Nienotowany dotychczas ruch portowy należy przypuszczać utrzyma się w ciągu całego lata. Praca przeładunkowa w porcie trwa bez przerwy.

(k) **Obniżka płac na Śląsku?** Wobec ciężkiego położenia śląskiego przemysłu metalowego-przetwórczego, zatrudniającego około 13.000 robotników, jest przewidywana możliwość obniżenia płac w granicach od 3—5 proc. Rokowania w sprawie zawarcia nowej umowy zbiorowej są w toku. Rokowania w sprawie zawarcia umowy zbiorowej z pracownikami umysłowymi, zatrudnionymi w ciężkim przemyśle na Śląsku, zostały skierowane do komisji pojednawczo-rozjemczej. Prawdopodobnie pracodawcy będą się domagali obniżenia płac o 6—10 proc.

(k) **Centrala Skór, S. A. w Poznaniu.** W dniu 5-go maja b. r. odbyło się roczne walne zebranie akcjonarjuszy w Banku Przemysłowców w Poznaniu. Zebranie zagaił i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. Barciszewski. Sprawozdanie zarządu wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat przedstawił p. Toczyński, zaznaczając, że rok sprawozdawczy był wprost katastrofalny dla przemysłu garbarsko-skórnego, wskutek czego i Spółka poniosła pewne straty. Bilans zamyka się po obu stronach sumą 1.513.575,32 zł, a rachunek zysków i strat 260.841,98 zł. Zebrani udzielili pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej oraz przyjęli bilans z rachunkiem zysków i strat. — Powstałe straty w wysokości zł 158.136,35 postanowiono pokryć z funduszu rezerwowego, jak również i przez zmniejszenie kapitału akcyjnego, który walne zebranie uchwaliło zmniejszyć do 500 tys. zł. Do rady nadzorczej w miejsce ś. p. Samulińskiego wybrano p. Dybickiego. Zarząd w dalszym ciągu spoczywa w rękach p. Toczyńskiego.

Z ZAGRANICY

(z) **Austrjacka 5-ta nowela celna.** „Neues Wiener Tageblatt" podaje następujące szczegóły, dotyczące noweli do taryfy celnej, przygotowanej przez rząd austrjacki. Wnioski o podwyższenie ceł od surowców zostały przez rząd odrzucone. Natomiast projekt zawiera szereg podwyżek stawek na półfabrykaty przemysłowe, jak również na niektóre towary gotowe tak przemysłowe jak i rolnicze. Z pośród produktów rolniczych podwyższone mają być stawki na mleko, masło szmalec i ser. Ruchome cła na nierogaciznę mają być zamienione na stałe w wysokości 45 koron w złocie. Minimalna waga trzody tłuszczowej zostanie podwyższona ze 120 na 150 kg. z pośród stawek na artykuły przemysłowe mają być podwyższone stawki na wstążki i pasmanterję bawełnianą i wełnianą, na papier, papę, pasy transmisyjne, obręcze surowej stali, towary gliniane. Cła od parafiny, tkanin lnianych, płótna introligatorskiego, szlifowanego szkła zwierciadlanego i nożyków do golenia mają być obniżone.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Słaba tendencja, o której donosiliśmy w poprzednim komunikacie, zaakcentowała się w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym od 1. 5. 31. do 7. 5. 31.

Londyn notował w dniu 1 bm. masło kolonjalne, argentyjskie, duńskie i holenderskie o 2 — 4 sh niżej a eksporterzy duńscy jak i inni skłonni byli do dalszych redukcyj cen. Ostatnie sprzedaże masła duńskiego opierały się na cenie sh 108 — 110 per cwt fob.

Na rynkach zachodnio europejskich odczuwa się przejściowo podaż masła holenderskiego, które ze względu na wzrastającą produkcję i natarczywe oferty oddziałuje obniżająco na rynkach.

Na rynku niemieckim przy zastosowaniu do ogólnej sytuacji obniżono w Berlinie notowanie w dniu 5 bm. o 5 marek na mk. niem. 120 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., 112 per 50 kg. za II. gat., 108 per 50 kg. za III gat. przy spokojnej tendencji.

Kopenhaga obniżyła w dniu 7 bm. również o 5 koron notowanie rozliczeniowe na koron 190 per 100 kg., co równoznaczy około zł. 4.50 za kg. dla mleczarni duńskiej.

Skutkiem opóźnionego stanu wegetacji ożywił się rynek krajowy, wobec czego liczne z eksportu zdyskwalifikowane transporty znalazły w uzależnieniu od jakości nie gorszy zbyt, niż zagranicą. (Informacje Zw. Gosp. Spółdzielni Mleczarskich).

Protest przeciw podatkowi drogowemu

Protest właścicieli dorożek samochodowych przeciw ciężarom podatku drogowego.

W wczorajszy piątek w sali p. Jarockiego odbyło się z inicjatywy Związku Właścicieli Dorożek Samochodowych w Poznaniu, zebranie protestacyjne, przeciwko podatkowi drogowemu. Przebieg obrad świadczył wymownie o dużem i uzasadnionem rozgoryczeniu, jakie w kołach właścicieli dorożek samochodowych wywołuje nałożenie wspomnianego podatku. Prezes Zw. Właścicieli Dorożek Samochodowych i przewodniczący zebrania p. Kamyszek referował zwięźle a rzeczowo o przebiegu wszystkich dotychczasowych starań w kierunku zniesienia tego podatku wzgl. jego nowelizacji, zapoznając zebranych z memorjałami, które przedłożono p. ministrowi pracy i opieki społecznej.

Obciążenie samochodów dorożkarskich nowym podatkiem, który już wszedł w życie jest bardzo wielkie, zwłaszcza, że przedsiębiorcy odczuwają dotkliwie skutki ogólnego kryzysu. Zarząd związków w Warszawie, czyni starania o złagodzenie ciężkich skutków nowego podatku, który płatny już w czerwcu r. b. obciąża każdą dorożkę samochodową nowym podatkiem na sumę około 600 złotych rocznie. Zmusi to wielu właścicieli dorożek do likwidacji swych przedsiębiorstw, a w związku z tem, cała rzesza szoferów powiększy liczbę bezrobotnych.

Referat zapoznający zebranych z ustawą o Państwowym Funduszu Drogowym wygłosił p. sędzia Paszkiewicz. Po referacie rozwinęła się bardzo ożywiona dyskusja, w której m. in. przemawiali pp.: Brzeziński, Konieczny, Nowak, Tschoepe, Maciejewski, Wojnowski i Ciapczyk. Wszyscy mówcy wskazywali na trudne konjunktury przedsiębiorstw dorożkarskich, które kryzys obecny odczuwają w formie tak ostrej, że przy nałożeniu nowego podatku stawić chyba będą musieli do dyspozycji władz pojazdy. Padały głosy rozgoryczenia na traktowanie w urzędach podatkowych, na samowolne powiększanie deklarowanych sum dochodowych i t. p.

Zebrani przyjęli rezulucję następującą:

„Właściciele dorożek samochodowych zrzeszeni w Związku Właścicieli Dorożek Samochodowych tz. w Poznaniu przy współudziale delegatów Automobilklubu Wielkopolski, Związku Właścicieli Autobusów, Związku Kupców Samochodowych, Związku Zrzeszenia Zawodowego Automobilistów, Cechu Kołodziejskiego i Cechu Lakierniczego uchwalają:

1) Zebrani po należytem przedyskutowaniu wprowadzonego podatku drogowego, zważywszy przytem, że zarządzony podatek drogowy mimo istnienia innych licznych ciężarów, jakie muszą być opłacane pod rygorem egzekucyj, uniemożliwia dalsze prowadzenie przedsiębiorstw samochodów zarobkowych, a w szczególności dorożek samochodowych przy których i tak właściciele już pracują z deficytem.

2) Wprowadzony podatek drogowy godzi w stan posiadania oraz podkopuje w znacznej mierze byt i egzystencje właścicieli auto-dorożek, szoferów i pokrewnych zawodów.

Zebrani równocześnie upoważniają zarząd Związku Związków właścicieli dorożek samochodowych w Warszawie do interpelacyj u miarodajnych czynników, celem znowelizowania obowiązującego już podatku drogowego.

4) Równocześnie zebrani upraszają p. ministra robót publicznych o zarządzenie poddania szczegółowej rewizji rozporządzenia wykonawczego do ustawy o państwowym funduszu drogowym w tym kierunku, aby podatek drogowy pobierany był od litra benzyny. Zważywszy jeszcze, iż dorożki samochodowe nie używają dróg pozamiejscowych, prosimy Ministerstwo Robót Publicznych o zniesienie ciężarów nałożonych na dorożki samochodowe. Obecna podstawa na której oparte jest obniżenie doprowadzi w konkluzji do zupełnej ruiny właścicieli dorożek samochodowych".

Przebieg zebrania miał charakter poważny, a wywody mówców, obradujących do późnej nocy, wskazujących na zmniejszone zarobki samochodów były wyrazem panującego rozgoryczenia. Plany zmiany szły po linji wymierzania podatków w miarę zużycia ilości benzyny. (k)

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

Komunikat

Wiadomo, że Komitet Tygodnia Dziecka i Święta Matki na m. Poznań, przygotowuje na 31 bm. uroczystość święta dziecka i matki, urozmaiconą bogatym programem. Niezależnie od tego, na obszarze województwa poznańskiego, komitet wojewódzki urządza uroczystość „Dnia Matki" w dniu 10 b. m.

Uroczystość zapoczątkują nabożeństwa z okolicznościowemi kazaniami dla dzieci i młodzieży wszystkich szkół całego województwa. Po nabożeństwie odbędą się defilady młodzieży i uroczyste akademje.

W mieście Poznaniu w dniu poprzedzającym uroczystość tj. w sobotę 9 b. m. nadana zostanie o godz. 17.30 do 18.45 przez Radjostację Poznańską specjalna akademja z bardzo urozmaiconym programem w całości poświęconym zagadnieniom matki, jej czci i hołdowi.

Poszczególne punkty programu: Przemówienie Kuratora Okręgu Szkoln. Pozn. p. dr. Joachima Namysła, orkiestra mistrz. 58 p.p. pod batutą kpt. Chmielewicza, „Dziecko w hołdzie matce": a) inwokacja — wygł. najmłodsza preleg. R. P. „Atessa", b) Asnyka „Wiersz o Matce" wygł. najmłodszy preleg. R. P. „Właduś". Solo skrzypcowe (wykona prof. Stanisław Pawlak) akomp. prof. Łukasiewicza), „Matka w poezji" wygłosi Emil Zegadłowicz, Solo tenorowe — wykona Stanisław Roy art. op. pozn. oraz recytacje poezyj o matce.

W sezonie pokus

Maj jest miesiącem niebezpiecznym dla kobiet, możnaby powiedzieć — miesiącem pokus. Pomijając bowiem wszelkie inne, pokusy sprawienia sobie paru ładnych letnich sukienek i kapeluszy są tak silne, że mało która bohaterska kobieta oprze się im i nie ulegnie. Zresztą — o ile się nie wpada w przesadę — parę zakupów, potrzebnych istotnie, nie zawadzi i z tem walczyć nie należy, trzeba się natomiast wystrzegać szału kupowania czegoś, co się podoba na wystawie, a niema właściwie zastosowania.

Otóż trzeba się zastanowić przedewszystkiem, jak spędzamy lato.

Jeżeli zostajemy większą część lata, albo całe lato w mieście, to należy sprawić sobie coś odpowiedniego do noszenia na ulicę. Bardzo dobre i modne są kostjumiki z cze-suczy (sukienka sportowa bez rękawów i krótki żakiecik lub bolerko). — Cze-su-cza jest we wszystkich odcieniach, bardzo ładnie przytem wyglądają kremowy, blado niebieski i seledynowy. Jeżeli zaś komu sportowy letni komplet nie dogadza, to dobrze jest mieć deseniowy z crepe de chine lub fularu. Wtedy fason może być bardziej fantazyjny, kloszowy.

Deseniowe markizety i jedwabne etaminy są w tak ładnych odmianach i tak wielkim wyborze, że doprawdy, kogo nie stać w ciężkich czasach na sukienkę jedwabną, może ją z powodzeniem zastąpić markizetową. Tam, gdzie jest dużo falban kloszowych, gdzie sukienka jest lekka i powiewna, tanie a gustowne markizety będą wyglądały zupełnie dobrze i wszędzie można je będzie włożyć. Zarówno na wsi, jak w mieście taka sukienka zawsze się przyda.

Jeżeli jedziemy w góry, potrzebna nam będzie układana w fałdy spódniczka, wygodna do dalszych górskich spacerów, parę bluzek i dżemprów, z rękawami i bez. Nad morze znów najpraktyczniejsza jest kretonowa, nieprzezroczysta, jasna, w duży i jaskrawy deseń sukienka, takaż parasolka, berecik. No i swetry, jeśli chodzi o polskie morze, nigdy nie zawadzą. Kretonowe sukienki wogóle są bardzo praktyczne i potrzebne w lecie, wystarczy mieć jedną taką w garderobie — w praktyce okaże się napewno, że będzie najwięcej ze wszystkich noszona, czy to na wsi, czy nad morzem. Nie nadaje się tylko do noszenia w mieście.

O ile całe lato spędzamy na wsi, sukienki jedwabne stają się wogóle niepotrzebne. Lepiej mieć parę na zmianę z tanich materjałów — etaminy, markizety, nawet perkaliku. Perkaliki łódzkie są bardzo miłe i mają ładne desenie. Berecik w lecie jest niemal koniecznością.

Dobrze jest mieć na dni chłodniejsze sukienkę z rękawami z woalu, albo lekkiej wełenki w krateczkę czy kropki. W pierwszy słoneczny dzień wiosenny skłonni jesteśmy wierzyć, że tak będzie przez całe lato, tymczasem trzeba się liczyć z naszym klimatem, który i w lipcu robi nam czasem niespodzianki. Przyjemnie jest kupować barwne i wesołe powiewne tkaniny, ale i coś ciemniejszego nie zawadzi. H. N.

Dwie kobiety na tronie królewskim

Jedynem państwem na całej kuli ziemskiej, geograficznie należącem do Indochin francuskich, gdzie na tronie królewskim zasiadają równocześnie dwie kobiety jest małe państewko Laos. Krajem rządzą siostry bliźniaczki Thasa i Insati, urodzone mniej więcej przed 30 laty. Ich zmarły ojciec, nie mając żadnych w tym kierunku wskazówek w historji państwa, wydał ustawę, na mocy której, o ile po jego śmierci obie córki będą przy życiu, tron miał przejść w ich nierozłączne posiadanie. Tak się też stało. Królowe Thasa i Insati rządzą szczęśliwie, są bardzo do siebie przywiązane i — o ile wiadomo — **nigdy jeszcze się nie pokłóciły. Mieszkańcy Laosu uwielbiają je i przyjmują ich rozporządzenia jako owoce mądrości i sprawiedliwości.** Laos ze względu na piękną tam przyrodę i łagodność mieszkańców można uważać za prawdziwy ogród rajski.. W tym kraju nikt nie pracuje ponad potrzebę, a główniejszą rozrywką młodzieży to śpiew i tańce. Religja państwa zbliżona jest do budyzmu.

S. F.

Japonja w cyfrach

Spis ludności, przeprowadzony w Japonji z końcem 1930 r., wykazał, iż na terenie Wielkiej Japonji (Japonja, Korea, Formoza, Sachalin) mieszka ponad 90 miljonów mieszkańców. Spis ludności z r. 1920 podaje cyfrę 76.988.000 mieszkańców, w ciągu 10 lat zatem wzrosła liczba mieszkańców Japonji o 13 zgórą miljonów. W ostatniem pięcioleciu 1925/30 r. wzrost ludności wynosił 7,9 proc., przeciętny zaś przyrost roczny przekracza 1.300.000 osób. Wśród ludności Japonji znajduje się spora liczba obcokrajowców. Koreę zamieszkują Koreańczycy (około 21 miljonów), Formozę — Chińczycy (około 4,5 milj.) Pozatem w spisie nie są uwzględnione tereny, okupowane przez rząd japoński, mianowicie chińska Mandżurja, oraz szereg mniejszych terytorjów. Znajdują się natomiast w spisie poraz pierwszy dokładne cyfry mieszkających zagranicą Japończyków: w 1929 liczba ich wynosiła 760.000, z czego w Azji wschodniej ponad 300.000, w Ameryce zgórą 400.000. W roku 1870 ludność samej Japonji wynosiła 33 miljony, dzisiaj 65 miljonów, a więc w ciągu 60 lat podwoiła się.

Urbanizacja w Japonji osiągnęła wysoki stopień. W miastach, liczących więcej niż 20.000 mieszkańców, przebywa 24 proc. ludności (Belgja 19 proc., Francja 15 proc., Niemcy 27 proc.) Japonja ma dwa miljonowe miasta: Tokio i Ossaka.

W Japonji jest więcej mężczyzn niż kobiet, na 1000 mężczyzn przypada 989 kobiet, gdy n. p. w Polsce 1042 kobiety na 1000 mężczyzn, w Niemczech — 1067. W przemyśle mają kobiety przewagę (624.000 mężczyzn a 674 000 kobiet), w kopalniach pracuje ich 37.000 na 195.000 mężczyzn.

J. B.

Echa podróży królewskiego „komiwojażera"

W Anglji utarło się wyrażenie, iż książę Walji jest najlepszym „komiwojażerem". Obecnie, po powrocie ks. Walji z podróży po Ameryce Południowej, cała prasa angielska podnosi z zadowoleniem fakt niezwykłych zdolności dyplomatycznych, jakie ujawnił w czasie tych podróży książę Walji. Pobyt synów króla Jerzego w Brazylji, oraz w republikach nad Rio dela Plata miał na celu odzyskanie z powrotem tych rynków zbytu dla Anglji. Przemysł angielski od dość dawna już nie otrzymywał zamówień z Ameryki Południowej, gdzie dolar wziął górę nad funtem szterlingiem. Sukces podróży ks. Walji i Yorku zaznaczył się tem, iż przemysł angielski otrzymał obecnie całą serję wielkich zamówień na dostawę lokomotyw, automobilów, oraz manufaktury do Argentyny, Brazylji i Chile.

Psychoza czy bluff naśladowczy wampira z Duesseldorfu?

Na dworcu w Strassburgu aresztowano młodzieńca, który usiłował udusić towarzyszkę podróży, młodą Polkę, nazwiskiem Pryć. Ograbił on ją przytem, zabrawszy jej 850 franków. Aresztowany, który podaje się za obywatela austrjackiego, zeznał przy przesłuchiwaniu, iż udusił jakoby podczas pobytu swego w Belgji cztery kobiety.

Kobieta notarjuszem w Hiszpanji

Rada ministrów republiki hiszpańskiej wydała dekret, w myśl którego kobiety mogą odtąd pełnić w Hiszpanji funkcje notarjusza.

Złoty jubileusz pracy w zawodzie drukarskim

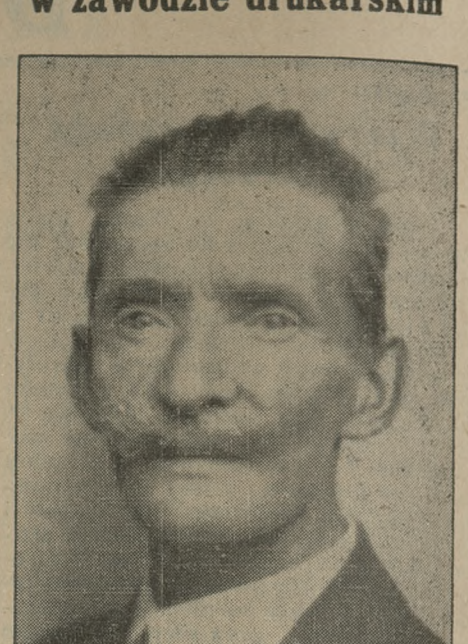

Dnia 17 maja br. obchodzi 50-letni jubileusz pracy zawodowej p. Michał Kolasiński, długoletni pracownik Drukarni Św. Wojciecha w Poznaniu, brat ks. radcy W. Kolasińskiego, w Górce Duchownej.

Jubilat urodził się w Poznaniu w 1866 r., naukę zawodową rozpoczął 1881 r. w Drukarni ówczesnej J. I. Kraszewskiego przy ul. Podgórnej 8. Wkrótce po wyuczeniu w lipcu 1886 r. jako 20-letni młodzieniec, udaje się p. Michał Kolasiński na Górny Śląsk do Bytomia, gdzie pracował w drukarni ks. Franciszka Przyniczyńskiego, który wydawał codzienne pismo ludowe pt. „Opiekun Katolicki".

Po 2-letnim pobycie na Górnym Śląsku, wraca Jubilat do Poznania, pracuje w drukarni ówczesnego „Kurjera Poznańskiego". Będąc zarazem odpowiedzialnym redaktorem, w czasie tym 2 razy został skazany przez władze pruskie na więzienie za obronę sprawy narodowej. W r. 1889 udaje się Jubilat do Krakowa, gdzie przebywa do 1908 r., pracując w rozmaitych drukarniach m. in. w „Głosie Narodu", „Czasie", Uniwersyteckiej i in.

We wrześniu 1909 r. rozpoczął pracę w Drukarni Nakładowej im. Ossolińskich we Lwowie, który po 5-letnim pobycie wskutek wojny światowej, był zmuszony opuścić.

W r. 1914 po powrocie do rodzinnego Poznania otrzymuje pracę w Drukarni Św. Wojciecha, w której przez cały przeciąg lat był stale przy „Przewodniku Katolickim".

Komitet jubileuszowy zawiązany przy Związku Drukarzy w Poznaniu, celem uczczenia 50-lecia pracy zawodowej i społecznej p. Michała Kolasińskiego ustanowił następujący program uroczystości:

W niedzielę, 17 maja br. o godz. 9 rano odbędzie się w kościele OO. Jezuitów przy ul. Szewskiej uroczysta msza św. na intencję Jubilata, na której wystąpią ze śpiewem: Męski Chór Seraficki, p. Stefan Bojarski (tenor), p. R. Heising (baryton), p. K. Łuczak (skrzypce) i Klub Mandolinistów Drukarzy pod batutą p. Boguckiego.

O godz. 11 w sali „Bouleward" przy placu Nowomiejskim, posiedzenie jubileuszowe z udziałem Chóru Męskiego Drukarzy i Klubu Mandolinistów, składanie życzeń Jubilatowi, oraz wręczenie dyplomu.

O g. 12 odbędzie się wspólne śniadanie, podczas którego wygłoszą przemówienia delegaci różnych towarzystw śpiewackich i Związków Zawodowych. Na zakończenie uroczystości jubileuszowej koncert wokalno-muzykalny ze współudziałem wybitnych i znanych solistów i wirtuozów.

M. W.

Konferencja ministrów spraw zagranicznych: Czechosłowacji: Benesza, Rumunji — Gbika i Jugosławji — Marinkowitscha zakończyła obrady przedstawicieli Małej Ententy w Bukareszcie.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Kongres naukowy akademików

Przebieg zjazdu — Wnioski w sprawie „numerus clausus" i autonomji wyższych uczelni

Sprawnie i sprężyście działający Ogólnopolski Związek Akademickich Kół Naukowych kierowany przez rzutkiego organizatora kol. mag. Witolda Bayera, ogromnie zasłużył się dla akademickiego ruchu naukowego przez zainicjowanie i przygotowanie za pośrednictwem specjalnego komitetu organizacyjnego Pierwszego Kongresu Naukowego Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Pomysł był bardzo śmiały i ryzykowny — zrealizowano go jednak bez zarzutu.

W dn. od 26—28 obradowało w Warszawie nad doniosłemi problemami organizacji akademickiego ruchu naukowego pięćset uczestników Kongresu ze wszystkich środowisk akademickich.

Zebranie inauguracyjne Kongresu, poprzedzone mszą św. w kościele św. Anny, odbyło się w auli Politechniki Warszawskiej. Kongres otworzył świetnem przemówieniem kol. mag. Bayer. Z kolei pomyślnych obrad życzyli Kongresowi rektorzy Pszenicki i Michałowicz (Uniwersytet Poznański reprezentował p. dziekan prof. dr. L. Jaxa Bykowski). Następnie dłuższy, gruntownie opracowany wykład o akademickich stowarzyszeniach naukowych wygłosił kol. mag. Aleksander Heinrich, b. prezes Naczelnego Komitetu Akademickiego. Po akademji inauguracyjnej specjalna delegacja z kol. kol. Judyckim prezesem N. K. A. i Bayerem na czele w towarzystwie pocztów sztandarowych korporacyj udała się przed pomnik Kopernika, gdzie złożono wieniec.

Obrady Kongresu toczyły się na zebraniach plenarnych i komisyj. Na pierwszem zebraniu plenarnem wysłuchano i przedyskutowano referat mag. Bayera n. t. „Zadania, organizacja i metody pracy Akademickiego Koła Naukowego" oraz koreferat kol. Grubeckiego ze Lwowa, jak również dokonano wyboru prezydjum Kongresu i przewodniczących komisyj. Na marszałka Kongresu powołano kol. Jana Kowalskiego z Warszawy, na wicemarszałka kol. J. Wisłockiego z Krakowa, (jednym z sekretarzy zjazdu był kol. W. Grott z Poznania). Przewodniczącemi komisyj zostali kol. kol. Grubecki — k. pracy naukowej, Neyman (Poznań) — k. pomocy naukowych, Piszczatowski (Warszawa) — k. studjów wyższych.

Przez cały poniedziałek i wtorek przed południem obradowały komisje. Tematem ożywionych obrad komisji pracy naukowej był referat kol. Wisłockiego n. t. „Organizacja pracy naukowej młodzieży akademickiej". Na komisji pomocy naukowych wygłoszono nast. referaty: „Podręczniki akademickie" kol. Tabiński z Krakowa. (koreferat kol. Bleński z Poznania), „Akademicka prasa naukowa" — kol. Jerzy Michał Kahl z Warszawy, prezes Wydziału Kół Prawniczych Ogólnopolskiego Zw. Akadem. Kół Naukowych i redaktor „Prawa", „Akademickie Bibljoteki Naukowe" — kol. Barwiński z Warszawy (koreferat kol. Pelczarski ze Lwowa), „Akademickie wycieczki naukowe" — kol. Pazdro ze Lwowa, (koreferat kol. Zawistowskiego z Warszawy) „Praktyki akademickie" — kol. Dworzaczek z Poznania (koreferat kol. Kochański ze Lwowa). Program komisji studjów wyższych wypełniły referaty: „Czy szkoła średnia przygotowuje do studjów wyższych" — kol. Piss ze Lwowa (koreferat kol. Niecięngiewicz z Warszawy), „Organizacja studjów wyższych" kol. Sławińskiego z Warszawy (koreferat kol. Piszczatowski z Warszawy).

Drugie zebranie plenarne przyjęło do wiadomości sprawozdania przewodniczących komisyj, uchwaliło ich wnioski. Wśród wniosków komisji studjów wyższych przyjęto wniosek w sprawie wprowadzenia „numerus clausus" (wnioskodawca — kol. Wyganowski z Poznania) i wniosek w sprawie zachowania autonomji wyższych uczelni (wnioskodawca — kol. Macieliński ze Lwowa). Na zebraniu tem uchwalono również wnioski, przedstawione w imieniu środowiska lwowskiego, krakowskiego i poznańskiego przez kol. Wyganowskiego — jeden, stwierdzający, że Ogólnopolski Związek Akademicki Kół Naukowych dobrze wywiązuje się ze swych zadań, jako centralna instytucja naukowa polskiej młodzieży akademickiej, drugi, wyrażający uznanie komitetowi organizacyjnemu Kongresu z kol. Bayerem niezmordowanym organizatorem akademickiego ruchu naukowego. za doskonałe przygotowanie Kongresu. Obrady Kongresu zamknęło przemówienie kol. Bayera.

Reasumując wyniki Kongresu należy stwierdzić, że był on wspaniałą manifestacją na rzecz nauki.

Akademicy wobec prowokacyj gdańskich

Manifestacyjne wiece w Warszawie, Poznaniu i Lwowie

Warszawa. W dniu 23 ub. m. odbył się w Warszawie, zwołany przez Naczelny Komitet Akademicki, olbrzymi wiec ogólnoakademicki przeciw prowokacjom niemieckim w Gdańsku przy udziale około 6 tys. studentów. Przemawiali kol. kol. Judycki, prezes N. K. A., Węgliński, Sobol, Kurcjusz, W. Wasiutyński i Piasecki. Po uchwaleniu rezolucji odbył się manifestacyjny pochód.

Poznań. W dniu 6 bm. zwołał Poznański Komitet Akademicki wiec w sprawie prowokacyj gdańskich. Na wiec przybyło około 2.000 akademików. Wiec zagaił prez. P.K.A. kol. Zb. Kajkowski, witając przedstawiciela senatu dziekana Jaxę Bykowskiego. Z kolei przemówił kol. Jan Tarnowski. Przemówienie przyjęto długoniemilknącemi oklaskami. Następnie uchwalono rezolucję, przedstawioną przez kol. Pukackiego, z uzupełnieniem zaproponowanem przez kol. Wyganowskiego. Po wiecu zgromadzeni udali się w pochodzie na plac Wolności, gdzie, po przemówieniu kol. Wyganowskiego, manifestacje zakończono.

Lwów. W dn. 6 bm. odbył się we Lwowie wiec ogólnoakademicki, zwołany przez Lwowski Komitet Akademicki. Na wiecu przemawiali kol. kol.: Macieliński, Grubecki, Matłachowski, Pelczarski, Janik, Szwed i Kolaczek. Po rozwiązaniu zgromadzenia uczestnicy jego udali się w pochodzie przed pomnik Mickiewicza, gdzie odśpiewano „Rotę".

Z za kulis „sanacji" akademickiej

Nadużycia prowodyrów Legjonu Młodych

„Sanacja" jakoś nie ma szczęścia do swych agentur na terenie akademickim. Zorganizowany ostatnio przez czynniki „sanacyjne" Legjon Młodych, pomyślany jako taran, mający rozbić jednolitość młodzieży akademickiej, opowiadającej się zwarcie za ideą narodową, zawiódł na całej linji. Próby dezorganizacji życia zbiorowego akademików polskich, podejmowane przez wspomniany nowotwór „sanacyjny" skończyły się dla niego tragicznie — reprezentacyjna brygada „sanacji" na uniwersytetach — Legjon Młodych został wykluczony ze społeczności akademickiej.

Wypadki ostatnich tygodni przyniosły nowe fakty, naświetlające moralną wartość przywódców Legjonu Młodych.

Oto jeden z przyczynków do historji Legjonu Młodych:

Przy Szkole Nauk Politycznych istnieje Kurs Przygotowawczy, którego absolwenci wstępują na S. N. P. jako słuchacze nadzwyczajni. Otóż w roku akademickim 1929-30 udało się „sanatorom" opanować w części zarząd Koła Samopomocy Koleżeńskiej, które na Kursie Przygotowawczym spełnia rolę Bratniaka. Prezesem K. S. K. został p. Franciszek Ławruszczuk, jeden z tamecznych leaderów Legjonu Młodych. Rezultaty ostateczne jego gospodarki zostały ujawnione na odbytem niedawno zebraniu sprawozdawczem komisji likwidacyjnej K. S. K. Przewodniczącym tej komisji był kierownik Legjonu Młodych na S. N. P. Minakowski Henryk, który nietylko starał się uchronić od odpowiedzialności p. Ławruszczuka, lecz sam również popełnił poważne nadużycia finansowe. Członkowie K. S. K. uchwalili ostrą rezolucję, której najważniejsze ustępy podajemy:

„Członkowie Koła Samopomocy Koleżeńskiej Kursu Przygotowawczego S. N. P. zgromadzeni w dniu 14. 3. 1931 r. na zebraniu sprawozdawczem komisji likwidacyjnej, po zapoznaniu się z przekroczeniami finansowemi kol. Ławruszczuka Franciszka, jako b. prezesa K. S. K. w roku akademickim 29-30 i akcją likwidacyjną kol. Minakowskiego, uchwalają co następuje:

1) Potępić działalność kol. Ławruszczuka jako świadomie nieuczciwą, wyrażającą się w przywłaszczeniu pieniędzy KSK.

2) Weksl eposiadane na część zaciągniętych samodzielnie przez kol. Ławruszczuka z funduszów KSK. skierować do sądu celem uzyskania klauzuli egzekucyjnej.

3) Potępić i nie przyjąć sprawozdania kol. Minakowskiego, jako zbyt przychylnie traktującego sprawę przekroczeń.

4) Zażądać od kol. Minakowskiego natychmiastowego zwrócenia przywłaszczonej sumy 130 zł. z funduszów, zebranych przez komisję likwidacyjną.

5) Odwołać kol. Minakowskiego z przewodnictwa komisji likwidacyjnej".

Z organizacyj akademickich

Prezydjum Korp. Baltia na trymestr letni stanowią kol. kol.: Karol Thomas — prezes, Al. Radzymiński — wiceprezes, Edm. Łoziński — sekretarz. Oldermanem wybrano Lucjana Jezierskiego.

Zawody międzyuczelniane U. P. — W. S. H. w lekkiej atletyce o puhar wędrowny odbędą się 17 maja na stadjonie wojskowym (wejście z ul. Marcelińskiej). Tradycyjna ta impreza sportowa, bardzo popularna w kołach studenckich, gromadzi już czwarty rok najlepszych soprtowców akademików w walce o palmę pierwszeństwa. Szczęśliwym posiadaczem puharu jest zespół Uniwersytetu. W roku bieżącym spodziewać się należy zażartej walki i trudno jest przewidzieć ostateczny jej wynik.

— **Z Akadem. Koła Wolsztynian.** Dnia 2 kwietnia br. założyli tutejsi akademicy Akademickie Koło Wolsztynian. Tymczasowo ukonstytuował się następujący zarząd: kol. Zieliński Z. — jako prezes ,kol. Hassny T. — wiceprezes, kol. Pilarczyk Cz. — sekretarz, kol. Horowski J. — skarbnik.

Z życia Akademickiego Koła Śremian. Na ostatniem nadzwyczajnem walnem zebraniu Akademickiego Koła Śremian przy U. P. wybrano nowy zarząd koła w następującym składzie: prezes — Kerber Franciszek, wiceprezes — Dziasek S., sekretarz — Siejak S., skarbnik — Wojkiewicz Jan, gospodarz — Harmel Zdzisław. Nowoobrany zarząd urządza w najbliższy poniedziałek, dnia 16. bm. wieczorek towarzyski w Belwederze przy ul. Marsz. Focha. W intencjach zarządu leży nawiązanie ścisłego kontaktu koleżeńskiego pomiędzy wychowankami gimnazjum śremskiego. Program wieczorku, rozpoczynającego się o godz. 20-tej, przewiduje część poważną oraz wesołą. Zarząd zwraca się tą drogą do wszystkich b. wychowanków gimnazjum śremskiego z prośbą o liczne przybycie na wieczorek.

Redaktor odpowiedzialny: Tadeusz Kraszewski. W sprawach redakcyjnych „Życia Młodzieży Akad." należy zwracać się do wiceprezesa Młodzieży Wszechpolskiej p. Jana Wyganowskiego.

Deklaracja ideowa Młodzieży Demokratycznej

(Dokończenie)

Co rozumieć przez „grupy, czy organizacje społeczne i polityczne?" Czy naród jest grupą polityczną, czy to może tylko modna dziś mowa o „partjach"? Czy wśród „grup społecznych" znajdują miejsce „grupy etniczne"? Wszak St. Bukowiecki w swej „Polityce polskiej" mówi o tem, że możliwa jest sprzeczność interesu polskiej grupy etnicznej z interesem państwa polskiego. Czy to samo mają na myśli młodzi demokraci? W takim wypadku: dlaczego to państwo miałoby się nazywać polskie? My sądzimy, że sprzeczne z istotą państwa polskiego byłoby, gdyby stawało ono wpoprzek dobru (interesowi) narodu polskiego; do czego byłoby nam takie państwo potrzebne?

Takie jednak postawienie sprawy potrzebne jest demokratom jako podstawa ich do rozwiązania sprawy mniejszości narodowych.

Przechodząc do tej materji, zwróćmy na wstępie pilną uwagę na zupełnie słuszne twierdzenie deklaracji demokratycznej: „Wszechstronny rozwój narodu, powiada ona, a przedewszystkiem rozkwit jego sił twórczych możliwy jest jedynie w ramach własnego państwa".

W sprawie mniejszości przytoczymy jedno tylko zdanie deklaracji: „Należy dać — są jej słowa — ziemiom narodowo mieszanym, a zwłaszcza zamieszkałym przez Ukraińców i Białorusinów możność pełnego rozwoju narodowego w ramach ustroju Rzeczypospolitej, co niewątpliwie trwale złączy te ziemie z państwem polskiem..."

Zestawmy teraz ze sobą dwa poprzednie ustępy: wszechstronny rozwój narodu jest możliwy jedynie w ramach własnego państwa; a mniejszościom naszym należy dać możność pełnego rozwoju narodowego. Zdaje się, że „wszechstronny" i „pełny" można tu uważać za synonimy: przecież nie będzie „wszechstronnym" rozwój „niepełny", a „pełnym" — „jednostronny". Cóż stąd wynika? Na to, by zabezpieczyć rozwój Białorusinów i Ukraińców — trzeba im dać własne państwo! Niema innej rady: tylko we własnym państwie zadość uczynią postulatowi deklaracji demokratów i rozwiną się w pełni, wszechstronnie. Tak oto postawiony jest program zrzeczenia się przez Polskę ziem „narodowo mieszanych". Czy jest ktokolwiek na ziemi polskiej, który łudziłby się, że Białorusini, lub Ukraińcy, gdy raz zaprzągną „państwa", nazwą własnem (tj. tem, w którem będą mieli warunki wszechstronnego rozwoju) państwem, państwo ze stolicą w Warszawie? A ten pełny (wszechstronny), więc we własnem państwie (tj. białoruskiem, lub ukraińskiem) zrealizowany rozwój ma trwale złączyć te ziemie z państwem... polskiem, więc obcem. Na to, by iść śladami myśli demokratycznej, trzeba stanowczo zerwać ze zwykłą logiką...

Na jedno jeszcze krótko zwrócimy uwagę: ten pełny rozwój mniejszości słowiańskich ma nastąpić (wedle pomysłu demokracji akademickiej) w ramach ustroju Rzeczypospolitej... Nie bez kozery bodaj użyto w tym wypadku słów: „ustrój Rzeczypospolitej", a nie: państwo polskie. Rzecz w tem, że państwo to byłoby równie polskie, jak białoruskie, czy ukraińskie... Czuć tu pod skórą ideał federalizmu... wtedy polacy i białorusini i ukraińcy... mieliby „własne" państwo i zapewniony w niem „pełny" rozwój... Jeśli taka była myśl istotna deklaracji, to czemu kryje się ona pod liściem figowym? Z punktu widzenia moralno - wychowawczego pełna fałszu jest taktyka ukrywająca myśli, w nadziei, że lep ozdobnych słów ponętniejszy będzie od doktrynerskich koncepcyj myślowych. A jeśli myśl jest inna, to... czy wogóle jest?

Wedle zapowiedzi na wstępie, trzeba nam się jeszcze zatrzymać nad pewnemi postulatami społeczno - gospodarczemi deklaracji. Powiada ona raz, że „rozwój narodu... wymaga współdziałania kapitału z pracą..." Indziej znów mówi, że „współzawodnictwo grup społecznych, znajdujące współcześnie swój wyraz w walce klas... jest czynnikiem rozwoju społecznego". Którędy więc droga? Współdziałanie — czy walka klas? W świetle innych ustępów deklaracji sprzeczność staje się jednak pozorną. Deklaracja staje bowiem wyraźnie na socjalistycznym gruncie przebudowy społecznej. „Ustrój indywidualistyczno-kapitalistyczny — mówi deklaracja — pogłębia przepaść między temi czynnikami (tj. kapitałem i pracą)..." W tym właśnie ustroju walka klas do zdezorganizowania go i usunięcia na korzyść innego, lepszego, jest tedy czynnikiem postępu społecznego; a w tym innym, lepszym ustroju zrealizowane będzie „współdziałanie kapitału z pracą". Ale jak? W ustroju indywidualistyczno - kapitalistycznym kapitał i praca są w rękach prywatnych, jest źle. W nowym ustroju — mają się może te czynniki znaleźć w rękach państwa, względnie organizacyj społecznych?

Skłaniają do tego przypuszczenia liczne ustępy deklaracji; więc np.: „niezbędne jest przekształcenie obecnego ustroju w tym duchu, aby praca i kapitał związane zostały trwale przez bezpośrednie zainteresowanie warstw pracujących w wytwórczości". A dalej już niemal łopatą do głowy:

Szereg pojęć prawnych i moralnych (to się dziś dokonywa via facti!) musi uledz przeobrażeniu. Przedewszystkiem dotyczy to „pojęcia własności".

Już niemal po marszowsku brzmią takie postulaty, jak: „społeczeństwo pracy wytworzyć musi swą własną kulturę, szczególnie w dziedzinie wartości moralnych..." Obok tego materjalistycznego ujmowania zagadnienia, mamy dążność do etatyzacji w szerokiem tego słowa znaczeniu; postulowana jest „szeroka współpraca państw w celu stworzenia nowych wartości moralnych, intelektualnych, społecznych i politycznych..." Co za szerokie pole wyznacza się państwu! Wobec tego, wobec tej roli, jaką ma ono odegrać w dziedzinie moralnej, nie dziwić się, że dominującą ma być jego rola w sprawach społeczno - gospodarczych!

Dla tych względów napisaliśmy we wstępie, że deklaracja młodzieży demokratycznej zakończy się hasłami o charakterze socjalnym. Nie trudno dostrzec tu sprzeczności z indywidulistycznym, tonem jej wstępu. Nie jedna to sprzeczność w deklaracji. Czy autorzy jej nie dostrzegli ich? Zmniejszałoby to ich winę: nieświadomość grzechu nie czynu. Ale jeśli je widzieli, a mimo to pozostawili? W takim wypadku kierowaliby się raczej dążeniem do osiągnięcia maximum efektu w deklaracji, łapiąc skąd się da „szlagiery". Ale to nie jest dobrze.

W zakończeniu trzeba raz jeszcze zaznaczyć, że nie było tu zamierzenia skrupulatnego i szczegółowego zrealizowania deklaracji demokratycznej. Celem artykułu jest tylko podkreślenie pewnych tez deklaracji, tych właśnie, które wydają się bardziej ciekawe. Na uboczu pozostał jeszcze szereg spraw, które możnaby — z pożytkiem dla uchwycenia pełniejszego obrazu — rozpatrzeć. A nawet i to, na co zwrócono wyżej uwagę, jest raczej tylko wskazaniem na pewne zagadnienia, ich — jak powiedziano — podkreśleniem raczej, niźli zupełnem rozwikłaniem; dalszą tą pracę musi wykonać sam czytelnik. A już zwłaszcza najszersze pole przedstawi mu się, gdy zapragnie zestawiać ze sobą poszczególne tezy deklaracji, a treść deklaracji z teraźniejszemi upodobaniami, sympatjami i postępowaniem Młodzieży Demokratycznej.

Gdyby nie to, że ani deklaracja, ani postępowanie tej organizacji nie są na wyżynach — możnaby powiedzieć, że jest między niemi przepaść; ale niemasz tam przepaści, gdzie nie bywa szczytów: jest jeden padół, zwykły padół nędzy.

Wig.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Ważność czynnika wiejsk. w współpracy kobiet

Stroną dodatnią dobrze zorganizowanej i przeprowadzonej pracy społecznej jest wciąganie do niej jak najwięcej czynników mogących rozszerzyć horyzonty tej pracy i oświetlić ją wszechstronnie. Widzimy na przykładach Ameryki i Francji ile dobrego wykazało wciągnięcie do wspólnej akcji społecznej kobiet elementu wiejskiego, jeżeli tylko wspomnieć o amerykańskim związku farmerek, który w latach powojennych rozwinął się bardzo szybko i nadzwyczajnie.

W Polsce, praca na wsi rozwijała się bardzo dobrze w okresie przedwojennym, jednakże w ostatniem dziesięcioleciu uwydatnia się pewne osłabienie napięcia tej pracy i rozluźnienie jej związku z pracą kobiet w miastach. A przecież bezustanny, racjonalny kontakt organizacyjny czynnika miejskiego i wiejskiego jest konieczny dla wszechstronnego i aktualnego ujęcia sprawy społecznej kobiet.

Element miejski wnosi do pracy społecznej nowoczesność i zaktualizowanie formy i treści, element wiejski siłą faktu równoważy tamten czynnik przez większy konserwatyzm i ciągłość tradycji. Stąd przy bezustannem współdziałaniu powstaje wypadkowa, mająca w sobie podkład realności życiowej najważniejszej, jeśli chodzi o trwałość i racjonalność poczynań.

Prawdą jest, że interesy życiowe wsi różnią się od interesów życiowych miasta, jednakże są pewne punkty szczytowe, w których zbiegają się obydwie drogi i istnieje pewna górna platforma, na której trzeba stać razem ażeby mieć horyzont szeroki i wszechstronnie oświetlony. — Kobiety mieszkające na wsi są oddalone od centr społecznych własnego kraju i od wielkich ośrodków społecznego ruchu kobiecego zagranicy, stąd praca na wsi łatwo może uledz stagnacji, marazmowi, albo też rozwijać się po linji własnej, różnej od dróg, któremi kroczą kobiety zamieszkujące miasta, a różnica ta, pogłębiając się przynosi w pierwszym rzędzie szkodę społeczną kobiecemu elementowi wiejskiemu. — Zarazem przez brak kontaktu i brak dopływu sił z miasta element miejscowy wiejski wyczerpuje się, w szybkim tempie wygrywa swoje atuty, a nie zdobywając nowych nie znajduje możliwości podjęcia, czy nawet podtrzymania dalszej akcji.

Dla pracy społecznej kobiet miejskich brak współczynnika wiejskiego przedstawia inne, lecz niemniej groźne niebezpieczeństwa. Bowiem nieznajomość terenu wiejskiego, jego życia, sił ścierających się tamże i istniejących, lub powstających problemów łatwo może nadać pracy społecznej miasta z punktu widzenia ogólnych interesów elementu kobiecego w narodzie i państwie charakter w pewnym stopniu powierzchowny, płytki, pozbawiony najgłębszych podstaw życiowych, fundamentu realności współczesnej.

Z tej więc przyczyny należałoby jak najprędzej przystąpić do realizacji wspólnego programu pracy społecznej kobiet wiejskich i kobiet miejskich, na podstawie wspólnej ideologji.

Wytyczną takiego planu organizacyjnego musiałoby być w pierwszym rzędzie wzajemne zapoznawanie się obydwu czynników na zasadzie dobrej woli wzajemnej. — Drogą najbliższą realizacji tego pierwszego punktu programu byłoby niezależnie od kontaktu jednostek, przeprowadzenie zbliżenia się organizacyj społecznych, których silne i zwarte kadry istnieją od wielu lat, zarówno na wsi, jak i w mieście. Myśl zbliżenia się i zapoznania wzajemnego wyklucza zgóry wszelką tendencję supremacyjną którejkolwiek strony, raczej przeciwnie zainteresowanie się wzajemne sobą różnych organizacyj społecznych kobiecych, bynajmniej nie jest równoznaczne z wzajemnem wchłanianiem się czy zlaniem w całość organizacyjną, gdyż obydwa czynniki, wiejski i miejski muszą zachować swoją samodzielność i odrębność, nie powinny jednakże podtrzymywać szkodliwej dla całej społeczności kobiecej dotychczasowej ekskluzywności.

Praktyczne przeprowadzenie tego pierwszego punktu programu nie przedstawiałoby żadnej trudności zasadniczej, gdyż dla początkowej jego realizacji wystarczy wzajemny współudział delegowanych w obradach odnośnych organizacyj i wyczerpujące referowanie przebiegu obrad w swoich własnych ośrodkach organizacyjnych.

Po tej pracy wstępnej, o charakterze ściśle informacyjnym możnaby przystąpić do realizacji drugiego punktu programu, mianowicie do wzajemnej współpracy. Nie trzeba sobie jednakże wyobrażać, że jest to takie proste. Dotąd bowiem kobiecy element wiejski i miejski nie znają się wzajemnie i w wielu wypadkach istnieje karygodna nieświadomość życia organizacyjnego różnych ośrodków. Kobiety, zainteresowane własnem życiem organizacyjnem niekiedy wyobrażają sobie, że prócz tego właśnie życia inne nie istnieje wogóle, albo też jest mniej wartościowe. Z nieznajomością działalności różnych stowarzyszeń łączy się siłą faktu zupełna nieznajomość problemów wogóle, trudności ich rozwiązania i komplikacyj personalnych czy grupowych, po obu stronach, tak że współpraca wzajemna tak oczywista teoretycznie w zastosowaniu praktycznem wymagać będzie dużego nakładu dobrej woli, taktu i rozumnego przygotowania się. Jednakże współpraca jest możliwa i jest konieczna.

Ażeby więc skutecznie przeprowadzić drugi punkt programu trzeba zabrać się do niego ostrożnie, wykluczając zgóry jakiekolwiek wzajemne narzucanie sobie takiego czy innego punktu widzenia, metody, systemów. Trzeba rozpocząć od próby doświadczalnej. Z czasem jednakże trzeba dążyć do tego, żeby zastąpić system delegacyjny, o charakterze gościnnym, metodą stałych członków z prawem głosu i działania.

Praktycznie rzecz możnaby sobie wyobrazić w ten sposób, żeby powstało jakieś wspólne prezydjum złożone z przedstawicielek organizacyj miejskich i wiejskich przy równomiernym, proporcjonalnym rozkładzie sił.

Prezydjum to obradowałoby w miarę potrzeby, lub też systematycznie mając na względzie dobro narodowe i ogólne i kobiece. Tym sposobem mógłby wytworzyć się wspólny front działań o doniosłem znaczeniu. Trzeba jednak zgóry założyć dobrą wolę inicjatorek danego programu, dążenie do jednej, wspólnej idei, choćby zresztą cele i wytyczne poszczególnych organizacyj były odrębne. Próba ta powinnaby się udać, jeżeli weźmiemy pod uwagę rozwinięty system organizacyjny w naszych stowarzyszeniach, w których obok tak ważnej i koniecznej dla poszczególnych organizacyj i stowarzyszeń decentralizacji specjalizującej musi powstać centralizacja jako dalszy przejaw rozwoju organizacyjnego.

Po tej mniejwięcej linji idą wszelkie zjednoczenia tak dobrze i chlubnie znane ze wszystkich organizacyj katolickich. Jest rzeczą konieczną, aby narodowo czujące kobiety wszystkich warstw, niezależnie czy na wsi czy w mieście jednoczyły się teraz pod hasłem idei narodowej w myśl wskazań aktualnego obecnie ruchu słowiańskiego, który kiedyś może stanowić ważną ostoję przeciw akcji niemieckiej kultury i oręża.

Pod białym kornetem

Siostra Anna Marja Cassius.

Różaniec dobrych uczynków pełnionych dzień po dniu, wytrwale i z tą radością płynącą z wielkiej miłości Chrystusowej — oto życie siostry Marji Anny Cassius ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia.

Prawdziwa córka świętego Wincentego à Paulo, przeszło pół wieku pracowała w duchu wielkiego założyciela zakonu, niosąc pomoc ubogim i opuszczonym. Pod ubogim habitem zakonnym biło przedziwnie piękne i czyste serce Bożej służki i Polki, którą niedola polska zapalała do niestrudzonej pracy nad rodakami rozrzuconymi wśród obcych.

Siostra Marja Anna była córką znanego obywatela i patrjoty Jana Wilhelma Cassiusa i Elżbiety z Kobylińskich. Rodzina Cassiusów pochodzenia czeskiego, osiedliła się w Wielkopolsce pod koniec siedmnastego stulecia. Należała do gorliwych wyznawców Jednoty i przez cały wiek 18-ty

członkowie jej piastowali najwyższe godności w kościele czeskim, tradycyjnie też sprawowali urząd rektora przy gimnazjum leszczyńskiem.*)

Potomkiem tej rodziny, gorliwym „bratem czeskim", lecz już na wskroś przesiąkniętym ideałami polskiemi był Jan Wilhelm Cassius**), profesor gimnazjum Marji Magdaleny w Poznaniu, później pastor orzeszkowski, zmarły 1848 r. Pamięci jego poświęcił Libelt gorące słowa uznania. „Cassius — pisał — nie żył dla siebie, ale cały żył dla Ojczyzny. Był to urodzony obrońca sprawy narodowej i publicznych praw W. Ks. Poznańskiego. Wszelkie memorjały, zażalenia, podania i wnioski niemal wszystkie on opracował. Z pod jego ręki, z pod jego pieczy i nauki wyszli wszyscy mężowie, byli uczniowie jego z gimnazjum poznańskiego... dość wspomnieć nieodżałowanej pamięci Karola Marcinkowskiego". (Gaz. W. Ks. Pozn. 1848, nr. 272).

Grono rodzinne było liczne: trzech synów i sześć córek. Troje z dzieci zmarło w wierze ojca, sześcioro przeszło na łono Kościoła katolickiego, to jest syn Bogusław i córki: Klementyna później zamężna Heinowa, Eugenja zam. Waszyńska, Eleonora zam. Królikowska i Emilja zam. Zaleska Najmłodsza Anna, obrała habit zakonny. Nieobce są Poznaniowi imiona córek Cassiusa, zwłaszcza Eugenji Waszyńskiej, matki Stefana Waszyńskiego, egiptologa, niezwykłych zdolności uczonego, którego nagła śmierć 1908 r. była ciosem dla nauki polskiej.

Najmłodsza z córek Cassiusa, Anna, urodziła się w Orzeszkowie pod Lwówkiem 1828 roku. Wcześnie straciła matkę. Pani Cassiusowa zmarła 1837 roku a bolesną tę stratę starała się załagodzić najstarsza z córek, Antonina. Sama młoda, oderwana od nauki Antonina troskliwą opieką otaczała rodzeństwo, nie porzuciła jednak wiary ojca, więc nie ona wpłynęła na kierunek duchowy najmłodszej swej siostry Anny. Iskra Boża, głos powołania samorzutnie odezwał się w tej duszy wybranej i skierował ją na pełną poświęcenia drogę córek Wincentego à Paulo.

Powołanie zakonne objawiło się wcześnie. Rok śmierci ojca jest zarazem rokiem wstąpienia Anny do nowicjatu Sióstr Miłosierdzia w domu macierzyńskim w Paryżu, gdzie złożyła też śluby zakonne. Odtąd całe życie siostry Marji przemija na obczyźnie. Rozkaz przerzuca ją początkowo w różne strony. Po latach pierwszych pracy w paryskim Domu św. Kazimierza pracuje w Liverpool w domu sierót, następnie w Londynie w szpitalu dla starców, potem w Verviers, wreszcie powraca na stałe do Paryża, by tu dopełnić posłannictwa. Po 77 latach życia, w tem 57 w zakonie, zasnęła w Panu, pozostawiając po sobie żal powszechny. Kiedy ubogą trumnę odprowadzali rodacy na wieczny spoczynek, chyliły się przed nią kornie głowy robotników francuskich, tak była znaną na bruku paryskim ta uboga szarytka polska.

Pełnienie miłosierdzia, opieka nad opuszczonymi była celem i istotą życia siostry Marji. Opiekę roztaczała nad potrzebującymi, bez różnicy narodowości i wyznania. Lecz jednak najbliżsi jej sercu byli rodacy, wykolejeńcy życiowi na obcym bruku. Patrjotyzm zaszczepiony w domu rodzicielskim, przykład ojca silnem odzywał się echem. Dla emigracji była też szczególnym aniołem opiekuńczym i kojące jej słowa leczyły dusze znękane a troskliwe ręce ocierały łzy i prostowały ścieżki.

Pełniła miłosierdzie nietylko dla ulżenia niedoli ciała, lecz ducha, tej niedoli częstokroć gorszej. Gorliwa kwestarka docierała do pałaców i wytwornych hoteli, znaną była również w wielkich magazynach paryskich, gdzie co tydzień kwestowała dla swoich biedaków. Nie poprzestawała jednak na kwestowaniu i roznoszeniu jałmużny, lecz wnikała w położenie potrzebujących, wyszukiwała pracę, starców i chorych umieszczała w szpitalach, dzieci w zakładach wychowawczych, młodzież w szkołach zawodowych. Taktowna, dyskretna gruntowała rodziny, jednała je z Bogiem. Znała lekarstwa na choroby ciała i duszy.

Wielkie zalety serca i umysłu łączyła z odwagą cywilną. Śmiało mówiła w oczy administratorom szpitali, z których wypędzono zakonnice a świeckie pielęgniarki nie dopuszczały księży do umierających: „dla czego na każdym waszym gmachu piszecie „wolność, równość i braterstwo", kiedy w tej wolności pozbawiacie chorych chcących się spowiadać?" Nie wahała się dotrzeć do najwyższych progów, by czyiś ból ułagodzić. Kiedy pewien z rodaków dręczony tęsknotą za rodziną błagał o wyrobienie mu potrzebnych papierów na powrót do kraju, dotarła do jednego z członków rodziny carskiej, przebywającego w Paryżu i wyjednała nietylko paszport lecz i pieniądze na drogę.

Zjawiała się jak Opatrzność, tam, gdzie się jej niespodziewano. Krążyła nieustannie po ulicach Paryża, pod białym kornetem uśmiechała się twarz łagodna, patrzały oczy dobre, pełne wyrozumienia, oczy co przejrzały do dna nędze serc ludzkich. Tak jak ją widzimy na fotografji: z różańcem u pasa, nieodłącznym parasolem i koszykiem — w tym swoim pełnym rynsztynku bojowym — wyruszała na podbój serc miłosiernych. Znali ją dobrze dorożkarze paryscy a spotkawszy z przysłowiowym koszykiem na ręku, zapraszali: „montez en voiture".

Tak szara ta pątniczka w wiecznej pielgrzymce do źródeł nędzy i niedoli przeszła przez życie czyniąc tylko dobrze. Była niezwykłą, kiedy pamięć jej dotąd żywa w Zgromadzeniu. Żywot jej opisany w kronice zakonu a nowicjuszkom na rue du Bac mówi się o niej i stawia za wzór.

Córka Jana Cassiusa poszła śladami ojca i słowa Libelta wyrzeczone niegdyś o ojcu zastosować można do córki. Siostra Marja nie żyła dla siebie, nie dla chwały swojej, lecz dla drugich. Najtroskliwsza opiekunka sierót i biednych spieszyła z radą i pomocą bez różnicy wyznania i pochodzenia. Prawdziwy wzór i obraz uczciwego człowieka.

Aniela Koehlerówna.

*) Esman T. Jan Wil. Kassyusz. Poznań 1926.

**) Tak urzędowo podpisywał się C. Pisownię tę zachowuje prawnuk żyjący.

Ze świata

Szkoła letnia w Sigtuna. Łącznie z konferencją „Drzwi Otwartych" odbędzie się z końcem sierpnia w Sigtuna, w Szwecji kurs letni, dotyczący aktualnych problemów kobiecych, szczególniej gospodarczej emancypacji robotnicy. Z wykładów, które się tam odbędą, warto zanotować następujące: „Kobieta jako czynnik produkcji na tle historji gospodarczej świata", „Sytuacja kobiety w Trade-Union'ach", „Racjonalizacja przemysłu i jej skutki dla robotnicy". „Emancypacja prawna robotnicy w stosunku do rodziny, odnośnie do jej pracy i płacy", „Filozofja feminizmu" itp. itp. (B)

ŻYCIE SOKOLE

Związek Słowiańskiego Sokolstwa w Ameryce

Już od dłuższego czasu w Ameryce były prowadzone pertraktacje z bratniemi organizacjami sokolemi narodów słowiańskich, aby za przykładem Europy utworzyć jeden związek. Pertraktacje te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem i dnia 12 kwietnia odbyło się pierwsze zebranie organizacyjne w obecności przedstawicieli związków czeskiego, jugosłowiańskiego oraz polskiego.

Zebranie zagaił dh Zeman (Czech), poczem na przewodniczącego został wybrany przez aklamację dh prezes Starzyński, który wygłosił krótkie przemówienie o posłannictwie Sokoła słowiańskiego w Ameryce i w Europie. Następnie dh Oslislo referował o naradzie reprezentantów Sokoła czeskosłowackiego, gdzie były rozważane zasadnicze punkty projektowanego Związku Sokolstwa Słowiańskiego a mianowicie: 1) połączenie słowiańskich organizacyj sokolich dokonuje się dobrowolnie na podstawie wzajemności słowiańskiej; 2) system wychowania fizycznego dla wszystkich złączonych organizacyj ma być oparty na systemie sokolim Tyrsa; 3) popieranie się wzajemne przy występach poszczególnych sokolich organizacyj; 4) wspólne występy przed społeczeństwem amerykańskiem.

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa jakie miano powinna przybrać nowa organizacja. Wreszcie uchwalono, że będzie się nazywała „Związek Słowiańskiego Sokolstwa w Ameryce".

Następnie omawiano najbliższe zadania związku t. j. a) ogólny zjazd i zlot wszechpolski w Pradze w r. 1932 i b) udział w światowej wystawie w Chicago w r. 1933.

Co do pierwszego punktu dh Oslislo wyjaśnił, iż Związek Czeskosłowacki urządza wycieczkę na zlot do Pragi i prace przygotowawcze są już w toku, zależy zatem od poszczególnych organizacyj słowiańskich, aby możliwie licznie brały udział w tym zlocie. Uchwalono, aby połączone organizacje sokole wezwały swych członków do uczestnictwa w zlocie. Reprezentacja będzie wybrana przez przewodnictwo Związku ze zgłoszonych uczestników.

Co do wystąpienia na wystawie w Chicago p. Kosar (Czech) zwraca uwagę, że wobec projektowanych dni — polskiego i czeskiego — występy sokole winny być największą atrakcją. Stwierdzono również, że już postanowiono definitywnie, aby po połączeniu się Sokolstwa czeskiego i słowackiego w dniu czeskim urządzić zlot związku czeskosłowackiego. Dh Jelinek (Czech) projektuje w ten sposób urządzić wspomniane występy, aby były one świadectwem oraz wyrazem siły i solidarności słowiańskich organizacyj sokolich. Dalej przemawia za tem, aby w t. zw. „polskim dniu" wystąpili równocześnie Czechosłowacy i Jugosłowianie, a w „czeskim dniu" — brali udział Polacy i Jugosłowianie. Dotyczy to również „dnia jugosłowiańskiego", o ile taki będzie wogóle urządzony. Wspólny program ćwiczeń powierzono do opracowania komisji technicznej.

Następnie odbył się wybór zarządu. Na prezesa powołano jednogłośnie dh Starzyńskiego, a na wiceprezesów dh dh: Zemana (Czech) i Milasevitcha (Jugosłowianin). Na naczelnika wybrano dh Jelinka, a na zastępców dhów: Pieprznego (Polska) i Bardavic'a (Jugosławja). Polecono zarządowi opracowanie ustaw, oraz uwiadomienie Związku Sokolstwa Słowiańskiego w Europie o założeniu również podobnego związku w Ameryce.

Wierzymy, że wielka idea zbratania się narodów słowiańskich na terenie Sokolstwa wyda również za Oceanem pożądane rezultaty.

Uchwały dzielnicowej rady pomorskiej

Z uchwalonych na zjeździe rady Dzielnicy Pomorskiej rezolucyj przytaczamy ważniejsze fragmenty. Więc na wniosek komisji sprawozdawczo-organizacyjnej „rada dzielnicy wzywa wszystkich Sokołów bez względu na wiek i stanowisko, jakie piastują do czynnej i wytężonej współpracy przez werbowanie nowych członków. Nie może być bodaj choćby jednej miejscowości na Pomorzu, w którejby nie było gniazda sokolego".

„Rada dzielnicy uważa za konieczne, wpływać na moralne wychowanie młodzieży, wpajać jej ducha narodowego, przygotować ją do walki z rozkładem wewnątrz państwa, oraz z zewnętrznem i wrogami polskości".

„Rada dzielnicy nakłada na gniazda obowiązek urządzenia corocznie w dniu 15 lipca publicznych uroczystych obchodów rocznicy wielkiego zwycięstwa oręża polskiego pod hasłem: „Grunwald to święto Sokolstwa Polskiego na Pomorzu".

„Rada dzielnicy wzywa wszystkie okręgi i gniazda, aby — ze względu na podstępne próby oderwania członków Sokolstwa — zwróciły członkom uwagę na składaną przysięgę i ślubowanie przed sztandarem sokolim i przypomniały ważność złożonej przysięgi, piętnując odszczepieńców".

Na wniosek komisji finansowo-budżetowej p. in. „rada dzielnicy przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości postanowienie zarządu dzielnicy, nakładające w związku ze zlotem dzielnicy w Gdyni na wszystkich członków podatek zlotowy w wysokości 1 zł i wzywa wszystkie gniazda do niezwłocznego ściągnięcia tego podatku oraz natychmiastowego odesłania do kasy przewodnictwa dzielnicy".

„Rada dzielnicy zatwierdza przedłożony przez przewodnictwo budżet na rok 1931, zamykający się w dochodach i w rozchodach kwotą zł 9.500 oraz budżet zlotowy, zamykający się w dochodach i rozchodach kwotą zł 16.000".

Na wniosek komisji wychowania fizycznego rada dzielnicowa m. in. oświadcza: „ponieważ cel „Państwowej Odznaki Sportowej" pokrywa się w całości z celami i hasłami Sokolstwa, głoszonemi od powstania tegoż, t. j. podniesienie sprawności fizycznej w najszerszych warstwach społeczeństwa — rada nakłada na gniazda obowiązek natychmiastowego przystąpienia do przeprowadzenia prób sprawności fizycznej i dopilnowanie w szeregach sokolich by nie było członka, któryby nie posiadał P. O. S.".

Na wniosek komisji dla spraw Sokolic „rada dzielnicy wzywa wszystkie gniazda do ożywiania ruchu sokolego wśród kobiet. W tym celu winny istniejące gniazda męskie przystąpić do organizowania oddziałów Sokolic, a gdzie warunki na to pozwalają do zakładania samodzielnych gniazd żeńskich. Ćwiczenia oddziałów żeńskich winne się odbywać oddzielnie od ćwiczeń druhów pod kierownictwem naczelniczki i pod opieką druchen starszych".

„Rada dzielnicy wzywa zarządy okręgowe, aby lustracje oddziałów żeńskich przeprowadzały przez przewodniczące okręgowych komisyj Sokolic, czy też przez okręgowe naczelniczki Sokolic.

„Rada dzielnicy wzywa, celem ożywienia ruchu wychowania fizycznego kobiet, zarządy gniazd i okręgów, aby dopilnowały przy wyborach do władz organizacyjnych należyte zastępstwo Sokolic w zarządach".

Okręg inowrocławski pracuje nad zlotem

Inowrocław. Naczelnik naszego okręgu wydał poniższą odezwę:

Druhowie, stoimy w przededniu zlotów okręgowego w Inowrocławiu w dniu 21 czerwca i dzielnicowego w Poznaniu w pierwszych dniach lipca. Wiosna się budzi, więc niema, sądzę, wymówek, że nie posiadamy sali ćwiczebnej; zabierzcie się szczerze rączo do pracy, by móc pokazać społeczeństwu, że nam gnuśnieć nie przystało, że hasło nasze „w zdrowem ciele — zdrowy duch", wprowadzamy w czyn ochoczo i wytrwale, pomimo niewygód, pomimo apatji jaka opanowała szerokie sfery społeczeństwa. Dziś pokażcie, kto jest Sokołem prawdziwym, kto po sokolemu myśli i czuje, a więc do pracy!

Na zebraniu grona technicznego okręgu uchwalono przeprowadzić na zlocie ćwiczenia wolne męskie i żeńskie, dalej ćwiczenia pokazowe na sprzętach i zawody. Zawody będą przeprowadzone w dzień zlotu od godz. 5 rano. Do zawodów dopuszczeni będą druhowie, którzy wykażą pewne minimum wyczynów. Dokładne dane podamy później. Zawody dla druhów składają się z pięcioboju: 1) skok w dal z rozbiegu, 2) rzut dyskiem, 3) rzut oszczepem, 4) pchnięcie kulą, 5) bieg 400 mtr. (który odbędzie się popołudniu). Zawody dla druchen — trójbój: 1) rzut dyskiem, 2) rzut oszczepem, 3) skok w dal.

Dla oddziałów kolarzy odbędzie się wyścig na dystansie 50 klm. Poza tem uprasza się przygotować do biegu żółwiego. Oprócz tego rozegrają druhowie sztafetę 4×100 mtr. o nagrodę wędrowną, którą w roku zeszłym zdobyło gniazdo Żnin. Podobnie przewidziana jest sztafeta dla druchen 4×60 mtr. o nagrodę wędrowną. Ilość czwórek do sztafet mogą gniazda stawiać dobrowolną. W interesie druhów i druchen leży jednakże przestrzeganie dysycypliny w czasie zawodów. Kto z druhów nie podporządkuje się wymaganiom sędziów, będzie bez wszystkiego zdyskwalifikowany. Na przewodniczącego sędziów wybrano drh Chylewskiego.

Zwracam uwagę na strój podczas występu i zawodów: obowiązuje bezwarunkowo strój sokoli — długie trykoty i koszulka do ćwiczeń wolnych i na przyrządach, a do zawodów — krótkie białe spodenki i koszulka. Członkowie, którzy się nie zastosują do przepisów, nie będą dopuszczeni do występów, względnie zawodów.

Celem sprawnego przeprowadzenia ćwiczeń podzielono okręg nasz na 5 obwodów i to w następujący sposób. Obwód I. gniazda: 1. Mątwy, 2. Kruszwica, 3. Strzelno. Obwód II. gniazda: 1. Żnin, 2. Gąsawa. Obwód III gniazda: 1. Piechcin, 2. Pakość, 3. Barcin, 4. Szczepanowo, 5. Wapienno. Obwód IV. gniazda: 1. Inowrocław, 2. Mogilno, 3. Gniewkowo, 4. Złotniki Kuj. Obwód V. gniazda: 1. Bronisław, 2. Kwieciszewo, 3. Gębice, 4. Trląg.

Na naczelników gniazd obwodów wymienionych pod liczbą 1 nakłada się obowiązek dopilnowania w wszystkich gniazdach danego obwodu dokładnego i sprawnego przeprowadzenia ćwiczeń zlotowych. Naczelnicy winni przeprowadzić lustrację poszczególnych gniazd, z osobna i nakoniec zwołać do odpowiedniej miejscowości swego obwodu wszystkie podlegające im gniazda.

O terminie zwołania całego obwodu należy donieść naczelnikowi okręgu celem umożliwienia mu przybycia na lustrację. Koszta związane z lustracją gniazd pokrywa okręg oczywiście tylko za naczelników obwodowych a i ci winni bardzo oględni być w wydatkach. Pracę powyższą winni naczelnicy rozpocząć natychmiast. Od rychłego rozpoczęcia zależeć będą wyniki. Wszystkich innych naczelników proszę o zastosowanie się do wskazówek naczelników obwodowych.

Celem podniesienia w okręgu naszym gimnastyki sprzętowej uchwalono odbyć w Inowrocławiu kilka lekcyj. Przeprowadzenie lekcyj powierzono druhowi naczelnikowi gniazda Inowrocław, Pilachowskiemu. Lustrację gniazd żeńskich przeprowadzą druchny Zdrowówna i Pilarska, która winno podzielić między siebie pracę w gniazdach i oddziałach żeńskich. Ponieważ termin jest krótki, przeto raz jeszcze proszę o natychmiastowe zabranie się do pracy, by wyniki były takie, jak żąda tego Związek!

Czołem

Radziński, naczelnik okręgu.

Z Czechosłowacji

Nowy naczelnik związkowy — G:wne dni zlotowe

Zjazd naczelników czeskosłowackiego związku Sokolstwa odbył się w tych dniach w Pradze Czeskiej i wybrał jako naczelnika związku — zamiast dotychczasowego dr. Jindricha Vaniceka, który zrezygnował — jego pierwszego zastępcę drh Agatona Hellera. Pierwszym zastępcą wybrano dr. Mirosława Klingera, drugim zast. — Marcina Smiraka, trzecim — dr. Augustyna Pechlata.

Główne dni wszechsłowiańskiego zlotu w roku 1932 ustalone zostały na okres od 3 do 6 lipca włącznie.

Rozwój Sokolic

Nowe gniazdo żeńskie.

Ostrów Wlkp. Dawno nurtująca myśl założenia samodzielnego gniazda żeńskiego „Sokolic" została wreszcie urzeczywistniona. Na wysłane zaproszenia przybyły panie w liczbie około 60. Zebraniu przewodniczył prezes gniazda męskiego dh Leon Banaszkiewicz, w obecności przedstawicielki dzielnic. wydziału dch. Sobczyńskiej oraz prezesa okręgu dh mec. Kubiaka. Następnie zabrała głos dchna Sobczyńska, wygłaszając głęboko ujęty referat w którem omawiała cele oraz ideały Polki-Sokolicy i przedstawiła rozwój żeńskiego ruchu sokolego. Zkolei dh L. Banaszkiewicz zapoznaje obecnych z regulaminowym składem zarządu poczem przystąpiono do wyborów, które dały następujący wynik, druchny: Skrzypczyńska — prezeska, Kłosowa — wiceprezeska, Wentzlówna — sekretarka, Szudzianka Jadwiga — zastępczyni, Topolanowa — skarbniczka, Kobzdowa, Wiśniowska, Magdańska i Wilczyńska — radne. Po wyborze władz złożyli życzenia nowemu gniazdu: im. okręgu — dh prezes Kubiak, w im. dzielnicowego wydziału dchna Sobczyńska, w im. gniazda męskiego dh Banaszkiewicz.

Zduny. Gniazdo żeńskie urządziło ostatnio przedstawienie p. t. „Teatr amatorski" Bałuckiego. Amatorzy wywiązali się bardzo dobrze ze swego zadania, za co licznie zebrana publiczność nie skąpiła oklasków. Po przedstawieniu wykonała tańce solowe drch Linettowa. Następnie odbyła się zabawa z tańcami grupowemi druchen miejscowego gniazda oraz gniazda Stary Krotoszyn. Nadmienić wypada, że niezwykłe powodzenie całej imprezy zawdzięczamy niestrudzonej prezesce drch dyr. Kokeli. (pz)

Zebranie plenarne.

Poznań-Śródmieście. Plenarne zebranie odbyło się w salce Stronnictwa Narodowego. Zagaiła druchna Dobroczyńska przy udziale przeszło 50 druchen. Dchna prezeska zareferowała szereg postulatów tyczących się rozwoju gniazda, budowy ćwiczni sokolej oraz zlotu dzielnicowego. W ożywionej dyskusji zabierały głos dchny Gładyszowa, Sobolewska, Szulczykówna, Łyczywkowa i inne. Osobno omawiano postępy druchen w kursie historji i języka polskiego, rozwój oddziału młodzieży itd. Referat dch. Łyczywkowej odroczono wskutek braku czasu do następnego zebrania.

(in)

Co robią gniazda?

Dziesięciolecie gniazda.

Szamocin. W niedzielę 3 bm. obchodziło tutejsze gniazdo uroczystość 10-lecia swego istnienia. Przed południem odbyło się specjalne nabożeństwo na intencję Towarzystwa, poczem nastąpiła defilada, w której wzięły udział wszystkie miejscowe organizacje. Następnie odbyło się uroczyste zebranie, gdzie składano życzenia i rozdano dyplomy zasłużonym druhom. Po południu odbył się w parku miejskim dalszy ciąg uroczystości mianowicie: zawody lekkoatletyczne, strzelanie do tarczy, loterja fantowa itd. Wieczorem na sali hotelu „Concordia" urządzono b. udatne przedstawienie amatorskie p. t.: „3 maj", poczem bawiono się wesoło aż do rana.

Korty tennisowe.

Ostrów. Gniazdo męskie ze swym zarządem na czele, wykończyło, przy dużym nakładzie pracy i kosztów oraz dzięki pomocy obywatelstwa, dwa piękne korty żwirowe, które zostały oddane do użytku za b. małą opłatą 1 zł na godz. Korty „Sokoła" przyczynią się niewątpliwie do podniesienia poziomu gry w tenisa w mieście naszem, a gniazdu sprzysporzą członków.

Bieg i wyścigi

Czempin. W ostatnich czasach urządziło nasze gniazdo bieg na przestrzeni około 2 klm. i wyścigi kolarskie na dyst. 40 klm. W biegu zdobył pierwszą nagrodę Wacław Michałowski. Nagrody fundowali druhowie: dr. Polczyński, dr. Skarzyński i Wesołowski mistrz rzeźnicki. (K)

Z życia S. M. P.

Działalność sportowa w S. M. P.

Zawody ostatniej niedzieli przyniosły szereg zwycięstw barwom S. M. P. W biegu ulicznym w Śremie na trasie 3.400 mtr. zdobył pierwsze miejsce dh. Bogdan Kluge (S. M. P. Poznań — Boże Ciało), trzecie dh. Michalak (S. M. P. Błociszewo), siódme dh. Jankowski (S. M. P. Błociszewo), dziesiąte dh. Musielak (S. M. P. Śrem). W biegu na przełaj w Gnieźnie na trasie 3.600 mtr. czwarte miejsce zajął dh. Kucharski (S. M. P. Gniezno). W biegu na przełaj, urządzonym przez „Sokoła" w Kostrzynie drugie miejsce zajął dh. Kajdan (S. M. P. Gułtowy).

W Poznaniu na boisku Sokoła odbyły się mistrzostwa panów w klasie C. Zawodnicy S. M. P. zajęli w ogólnej punktacji czwarte miejsce. Wyróżnili się druhowie Zugehör, Słociński i Maciejewski. Zatem łańcuch zwycięstw barw S. M. P. rośnie z dnia na dzień.

Zlot okręgowy w Nowym Tomyślu. Podobnie jak w innych latach, również i w tym roku poszczególne okręgi związku poznańskiego, czynią gorączkowe przygotowania do zawodów okręgowych, które są włączone do programu zlotów. Zlot jest radosnym dniem przeglądu wszystkich sił okręgu, mocnym bożcem do dalszej pracy dla druhów — a dla starszego społeczeństwa dowodem, że młodzież zgrupowana w S. M. P. nie próżnuje. Okręg opalenicki jako jeden z pierwszych urządza zlot i zawody okręgowe dnia 14 maja w Nowym Tomyślu.

Nowe stowarzyszenia. Związek Młodzieży Polskiej w Poznaniu rzucił m. in. na tegorocznych kursach dla zarządów hasło — „każde S. M. P. powinno założyć przynajmniej jedno nowe stow. w okolicy". Liczni uczestnicy kursu hasło rzucone skwapliwie podchwycili i wprowadzili w czyn. Z dnia na dzień powiększają się też szeregi S. M. P. — powstają nowe — lub też opieszałe na nowo podejmują pracę. W Ligocie p. Ostrzeszów powstało dnia 19 kwietnia nowe stowarzyszenie, którego patronem jest p. Stan. Tyc. W skład zarządu weszli jako prezes — dh. J. Marszałek, sekretarz — dh. Wł. Chomański, skarbnik — dh. Jan Mamczak. W powiecie kępińskim powstało stowarzyszenie w Wyszanowie. Po kilkuletniej bezczynności wznowiło pracę stowarzyszenie w Borzykowie. W kwietniu podjęło pracę stowarzyszenie w Rosku. Na pograniczu naszego województwa — w Powidzu — odbyło się dnia 19-go kwietnia w sali Domu św. Józefa zebranie organizacyjne S. M. P. Podniosły referat na temat — zadanie i cel S. M. P. — wygłosił ks. patron Gralik. W skład nowoobranego zarządu weszli jako prezes — dh. L. Pospiech, sekretarz — dh. J. Baranowski i skarbnik — dh. Radke. Dzięki usilnym staraniom p. Mieleckiej odbyło się w Buszewie dnia 26 kwietnia zebranie organizacyjne. Z ramienia Związku uczestniczył w nim ref. p. Gniazdowski. Wybrano zarząd w składzie: prezes — dh. Wł. Waśkowiak, sekretarz — dh. Rożynek, skarbnik — dh. J. Grądkiewicz. Patronem jest p. Mielęcka, wicepatronami pp. Ed. Kęsy i Dezydery Chłapowski.

Ponadto do Związku zgłosiły się następujące S. M. P.: Skórzewo pow. Poznań, Zielęcin pow. Śmigiel, Kicin p. Poznań, Zębowo p. Nowy Tomyśl, Mąkoszyce p. Ostrzeszów i Wiekowo p. Gniezno.

Stow. Młodzieży Polskiej „Białych Orląt" w Bydgoszczy, obchodziło bardzo uroczyście pięciolecie swego istnienia. Atrakcją dnia był już dawno zapowiedziany jubileuszowy bieg propagandowy na 3.000 mtr. Taśmę przerwał jako pierwszy p. Szularecki z Sokoła I. — dalej druhowie Siemieniecki, Kędzierski i Rólewski. Wieczorem odbyło się uroczyste zebranie w sali Domu Katolickiego. Licznie zebranych gości, przedstawicieli miejscowych towarzystw, oraz druhów powitał prezes dh. W. Dolata. Na porządek obrad składały się przemówienia ks. proboszcza Konopczyńskiego, sprawozdanie druha sekretarza, deklamacje, wręczenie dyplomu czonkom zasłużonym i przemówienia delegatów.

W S. M. P. Grabów n/Prosną przeprowadzono mocą uchwały zarządu konkurs gier pokojowych w szachy i halmę, który trwał 21 dni. Pierwszą nagrodę zdobył dh. Kazimierz Dąbrowski, uzyskując 95 punktów, drugą dh. St. Sokołowski — 93 punkty, a trzecią dh. J. Kubasik — 87 punktów.

S. M. P. Poznań — Boże Ciało uczciło wiekopomny dzień Konstytucji 3 Maja wspaniałym obchodem we własnym ognisku. W pobrzegi wypełnionej sali zebrali się rodzice, goście, członkowie wszystkich stowarzyszeń parafjalnych oraz druhowie. Na program składały się piękne występy muzyczne, nastrojowe deklamacje zbiorowe i solowe, śpiewy i referat dh. Wierzbickiego na temat „O Konstytucji 3 Maja". Obchód przeprowadzony przez ks. patrona Koszewskiego wypadł bardzo udatnie, o czem świadczyły liczne oklaski.

XIV. zjazd związkowy delegatów S. M. P., który się odbędzie w Poznaniu dnia 9 i 10 maja br. zapowiada się bardzo imponująco — bo z samej prowincji zgłosiło swój przyjazd już około 800 delegatów. Obrady rozpoczną się w sobotę 9 maja o godz. 3-ciej po poł. Wieczorem o godz. 8-mej uczestnicy Zjazdu udadzą się na przedstawienie w Teatrze Wielkim. Drugi dzień obrad przewiduje następujący program: godz. 8,30 zbiórka uczestników w ogrodzie Domu Związkowego pl. Nowomiejski 5 — skąd pochód wyruszy na Mszę św. do kościoła św. Wojciecha; o godz. 9 Msza św. na intencję zjazdu. Po Mszy św. pochód ze sztandarami i orkiestrami na czele, uda się do sali obrad Domu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka 21. O godzinie 10,15 część druga obrad.

Poznański okręg przeprowadza w dniu 17 maja IV doroczny marsz naokoło miasta Poznania, na trasie 22 km. Wspaniałe nagrody przyciągną niewątpliwie licznych druhów z prowincji.

Zorganizowany przez poznański okręg III drużynowy turniej pingpongowy o puhar firmy Camera i o nagrodę p. Jurdzińskiego zgromadził 13 najlepszych drużyn miasta Poznania i okolicy. Szczególnie licznym był udział drużyn S. M. P., których klasa w porównaniu do roku zeszłego podniosła się bardzo. Po eliminacjach do finału weszły drużyny Gem-Set, A. Z. S., S. M. P. św. Wojciecha i S. M. P. św. Łazarz. Rewelacją turnieju była doskonała drużyna S. M. P. św. Łazarz, która zajęła w finale 3 miejsce za Gem-Set i A. Z. S., zdobywając tem samem nagrodę wędrowną p. Jurdzińskiego.

SPORT

Gry sportowe

Turniej eliminacyjny drużyn szkół średnich przyniósł w piątek następujące wyniki: „gimn. Paderewskiego" i gimn. Marcinkowskiego" 3:2 (2:2); zasłużone zwycięstwo Paderewskiego"; „gimn. Marji Magdaleny" i „gimn. Mickiewicza" 6:2 (1:2); „gimn. Bergera" i „gimn. Czajkowskiego" 9:0 (4:0). Wszędzie sędziował p. Radzimiński. Dalszy ciąg rozgrywek w środę, 13 bm. (in)

Hokej

W dalszym ciągu turnieju o mistrzostwo m. Poznania i nagrodę miejskiego komitetu w. f. i p. w. odbędą się w niedzielę następujące mecze: g. 10: „gimn. Bergera" i „Lechja" I., g. 11.30 „Lechja" II. i „A. Z. S.", g. 14.00 „Czarni" I, i „Warta" II., g. 15.30 „Czarni" II. i „Warta" I. Wszystkie mecze odbędą się na boisku St. Domingo Kl. Hok. „Czarnych" przy Drodze Dębińskiej.

O puhar Davisa

Przed meczem Polska — Norwegja. W piątek po południu odbyły się na kortach Legji ostatnie tennisowe mecze. W grze pojedyńczej Hebda odniósł zwycięstwo nad Jerzym Stolarowem 6:2, 4:6, 6:1. W grze podwójnej odbyło się spotkanie pomiędzy zespołem Jerzy Stolarow i Popławski a parą Tłoczyński i Hebda. Hebda przemęczony podróżą grał początkowo bardzo słabo; pierwsze dwa sety kończą się zwycięstwem pary Stolarow i Popławski 6:3, 6:3. W następnych zwycięża zdecydowanie para Tłoczyński i Hebda 6:1, 6:2. W decydującym secie para Stolarow i Popławski przechyliła szalę na swą korzyść 6:3. Skład reprezentacji nie został jeszcze ustalony. Nie ulega wątpliwości, że choroba najlepszego i najbardziej rutynowanego tennisisty Maksa Stolarowa znacznie osłabiła nasze szanse zwycięstwa. Prawdopodobnie do Oslo pojadą Tłoczyński, Hebda, Jerzy Stolarow i Popławski, przyczem pierwsi będą walczyli w grze pojedyńczej a ostatni w podwójnej. (PAT)

Piłka nożna

„Warta" i „Reprezentacja kl. A". Spotkanie powyższe odbędzie się o godz. 16.30 na stadjonie miejskim z okazji dnia PZPN. „Warta" wystąpi w nieco osłabionym składzie z powodu wyznaczenia kilku jej graczy do reprezentacji „Północy", mimo to należy oczekiwać ciekawej walki.

Repr. kl. C i Reprezentacja kl. B. Zawody tych zespołów odbędą się na boisku „Sparty" o godz. 11, również z okazji dnia PZPN.

Pięściarstwo

„Polonja" i „Warta". W niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 12 w południe staną do walki w sali kina „Metropolis" powyższe zespoły. W ringu ujrzymy następujące pary według kolejności wag: Pasturczak (P) zmierzy się z dobrze zapowiadającym się Rogalskim (W), Goss walczy z Kajnarem (W), Pernak (P) z Sipińskim (W), Damski (P) ze Stroińskim (W), Arski (W) ma wypróbować doskonałego Andruszkiewicza (P), Wolski II (P) spotyka się z Majchrzyckim, Zgleniecki (P) z Glesmannem (W) i Kaczur (P) z Tomaszewskim (W).

RADJO

Programy radjofoniczne:

Poniedziałek, dnia 11 maja 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** komunikaty; godz. **17.30** „W walce o zasady" referaty etyczne; godz. **17.45** recital wokalny w wyk. p. Lindy Kamieńskiej (sopran), przy fortepianie prof. Łucjan Kamieński; godz. **18.05** koncert dziecięcy. Wykonawcy: Chór dziecięcy (100 osób) pod batutą p. Marjana Weigta. Zespół instrumentalny z absolwetów szkoły I. pod batutą p. Dolaty; godz. **19.00** „Jak młodzież literacka patrzy na życie artyst. Poznania"; godz. **19.30** „Silva rerum"; godz. **19.45** feljeton lit.; godz. **20.00** gawęda harcerska; godzina **20.30** koncert międzynarodowy z Belgradu via Warszawa; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.15** „Z nad krawędzi" (wygł. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** koncert gramofonowy; godz. **15.30** dla maturzystów: „Nauka o Polsce współczesnej" (odcz. III.) prof. A. Janowski; godz. **15.50** lekcja języka francuskiego; godz. **16.15** program dla dzieci młodszych; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** „Pielgrzymka do grobu Proroka"; godz. **17.45** muzyka lekka z kawiarni „Gastronomja"; godz. **19.10** skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **19.40** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** kwadrans buchaltera; godz. **20.15** odczyt muzyczny; godz. **20.30** koncert międzynarodowy z Belgradu. Wyk.: Ork. Filharmonji Belgradzkiej pod dyr. Stevana Hristica; godz. **22.00** feljeton p. t. „Człowiek niezauważony"; godz. **22.15** koncert gramofonowy; godz. **23.00** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. — Białogród (431 m) 20.30 koncert europejski. Orkiestra symfoniczna pod batutą Stefana Hristica — transmisja z opery. W programie: Grinsky: Wrażenia ze Wschodu; Hristic: prolog do oratorjum „Zmartwychwstanie", b. dwa tańce z baletu „Ohridska Legenda". Matavic: Preludjum solenne (pro una defuncta) — muzyka wstępna do misterjum „Vigiliae". Slavenski: Balkanofonija".

Koenigswusterhausen (1635 m) 11.30 koncert kameralny z Hamburga, 12.30 i 14.00 gramofon, 16.30 koncert solistów z Berlina, 20.30 transmisja z Białogrodu, 22.15 muzyka taneczna z Berlina; **Budapeszt (550 m)** 18.50 pieśni węgierskie, 20.30 transmisja z Białogrodu, po transmisji muzyka gramofonowa; **Wiedeń (516 m)** 20.30 transmisja z Białogrodu, 22.15 koncert.

RABKA

Zdrojowisko dla DZIECI i dorosłych

SOLANKI JODO-BROMOWE, BOROWINA, INHALACJE, HYDROPATJA, DIATERMJA, LAMPA KWARCOWA, ROENTGEN.

nw 9038

Wskazania lecznicze: Choroby przemiany materji, krzywica, skaza limfatyczna, zołzy, niedokrewność, początki zwapnienia żył, artretyzm, schorzenia błon śluzowych, rekonwalescencja, następstwa chorób układu nerwowego, stany pozapalne i wysiękowe po chorobach kobiecych.

SANATORJA - PENSJONATY - HOTELE

OTWARTE CAŁY ROK.

Ceny umiarkowane. Wszelkich informacji udziela Komisja Zdrojowa w Rabce.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Zebrane na ślubie w Dusznikach u p. Bzdzielów 20 zł. — W. S. z prośbą o szczęśliwy egzamin dla syna i błogosławieństwo 5 zł. Fr. F. z prośbą o łaskę 10 zł. — Janikowa 5 zł. — I. 5 zł. — Sz. M. 5 zł. — St. Wierkiewiczowa 5 zł. — Franciszek Paciorkiewicz, Kazimierz Świerzyński i Jerzy Stadnicki z prośbą o powrót do zdrowia 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 223,50 złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Magdalena Kozłowska, z domu Bogusławska, wdowa, 80 l. Bernard Buda, 4 l. Wacław Bartkowiak, handlowiec, 52 l. Stanisław Święcicki, sekretarz miejski, 58 lat.

Wyspa RAB (Arbe) DALMACJA

PALACE HOTEL PRAHA i HOTEL BRISTOL czołowe hotele

Kompletne utrzymanie (z wszelkiemi podatkami i obsługą według położenia pokoju od zł 14.— do 20.—. Żądajcie ilustr. prospektów. nw 8959

Dr. med. Wilczewski

specjalista w chorobach wewnętrznych ordynuje jak zwykle

W KRYNICY-ZDROJU

willa „Biały Orzeł"

Pw 11 125-18.199

MEBLE rzeczywiście tanio kupisz tylko u

IGNACY LINKE - PIEKARY 22/23.

Pw 10 845-11.135

Danziger Privat-Actien-Bank

Oddział w Poznaniu - Poznań, ul. Pocztowa 10

Rok założ. 1856 CENTRALA W GDAŃSKU Rok założ. 1856

KAPITAŁ AKCYJNY I REZERWY 4600000,— GULDENÓW GDAŃSKICH

ZAŁATWIANIE WSZELKICH TRANSAKCYJ BANKOWYCH.

nw 9941

Dnia 8 maja, o godzinie 9,15 zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Stanisław Święcicki

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 maja, o godzinie 5 po południu, z domu żałoby na cmentarz Farny. Msza święta nazajutrz o godzinie 8 w kościele Farnym.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina.

Poznań, dnia 8 maja 1931
plac Święto-Krzyski 3.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 29249

Dnia 8 maja 1931 r. zmarł nagle ś. p.

Wacław Bartkowiak

opiekun społeczny.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 11 b. m., o godz. 4.30 po południu, w Gnieźnie z kościoła Św. Krzyskiego do grobowca familijnego.

zw 29 265 **Opiekunowie społeczni Okręgu VIII.**

Podziękowanie.

Za nadesłane wyrazy współczucia, oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę przez wzięcie udziału w pogrzebie ś. p.

Bronisława Skrzypka

a szczególnie Wiel. Duchowieństwu, PP. Profesorom Gimn. składają serdeczne

Bóg zapłać!

w ciężkim smutku pogrążeni

rodzice.

Krotoszyn, w maju 1931. nw 9 946

Dnia 9 maja 1931 r. nad ranem, zasnął w Bogu nagle, po krótkich cierpieniach, nasz najdroższy, niezapomniany ojciec, brat i szwagier, ś. p.

Tadeusz Bogdański

przeżywszy lat 64.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 12 b. m. o godz. 16,30 z domu żałoby Plac Asnyka 4 na cmentarz parafjalny. Nabożeństwo żałobne w środę, 13 b. m. o godz. 10 w kościele parafjalnym w Jeżycach.

W ciężkim smutku pogrążeni

córka, synowie, brat i rodzina.

Poznań, 9 maja 1931 r.
dw 3574

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

†

Dnia 9 maja 1931 r., zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa mamusia, nasza najukochańsza córka, siostra, ciocia i kuzynka, ś. p.

z Rybczyńskich

Anna Stobińska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę o godz. 16.15 z domu żałoby Marszałka Focha 94 na cmentarz w Górczynie, o czem donoszą

w głębokim smutku pogrążeni

zw 29 272 **rodzice i rodzeństwo.**

Gąsienice, mszyce etc. tępi radykalnie, natychmiast

PROPARASIT

Mączniaki i inne grzyby pasorzytne

SULFOSOL

Prospekty wysyła:

Fabryka środków do zwalczania szkodników

UNIVERSUM

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 11 102-18,54

Dnia 8 maja 1931 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, urzędnik nasz, ś. p.

Stanisław Święcicki

sekretarz miejski

przeżywszy lat 58. W Zmarłym straciliśmy bardzo sumiennego, pracy oddanego i zacnego urzędnika. Cześć Jego pamięci! Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 11 maja 1931 po poł. o godz. 5-tej z domu żałoby plac św. Krzyski 3 na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

nw 9939 **Magistrat stoł. miasta Poznania.**

†

W piątek, dnia 8 maja, rozstała się z tym światem, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, siostra i babka, ś. p.

Walerja z Kiełczyńskich Ankiewiczowa

w 70 roku życia. Eksportacja zwłok odbędzie się w poniedziałek, 11 maja r. b., z kostnicy Sióstr Miłosierdzia do kościoła parafjalnego o godz. 9-tej, po mszy św. pogrzeb.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Wolsztyn, Poznań, Chodzież, Oliwa. zw 29 260

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

†

Dnia 8 b. m., rano o godzinie 8.30, zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, namaszczony Olejami św., mój najdroższy i najtroskliwszy ojciec, brat, szwagier i stryj, ś. p.

Wacław Bartkowiak

Ciche przewiezienie zwłok z Poznania do Gniezna i pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 11 b. m., po południu o godz. 16.30, z kościoła św. Krzyża i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego na cmentarz św. Krzyża. Msza żałobna odprawi się w środę, 13 b. m., rano o godz. 7-mej, w kościele farnym.

W ciężkim smutku pogrążeni

syn z rodziną.

Poznań, Wrocławska 9. Milwaukee Wis. U. S. A. rw 14 121

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki. Poznań. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Sól miel. bydlęca

dla P. P. Cukierników, Rolników i Browarów

loco śpichrz 100 kg. 6 zł 40 gr.

do nabycia

Wolny Skład Soli nr. 1
właśc. Stefan Sonnewend
POZNAŃ,
Magazyn przy Pl. Drwęskiego
telefon 71-22.

Wolny Skład Soli nr. 2
Zarz. Gł. Zw. Inw. Wojen. R. P.
POZNAŃ, telefon 71-22.
Samodz. kierownik
Stefan Sonnewend

zw 29250

FILET

story ręczne
cała siatka
150×250 zł **45,—**
szeroki pas filet
na woalu z mereżką
150×260 zł **55,—**
Ia wykonanie
i materjał.

Zakład Artystycznych Robót Ręcznych

Heleny Zydorowicz

Poznań,
Wybickiego 2 m. 5.

Pw 11135-59,429

SZCZĘŚLIWE

losy I. Klasy 23 Loterji Państwowej

poleca Pw 11 127-63.213

Kolektura – Stanisław Jankowski

P. K. O. 209 580 **Bydgoszcz, Długa 1.**

Zamówienia zamiejscowe uskutecznia się odwrotnie dołączając do losu blankiet P. K. O.

Cena 1/4 = 10 zł, 1/2 = 20 zł, 1/1 = 40 zł.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
POZNAŃ
ul. Mickiewicza 22
tel. 1899
nw 9 812

Z dniem 1 maja **przeniosłem mój zakład dentystyczny z I. piętra do**

domu ogrodowego (dawniej Papierodruk Goldberg)

Otto Lüneburg, dentysta

Aleje Marcinkowskiego 6. Telefon 24-65

zw 29 236 teraz wejście podwórzowe lewo.

Administrator

poszukuje dzierżawy wzorowego majątku

od 1 lipca, 800—1.500 mórg, z dobrą ziemią, dogodną komunikacją kolejową. Potrzebną gotówkę posiadam. Zgłoszenia: **Hotel Polonia, Rawicz, telefon 70.** zw 29 222

Dnia 8 maja 1931 r. zmarł po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany syn, brat, siostrzeniec i stryjek, ś. p.

Kazimierz Kociński

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, w Pobiedziskach, o godzinie 4,30 po południu.

W smutku pogrążona

rodzina.

zw 29243

Pobiedziska, Chraplewo, Szamotuły, Pniewy, Paryż, Poznań, Gniezno, Siemianowo.

Zwracam uwagę,

że z dniem 15 maja r. b. mija termin do wnoszenia **odwołań** przeciw wymiarom **podatku przemysłowego** od obrotu **za rok 1930** dla tych wszystkich, którzy otrzymali już nakazy płatnicze, a w dniu 15 kwietnia r. b. byli wpisani na listy płatników.

Wobec powyższego, kto czuje się pokrzywdzony zbyt wysokim wymiarem podatku, musi **bezzwłocznie zlecić** swoją sprawę solidnemu rzecznikowi podatkowemu, bowiem tylko **fachowe opracowanie** rekursu daje **100% pewność przysporzenia max. korzyści materjalnych** odwołującemu się.

Janusz Gąsiewski

absolwent Wydziału prawno-ekonom. Uniw. Pozn., b. etatowy urzędnik Wydziału podatkowego Wielkopolskiej Izby Skarbowej.

Poważne referencje na żądanie.

Poznań, św. Czesława 14 (narożnik Wierzbięcic)
Telefon 60-84 zw 29278 **Telefon 60-84**

Bracia BORKOWSCY

Zakłady Elektrotechniczne w Warszawie S. A.
Oddział w Poznaniu
Aleje Marcinkowskiego nr. 23, telefon 5120.

Własna fabryka artykułów instalacyjnych, grzejników elektrycznych i żyrandoli. Dostawa wszelkich materjałów elektrotechnicznych.

dw 8547

Ta przenikliwa piana dostaje się tam, dokąd szczoteczka dotrzeć nie może.

Zdaniem współczesnej wiedzy dentystycznej proces psucia się zębów zaczyna się w drobnych rysach i otworkach, do których żadna szczoteczka dotrzeć nie może. Dlatego to najlepszym miernikiem wartości pasty do zębów jest właśnie jej zdolność docierania do dna tych maleńkich szczelinek. Jeden z badaczy naukowych, robiąc doświadczenia nad rozmaitemi pastami do zębów przekonał się, że COLGATE posiada tę zdolność przenikania w stopniu wyższym, niż jakakolwiek inna pasta.

COLGATE daje błyszczącą, płynną pianę. Piana ta ma specjalną właściwość, która pozwala jej dotrzeć do dna najmniejszego otworka i zmyć wszelkie zanieczyszczenia.

Żadnej innej pasty nie poleca tylu dentystów. Ci wszyscy, którzy dotychczas nie mieli sposobności zaznajomić się z pastą do zębów COLGATE, mogą obecnie za przesłaniem załączonego kuponu otrzymać bezpłatnie próbną tubkę.

PASTA DO ZĘBÓW

COLGATE duża tuba zł 3,— średnia tuba zł 1,75

ZA DARMO!

COLGATE — PALMOLIVE Warszawa, Rymarska 6.
Proszę o przysłanie mi próbnej tubki pasty do zębów COLGATE.
Imię i nazwisko .....
Miejscowość .....
Ulica ..... „K. P."

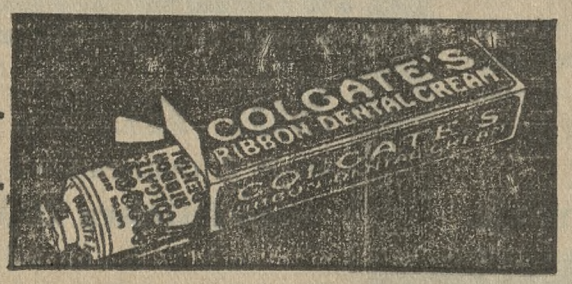

nw 9918

Letnisko Bąblin

Wielkopolska-stacja kol.

Urocze położenie wśród lesistej okolicy nad malowniczemi brzegami Warty. Wokoło lasy szpilkowe. Nowoczesne urządzenie, czytelnia, radjo, tenis, bilard, łazienki, plaże nad Wartą, łódki, bufet. Warszawska kuchnia wyborowa. Cena utrzymania 5.50 zł, w lipcu i sierpniu 6 zł, dla urzędników państw. 5 zł, w lipcu i sierpniu 5.50 zł. Pokoje od 1.10—2.10 zł na dobę — Zgłoszenia: Zarząd letniska, Poznań, Dyrekcja Kolejowa, pokój 214. Pw 11 126-18,218

Wyciąć!

Ciągnienie 19 i 21 maja 1931 r.

Szczęście i dobrobyt przez

LOSY I. Kl. 23 Polskiej Państwowej Loterji Klasowej

Główna wygrana **1 000 000 zł**

oprócz tego 23 premji i wygranych po **zł 400 000, 200 000, 100 000, 75 000 itd.**

Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10,—	1/2 losu 20,—	1/1 los 40,—

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia Swego w najszczęśliwszej i znanej kolekturze

Juljana Langera, Poznań

Centrala Wielka 5
Oddz. Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol).
Tel. 16-37, 31-41. P. K. O. 212475.

Zamówienia piśmienne załatwia się odwrotną pocztą. nw 9469

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 23 Polsk. Lot. Państwow.

—— 1/4 losu po 10,— zł
—— 1/2 losu po 20,— zł
—— 1/1 los po 40,— zł

Należytość uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko .....
Dokładny adres .....

Wyciąć

Ciągnienie 19 i 21 maja 1931 r.

Wiadarnia — **Restauracja** — Bardzo przystępne ceny

Marsz. Focha 23, obok dworca zach., **tel. 75-72.**

Po powiększeniu, gruntownem odrestaurowaniu i urządzeniu w najnowszym stylu polecam mój lokal Szan. Gościom oraz Sympatykom i zaznaczam, że **lokal oraz dancing jest otwarty do godz. 4-tej rano.**

Z poważaniem
H. Halaś.

Pw 9022-7.140

Światowej sławy
Motocykle angielskie **„ROYAL ENFIELD"**

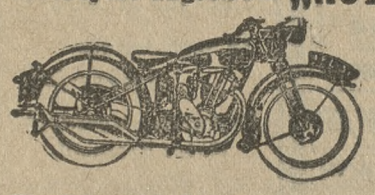

Szczyt ekonomji techniki wytrwałości i bezkonkurencyjnie niskich cen!

Wszelkie modele dostarczają na dogodnych warunkach spłaty

B-cia NOWACZYK, dawn. „Ursus"

Tel. 72-30 Poznań, Górna Wilda 30. Tel. 72-30

nw 9464 **Katalogi na żądanie.**

Własna parcela podstawą własnego domu.

Już od 50 gr. za metr kw. można nabyć parcele budowlane w Poznaniu za Jeżycami przy szosie w każdej wielkości. Dogodne warunki sprzedaży. Spłata ratami. Proszę nie zwlekać i zasięgać natychm. informacyj

Zofja Hulanicka

skład papieru

Poznań, ulica Dąbrowskiego nr. 1

Pw 10 360-16,196

Na raty miesięcznie **20 zł**

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Pw 11 049-18.8

Maszyny tłoczne do wyrobu płyt chodnikowych
Maszyny do wyrobu bloków pustych
Bagier studzienny
Maszynę do wyrobu dachówek fabr. „Berbet"
Formy do rur cementowych
bardzo korzystnie oddadzą

Bracia Schlieper,
Bydgoszcz,
telefon 361 i 306.
Pw 11 132-13,219

Puszczykówko

12 mórg położone przy dworcu, blisko lasu, nadające się na parcelację, z dużym ogrodem owocowym i zabudowaniami **na sprzedaż.**

Oferty proszę nadsyłać do Kurj. Pozn. zw 29 232

Agronom

kawaler, lat 30, z rodziny ziemiańskiej, z praktyką w pierwszorzędnych gospodarstwach, od 4 lat na samodzielnem niewypowiedzianem stanowisku administratora renomowanego 4 500 mg. majątku w Poznańskiem, znany w swej okolicy jako wzorowy rolnik i dobry finansista, który dotychczas każdy rok gospodarczy zamykał bilansem dodatnim, **zmieni posadę od 1 lipca** z powodu nastąpić mających działów rodzinnych. Referencji udzielić mogą wszyscy dotychczasowi pracodawcy. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 29 218.

Odwiedzajcie Uzdrowiska Śląskie!

Tw 1413

JASTRZĘBIE - ZDRÓJ

— Zakład kąpielowy —

Najsilniejsze radjoaktywne kąp. sol. jodobromowe w Polsce. — Kąp. borowinowe, kwaso - węgl., elektro - i hydroterapja, inhalacje. — Pokój wraz z utrzymanie 7—12 zł; zniżki dla urzędników państwowych i kom., osób wojsk. — Od 1 maja bezpośrednie połącz. kolejowe Katowice — Jastrzębie Zdrój. — Dworzec, poczta, apteka na miejscu. — Wodociągi, elektr., kanalizacja, szosy asfaltowane — orkiestra. — 300 m. nad poz. morza, u podnóża Beskid, piękna, lesista okolica, 80 mórg. park. Informacji udziela **Dyrekcja Zakładu Kąp.**

USTROŃ

U źródeł Wisły, 354—500 m. nad poziomem **morza. Stacja klimatyczna — kąpiele borowinowe,** kwasowęglowe, rzeczne i słoneczne. Hotele, wille i pensjonaty nowocześnie urządzone. Koncerty, korty, spacery w romantycznych kotlinach lasów szpilkowych. Sezon od 15. 5. do 30. 9. Informacyj udziela: **Zarząd Kąpieli borowinowej i Urząd gminny.**

GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ

Radjoaktywna, 3—5% solanka jodowo-bromowa, bardzo skuteczna w leczeniu artretyzmu, reumatyzmu, ischias, arterjosklerozy, przewlekłych chorób kobiecych, skrofulozy, rachitis, tabes i t. d. Sezon od 15-go maja — 30 września. Oświetlenie elektryczne, kanalizacja, kąpiele parowe, inhalacja, kąpiel słoneczna, elektroterapja.

Jaworze

400 m. n. p. m. w Beskidach — **Polski Gräfenberg** — Stacja klimatyczna i **Zakład Przyrodoleczniczy** — Najbardziej nowoczesne urządzenia lecznicze i mieszk. Urocze położenie — Wielki park, lasy szpilkowe, kort tennisowy, strzelnica i t. p. **Czynne całorocznie** — Inform. przez Komisję Uzdrowiskową w Jaworzu.

CZYSTOŚĆ — DOBRA KOMUNIKACJA — CENY UMIARKOWANE!

DOM SPORTOWY

Św. Marcin 14

Telefon 55-71

poleca

w wielkim wyborze

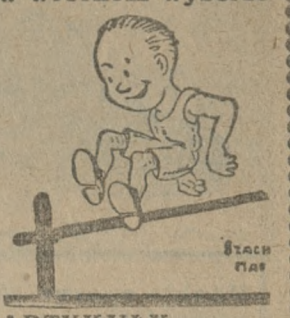

ARTYKUŁY SPORTOWE GIMNASTYCZNE TURYSTYCZNE HARCERSKIE

oraz

do wszelkich gier i zabaw

Proszę zważać na firmę

DOM SPORTOWY

w pobliżu ul. Piekar

Św. Marcin nr. 14

Cenniki i katalogi wysyłam bezpłatnie.

Przyjmuja rakiety do reparacji.

zw 29 254

Prawdziwy

odtąd wszędzie do nabycia

Pw 10 948-18,212

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

Zadać wszędzie.

nw 8930

Materjały gromochronne

pręty odbiorcze, wszelkie łączniki, uziemnienia siatkowe, wszelkiego rodzaju podpórki linkowe, w żelazie, ocynk., w spiżu i w miedzi, liny gromochronne w żelazie i w miedzi, wszystko **przepisowej konstrukcji** dostarcza hurtownie i detalicznie

„ELEKTROS", właśc. B. Filipiński

Specjalne przedsiębiorstwo zakładów elektrycznych.

Poznań, Szkolna 10. Tel. 51-75.

dw 3 567

Kto zamierza kupić dobrze i tanio winien przedewszystkiem obejrzeć nasze

Samochody

używane.

Ceny bardzo umiarkowane, warunki zapłaty niezwykle dogodne, kilkadziesiąt samochodów najlepszych fabrykatów z karoserjami wszelkich typów do wyboru.

Polecamy specjalnie:

Fiat Mod. 509 4/20 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 509 4/20 KM 4-os. kryt.
Fiat Mod. 503 6/30 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 507 9/31 KM 6-os. kryt.
Fiat Mod. 512 14/50 KM 6-os. kryt.
Fiat Mod. 520 9/45 KM 4-os. otw.
Fiat Mod. 520 9/45 KM 4-os. kryt.
Chenard & Walcker 5/25 KM 4-osob. kryty
Austro - Daimler 10/40 KM 4-osob. sportowy
Minerva 8/40 KM 4-osobowy kryty
Minerva 13/55 KM 6-osobowy Cabriolet Pw 11150-18,225

Chevrolet 12/50 KM platforma
Opel 10/40 KM platforma
International 11/40 KM wysyłkowy - kryty

i wiele innych

BRZESKIAUTO

Sp. Akc. — Poznań ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Wyczerpujące oferty na każde żądanie.

Klej malarski! Klajster do tapetowania!

O czem on myśli!

1. **Nie pierwszy to mistrz malarski — zdumiony na małą tę paczkę patrzy i dziwi się, jak wielką korzyść z niej osięgnąć można!**

A więc tylko

SICHEL

Pw 11122-28,116

Zwracajcie uwagę na nasz znak ochronny, który zabezpiecza nietylko nas, ale chroni również i naszych odbiorców od podróbek, przynoszących stratę. Jedyni właściciele licencji na Polskę: **„Lubań-Wronki", Przemysł Ziemniaczany Sp. Akc. Luboń.**

Generalne przedstawicielstwo: JANUSZ SOKOLNICKI, Poznań, ul. Skarbowa 1, telefon 11-82.

DRZEWO

budowlane sosnowe, szalówkę, łaty, podłogę, drzewo na schody, wszystko dobrej jakości, a także **trociny,** poleca: zw 28 798

A. Dereziński - Tartak parowy - Stęszew.

Lód naturalny

oddaje po cenie **zł 1,50** za centnar przy większych ilościach według umowy

T. MAŁECKI, Droga Dębińska 11, telefon 11-90. Pw 11 065-54,401

Cierpienia płuc i gardła

pouczającą broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła

DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.

nw 8785

Szanownej Publiczności donoszę, że w dniu 7 maja r. b. otworzyłem

w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 76

narożnik ul. Staszica

aptekę, którą prowadzić będę osobiście pod godłem

Apteka pod Opatrznością Boską

Pw 11 120-18,184

Mgr. Antoni Jan Wilczek.

Przedsiębiorstwo samochodowe

z poważnem zastępstwem i warsztatem **sprzedam** korzystnie. Powód sprawy rodzinne. Oferty do Kurjera pod **nw 9885**

Parcele Budowlane

bardzo korzystnie położone, najtańsze w obrębie miasta Poznania, z wygodną komunikacją autobusową z śródmieściem, bezpośrednio graniczące z osiedlem magistrackiem — (Dom Własny i Praca) — na sprzedaż wprost od właściciela. Pw 11 098-54,402

Zgłoszenia:

T. Małecki, Droga Dembińska 11. Telefon 11-90.

Znana pierwszorzędna

fabryka likierów

poszukuje zdolnego dobrze wprowadzonego

AGENTA

na województwa poznańskie i pomorskie.

Oferty z podaniem dotychczasowej działalności z tej branży należy skierować pod „Egzystencja" do „Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 11 115-72,28

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną

Poznań, Górna Wilda 61.

dw 3254

KREM — MYDŁO „HALINA"

Mag. Farm. W. Paździerskiego usuwa piegi, wągry, liszaje

Pw 10 937-63,198

Skuteczność udowodniona na żywej reklamie.

Na PWK. w Poznaniu, Targach Lwowskich, Katowickich Wileńskich oraz na ulicach Warszawy i innych miast był demonstrowany chłopiec, u którego pół twarzy była w piegach, zaś druga czysta, pozbawiona piegów przez krem „Halina". Duży 4.50, średni 2.50, mały 1.50. Żądać wszędzie. Słoiki prób. wyczerpane.

Fabryczna składnica **„Pharmachemia", Bydgoszcz.**

Pewna egzystencja!

Sprzedam od 20 lat istniejący i dobrze prosperujący **Skład towarów krótkich i galanterji** z powodu podeszłego wieku.

J. DZIOCH, zw 29 056

Inowrocław, ul. Królowej Jadwigi nr. 36.

DRUKARNIĘ

zw 29 264

w całości lub częściowo **kupię.** Spiesznie podać markę, ceny i wiek maszyn oraz warunki zapłaty. **A. SCHNELLER, Gdynia, ul. Portowa 41** (dom Bentera).

Mamy zapotrzebowanie na większe partje

rabarbaru i szparagów

Łaskawe zgłoszenia przyjmuje zw 29 275

J. MARCINIEC i Synowie, skład nasion, ul. Pocztowa 29. Tel. 32-02.

Kino „RENAISSANCE"

Dziś sensacyjno - detektywny film p. t.

„W Szponach Szarlatanów"

14 aktów niebywałej emocji.

Pw 11 147-18,221

OBUWIE Dotychczas!!! OBUWIE

polecałem specjalnie obuwie damskie i dziecięce i wszyscy kupujący przekonali się że wybór mam największy i ceny najniższe.

Chcąc również umożliwić każdemu z Panów nabycia obuwia taniego, trwałego i w najnowszych fasonach urządzam **specjalną Sprzedaż Reklamową**

Obuwia Męskiego

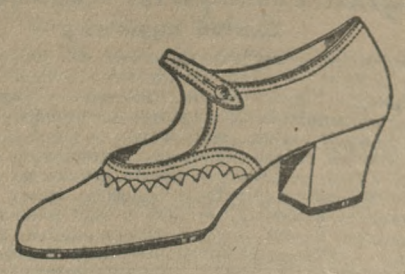

Aby zadowolić nawet najbardziej wymagającym, zaopatrzyłem moje magazyny obuwia w najnowsze modele wszelkiego obuwia męskiego z najsolidniejszych fabryk krajowych. Dla przykładu podaje niżej ceny na niektóre gatunki

Męskie czarne półbutki szyte . . . zł **24,30**

Męskie br. boks półbutki Good-Welt najn. fason. wyrób najlepszy . . zł **32,50**

Męskie lakierki szyte najlepsze wykonanie zł **31,50**

Męskie lakierki wyrób Good-Welt z najsolidn. fabryk krajowych . zł **32,50**

Męskie półbutki spacerowe (lekkochody) bardzo wygodne . . zł **24,85**

Białe płócienne i skórkowe na pasku dla dziewcząt do Komunji św. na składzie.

Męskie czarne z boksu wysokie bardzo trwałe od zł **22,50**

Męskie br. boks półbutki Good-Welt z najsolidn. fabryk krajowych od zł **27,50**

Damskie ciemno-beż. czółenka szyte najn. fas. obcas franc. . . . . zł **22,90**

Damskie czarne atłasowe na pasku i czółenka solidne wykonanie zł **18,50**

Damskie ciemno-beż. gemzowe pantof. na pasku szyte obc. fr i słupk. zł **18,50**

Magazyn obuwia ST. TALAGA Stary Rynek 95/97

Pw 11123-18,220

filja Stary Rynek 91 wejście z ulicy Wronieckiej 2 skład obuwia

Hurtownie ***Ceny stałe*** ***Detalicznie***

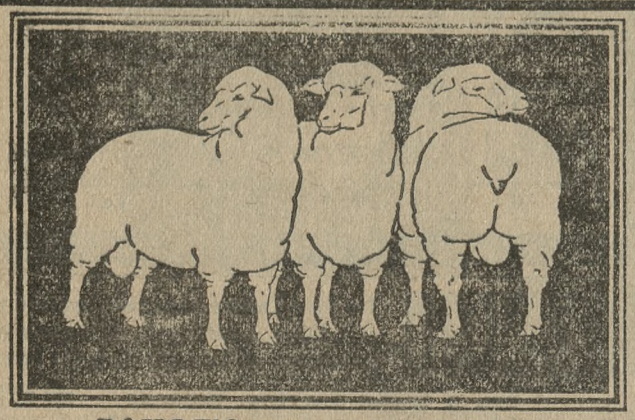

BĄKOWO, owczarnia zarodowa

Merino-prekos mięsno-wełnisty

rok zał. 1862 uznana p. Pom. Izbę Rolniczą
P. W. K. 1929 **Wielki srebrny medal państwowy**
Wielki złoty medal P. W. K.

AUKCJA BARANÓW

odbędzie się **w sobotę, d. 30 maja 1931, o godz. 1 w południe.**

Kierownik hodowli: **Witold Alkiewicz, Poznań ul. Patr. Jackowskiego 31.** nw 9851

Powózki oczekują na stacjach **Warlubie i Grupa.**

GERLICH, Bąkowo, pow. Świecie, Pomorze. Tel. Warlubie 31.

Pw 11 100-18,52

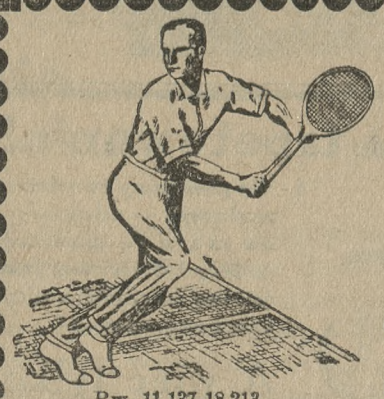

Pw 11 137-18,213

Najlepsze i najtańsze

rakiety tennisowe

piłki, pantofle, ubiory oraz wszelkie artykuły sportowe i gimnastyczne w największym wyborze w firmie

„START", św. Marcin 45

narożnik ulicy Gwarnej

Naprawa rakiet tennisowych fachowo i solidnie.

OZDOBA
KONFEKCJI DAMSKIEJ
Poznań, Wielka 27-29
wykonuje dziennie:

Plisowanie
Hafty
Okrętkę
Dziurki
Mereszkę
Guziczki
Dekatyzowanie
Malowanie
Batykowanie

Pw 10 347-15,55

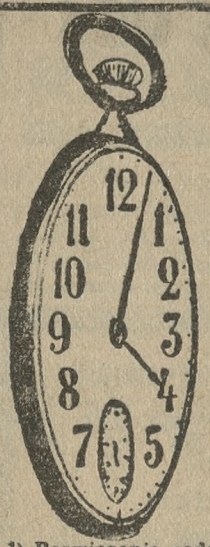

100 ZŁOTYCH NAGRODY!

otrzyma każdy, kto zamówi w naszej firmie 1 zegarek szwajcarski kieszonkowy, niklowy, znanej marki „Inventic" z gwarancją dobrego chodu na 5 lat w cenie zł 10,75 i jednocześnie z zamówieniem przyśle prawidłowe rozwiązanie niżej podanego zadania matematycznego.

Jak należy rozwiązać zadanie?

Liczby od 1 do 9 włącznie rozmieścić w 9 kratkach kwadratu w ten sposób, by suma liczb we wszystkich kierunkach (pionowo, poziomo i ukośnie) wynosiła 15.

Liczby nie powinny się powtarzać, suma zaś 15 powinna wychodzić jak najwięcej razy.

? 5 ?

1) Rozwiązanie zadania powinno być napisane na czystym papierze i podpisane przez nadsyłającego.
2) Przy nadawaniu nagród nie ma miejsca ciągnienie jak przy loterji, lecz każda osoba, która przyśle prawidłowe rozwiązanie, otrzyma nagrodę.
3) Zamówienia przyjmujemy tylko do dnia 18-go maja r. b. W dniu 28-go maja r. b. roześlemy nagrody wszystkim, którzy zadanie prawidłowo rozwiązali. W tym samym dniu ogłosimy w „Kurjerze Poznańskim" prawidłowe rozwiązanie naszego zadania, jak również nazwiska i adresy osób, które otrzymały nagrody.
4) Prawidłowe rozwiązanie zadania zostało przez naszą firmę złożone na ręce Notarjusza W. M. Gdańska, p. D-ra Sandmana.
5) Jednocześnie z zamówionym zegarkiem wysyłamy zaświadczenie dające prawo do wzięcia udziału w rozwiązaniu zadania i do otrzymania nagrody.
6) Zamówienia wykonujemy bez zadatku, za obraniem pocztowem z doliczeniem Zł. 1.95 za koszta przesyłki.
7) Jeśli się nie podoba, przyjmujemy go z powrotem w ciągu 10-ciu dni i zwracamy pieniądze.

Listy prosimy adresować:

DO FIRMY „BEKO", GDANSK, ODDZIAŁ I. POCZTA POLSKA
DOM WYSYŁKOWY. nw 9520

Na Targach w Poznaniu demonstrowany

Biuro Sprzedaży
Poznań - św. Łazarz, ul. Drużbackiej 7, m. 11
Telefon 64-93
Na życzenia demonstrujemy w mieszkaniu.

dw 3535

Kursy kroju

szycia. Wyuczenie gwarantowane.

W. Szpotańska,
Poznań, św. Marcin 18

zw 29 263

W niżej podpisanym banku wakuje zaraz posada

książkowego

który już pracował w banku.

Tylko rutynowani i pilni pracownicy zechcą piśmienne zgłoszenia z referencjami skierować pod adresem:

Bank Pożyczkowy Spółdzielczy
z odpowiedzialnością ograniczoną w Gnieźnie.

Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. nw 9 945

Wielka wystawa maszyn do szycia

I. klasy, tanio i na raty. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie i do „Singera", Poznań, Plac Nowomiejski 1a, prt. prawo.

Pw 9 864-12 88

EKSPEDJENTA

młodszego, uzdolnionego **poszukuje zaraz**

F. KAŹMIERSKI

Specjalny skład bławatów

Poznań **St. Rynek 38/39.**

zw 29 246

Polecamy dla Pań w wielkim wyborze:

Bezrękawniki białe	zł 5,75
Bezrękawniki jedwabne	„ 8,90
Bezrękawniki jedwabne i piękne desenie	„ 13,50
Bluski jedwabne	„ 12,75
Kamizelki bez rękawów modne desenie	„ 16.75

Pozatem dla dzieci: garniturki dla niemowląt, płaszczyki, sukienki, sweterki, pajacyki i ubranka chłopięce od najtańszych do wykwintnych.

Wszelkie towary oddajemy także na asygnaty Spółdz. „Kredyt" bez wpłaty. Pw 11146-18,223

L. Szłapczyński i S-ka

Poznań, Stary Rynek 89.

Uczeń

z lepszem wykształceniem, możliwie z ukończoną szkołą handlową, syn uczciwych rodziców

Marszantka siła młodsza

zaraz mogą się zgłosić w firmie

Kiciński & Kolany

Specjalny Magazyn Odzieży, Poznań, Stary Rynek 10. zw 29 269

Śpichrz z bocznicą

przy ul. Szyperskiej, składający się z dużej suchej piwnicy, parteru i piętra, każde po ca. 150 m² ze stajnią na kilka koni i garażem, zaraz **do sprzedania lub na kilka lat do wydzierżawienia.** Zgłoszenia przyjmuje **Fr. Namysł,** ul. Wielka 17. zw 29 258

Choroby przemiany materji żołądka, kiszek, żółci, kobiece, serca, arterjoskleroza, niedokrwistość i t. d.

Marjenbad KREUZBRUNN RUDOLFSQUELLE

Sezon 1. V. — 30. IX.
KURACJE DOMOWE
Informacje: Zarząd kąpielowy.

Tw 1344

Lodownie
Maszynki do loda
Meble ogrodowe
Łóżka żelazne
Siatki na płoty
Okucia do drzwi i okien
Wanny do prania i kąpania
Wagi stołowe
Karnisze do okien
poleca korzystnie
Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18. Tel. 35-43.
Pw 11145-18.229

Znana Fabryka Cukrów i Czekolady odda
zastępstwo
swej firmy na woj. Poznańskie. Oferty z zapodaniem rodzaju i wysokości zabezpieczenia, oraz z powołaniem się na referencje, skierować do „Par", Kraków, Rynek 46 pod „Solidny"
Pw 11 097-70.70

Sierota
skromna lubiąca dzieci przyjmie posadę wraz szyciem i lekkich prac domowych. Kurjer zdw 89 137

Krawaty · Skarpetki Szelki · Podwiązki
z WYTWÓRNI
MARKI „HAKRAS"
NAJLEPSZE NAJTANSZE
Kałas i Kajetaniak
POZNAŃ-WIELKA 10
TEL. 3016

P 10344-15.52

1881 50 1931

Szanownej Publiczności przypominamy uprzejmie nasz spokojnie i słonecznie położony

OGRÓD MLECZARSKO-KURACYJNY

Specjalne mleko do picia
maslanka medycynalna
Yoghurt
mleko czekoladowe
krem lodowy

Pw 11149-18.226

MLECZARNIA POZNAŃSKA Sp. z o. o.
Tel. 33-44 POZNAŃ - UL. OGRODOWA 14 Tel. 33-44

Hurtownia Win i Spirytualji
A. Glabisz w Poznaniu
przy Starym Rynku 50

niniejszem uprzejmie zawiadamia, że z dniem 11 maja r. b. otwiera ponownie w tradycyjnych swoich lokalach „POD DASZKIEM" przy Starym Rynku 50

WINIARNIĘ

w której podawać będzie znane ze swej dobroci wszelkiego rodzaju wina gronowe oraz spirytualje zagraniczne i krajowe.

Ceny bardzo przystępne.

Pw 11 099-18.36

DRENY od 1½" do 10"
najlepszej jakości, odporne na kwasy ziemne, dostarcza w każdej ilości po znacznie obniżonych cenach
M. PERKIEWICZ, Fabryka ceramiczna, LUDWIKOWO p. Mosina. Tel. Mosina 1.
Pw 11 131-18.214

Były sędzia
przyjmie
zastępstwo
adwokata lub **notarjusza**, ewent. współpraca na czas dłuższy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 29 259**

DREZNO - LOSCHWITZ 10.
Sanatorjum Dra Möllera.
Kuracje djetetyczne oraz wszystkie nowoczesne metody leczenia. Bardzo dobre rezultaty przy zachorzeniach chronicznych. Należy żądać szczegółowego prospektu oraz broszury.
Tw 1349

KTO DA do interesu 100 tysięcy złotych?
Gwarantuję towar kurantowy. Bezkonkurencyjny. Zgłoszenia pod **zw 29 247** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Licytacja Masy Upadłościowej
W środę, 13 maja 1931 r., o godz. 11 przed poł., sprzedawać będę z polecenia Zarządcy Masy w Majętności Młodzikowo pow. Środa, stacja Sulęcinek, najwięcej dającemu za gotówkę: zw 29 255
31 krów dojnych.
(Na stacji Sulęcinek będą na pociągi 9.52 i 9.48 powózki do dyspozycji interesantów).
Brunon Trzeczak
zaprzysiężony i ustanowiony publicznie aukcjonator i rzeczoznawca na Wojew. Poznańskie. — Poznań, ul. Wroniecka nr. 4. Tel. 21-26 i 31-75.

Poszukuję kapitalisty,

który rozporządza gotówką 150 000 zł celem wspólnego kupna fabryki wyrobów spożywczych światowej, bardzo zaprowadzonej marki. Przedsiębiorstwo istniejące kilkanaście lat odrzuca bardzo poważne zyski i posiada wielkie szanse dalszego rozwoju. Fabryka w pełnym ruchu. Gwarancja hipoteczna pierwszorzędna oraz gwarancja oprocentowania kapitału i udziału w poważnych zyskach bezwzględnie zapewniona. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów proszę kierować pod **zw 29237** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Dzielny, uczciwy
ekspedjent-
dekorator bławatnik, znawca artykułów męskich, **poszukuje posady stałej**. lat 22, miejscowość obojętna, warunki skromne choć najchętniej na całe utrzymanie. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod **zw 29 248**

Najlepszy smalec wieprzowy . . . . . 1/2 kg zł 1.30
Ryż Burma . . . . . 1/2 kg zł 0.36
Ryż łamany . . . . . 1/2 kg zł 0.25
poleca
CENTRALA SPOŻYWCZA Trawiński, Wroniecka 12
narożnik Stawnej. rw 14 044 Telefon 27-43.

BILZ SANATORIUM
Dresden - Radebeul
pod kierownictwem lekarzy
Choroby kob'ece, nerwów, serca i przemiany materji. Tw 1426

Budowa kościoła w Dubinie.

PODZIĘKOWANIE. Na budowę kościoła w Dubinie zadeklarowali w dalszym ciągu pp.: Wybieralski Albin 600 zł, Błażczak rodak z Osieka 200 zł, Busza Fr. ul. Gołębia 6, 100 zł, Foltyński Jan 100 zł, Ciesielski Juljan 100 zł, Wybieralski St. 100 zł, Mielcarski Marjan 50 zł, Wąchalska Władysława 80 zł, Pawlicki Fr. 50 zł, Busza Ludw. 50 zł, wszyscy z Poznania. Pozatem pp.: Tyrakowski Edmund 100 zł, Kamińska Stanisława 50 zł, Wybieralski Stanisław 50 zł, Bielerzewska Teresa 30 zł, Dwornikowie 20 zł, wszyscy z Rawicza. Prócz tego złożyli pp.: Syberna Jan 20 zł, Ciesielski Juljan 11.80 zł, zebranych wśród urzędników Dyr. Kolei Państw., Bielerzewski Zenon 16 zł, zebranych wśród znajomych, Ciesielska Jadwiga 15 zł, zebranych wśród znajomych, Szydłowski Jan 53.50 zł, zebranych wśród znajomych, Miedziński 8.50 zł, zebranych wśród pracowników Gazowni Miejskiej, Klich Wiktor 12 zł zebranych jak poprzednio, Mielcarski Marjan 13.40 zł, zebranych wśród urzędników Elektrowni Miejsk., Froehlich Alojzy 14 zł zebranych wśród urzędników Państwowego Urzędu Akcyz i Monopoli Państw., oraz Ciesielski Stanisł. 349.50 zł zebranych w Rzeźni Miejskiej.

Niechaj powyższe ofiary pobudzą dalszych b. parafjan dubińskich do deklarowania i składania ofiar. Dotychczasowym ofiarodawcom składamy na tej drodze serdeczne „Bóg zapłać".
zw 29 251-a
Zarząd Koła b. Parafjan Dubińskich w Poznaniu.

PODZIĘKOWANIE

Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo parafji archikatedralnej.

Na odzież dla dzieci ubogich do I-szej Komunji św. przystępujących ofiarowali: Zarząd i Urzędnicy Banku Przemysłowców zamiast wieńca na trumnę ś. p. Kazimierza Wadzyńskiego 71,00 zł. Podczas uroczystości 3 Maja Bractwa Kurkowego złożyli za pośrednictwem p. Liberowej: p. Dyr. Chojecki 20 zł, p. Przybyła 50 zł, N. N. 10 zł, razem 80 zł.

Wielce Szan. Ofiarodawcom składamy serdeczne „Bóg zapłać" za tak hojne ofiary i pamięć o naszej dzielnicy.
zw 29 252-a.
Rada Stowarzyszenia.

Magistrat stoł. m. Poznania ogłasza niniejszem przetargi na skanalizowanie:
1) ul. Powidzkiej,
2) ul. Witkowskiej,
3) ul. Czerniejewskiej.

Bliższe informacje i podkładki ofertowe za opłatą po 5 zł. można otrzymać w ratuszu, pokój 33.

Otwarcie ofert nastąpi w pokoju 33 o godzinie 9-tej: ad 1) dnia 15. V. 1931 r., ad 2) dnia 16. V. 1931 r., ad 3) dnia 18. V. 1931 r.
nw 9 932/3
MAGISTRAT VII.

KONKURS.

Magistrat miasta Nowego Tomyśla poszukuje dla Gazowni Miejskiej nowy lub używany

motor gazowy

zapędowy o sile 4,5 K. M. (200—300 obrotów na minutę).

Oferty należy składać do Magistratu m. Nowego Tomyśla w terminie do 30 maja 1931 r.

Nowy Tomyśl, dnia 6 maja 1931 r.

MAGISTRAT
dw 3 565 Burmistrz: (—) Konieczny.

WIELKA LICYTACJA.

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 nar. ul. Wroniecklej.

We wtorek, dnia 12 b. m., o godz. 11 przed południ., sprzedawać będę dobrowolnie za gotówkę najwięcej dającemu:

samochód „Fiat 501" sportówka, na nowych gumach 2-osobowa i 2 siedzenia rezerwowe; **samochód „Fiat 503"** 6-osobowy, kabriolet, nadaje się na dorożkę; **samochód „Mathis"** 4-osob. torp. lekki rekord, najmniej w użyciu benzyny; **motocykl „Burman", rower damski** prawie nowy. Pw 11 148-54,448

Przy samochodach, część zapłaty w dobrych wekslach dozwolona. Wszelkie samochody są badane i stan dokładny ogłoszę w terminie licytacji.

WŁADYSŁAW WOJCIECHOWSKI
uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08.

---

1. N. 1/31. Względem majątku firmy **„Pleszewskie Młyny Parowe" Tow. Akc. w Pleszewie,** wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 14 kwietnia 1931 r., o godz. 12-ej, postępowanie upadłościowe, ponieważ wyżej wymienione towarzystwo akcyjne stało się niewypłacalne. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. adwokata Perża z Pleszewa. Wierzytelności należy zgłaszać w tut. Sądzie najpóźniej do dnia 28. 5. 1931 r. Pierwsze zebranie wierzycieli 7 maja 1931 r. o godz. 11. Termin celem zbadania zgłoszonych wierzytelności 25 czerwca 1931 r. o godzinie 11-tej w niżej podpisanym Sądzie, otwarty areszt z obowiązkiem zgłoszenia do dnia 28 maja 1931 r. Pleszew, dnia 14-go kwietnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 9 575

OGŁOSZENIE.

Z rozbiórki budynku są do natychmiastowej sprzedaży zbytnie materjały podane jak niżej:

1. **tragarze** 50 sztuk NP. 18 po 11,50 m. zw 29 261
2. **podciągi** 150 mb. à 10 m. NP. 32.
3. **słupy żel.** 32 szt. à 3 m. o średn. 15 cm.
4. **kamienia do wyrobienia kostki brukowej lub drobnej** ca. 150 m³.
5. **kamienia na szaber do tłuczenia lub tłuczone** ca. 250 m³.

Zainteresowani o bliższe informacje mogą zwracać się pod adresem: **Ign. Cieślicki, — Krotoszyn, Rynek nr. 22.**

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 12 maja b. r., o godz. 12-tej, przy ul. Aleje Marcinkowskiego 28, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

kompletnego urządzenia kina. nw 9 940

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.

Poznań, dnia 9 maja 1931 r.

MAGISTRAT XIII/4.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 12 maja 1931 r., o godz. 9.30, na placu spedytora Stachowskiego, ul. Małe Garbary 9, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

różne dywany, dywaniki, chodniki, kapy tiulowe, firany, story, portjery, rolosy, adamaszek, różne kupony velouru i adamaszku, madras kolorowy, gobeliny, powielacz.

Ponadto **urządzenie składowe przy ul. Wielkie Garbary 10,** a to o godz. 16. nw 9 641

Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.

Krawczyk, kom. sądowy, — Dąbrówki 14.

Dyrekcja Żeńskiego Gimnazjum T. N. S. W. w Bydgoszczy ogłasza

KONKURS NA POSADY:

1. **nauczycielki historji i geografji** (19 godzin),
2. **nauczycielki przyrody** (13 g.) **i matematyki** (4 g.), razem 17 godzin,
3. **nauczyciela szkoły przygotowawczej** z pełnemi kwalifikacjami nauczyciela szkół powszechnych.

Zgłaszać się mogą tylko kandydatki z pełnemi kwalifikacjami. Posady do objęcia od 1. IX. 1931 r.; wynagrodzenie podług norm komisji T. N. S. W. w Bydgoszczy.

Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i życiorysem należy nadsyłać do dnia 20. V. pod adresem: **ul. Kujawska 126 w Bydgoszczy.**

dw 3 543 **DYREKCJA.**

1. Na. 2/30. **UCHWAŁA.** W sprawie nadzoru sądowego nad **Pleszewskiemi Młynami Parowemi T. A. w Pleszewie,** 3. Na. 2/30, na wniosek dłużnika znosi się tenże nadzór z dniem 14 kwietnia 1931 r. Pleszew, dnia 14-go kwietnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 9 576

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, 11 b. m., o godzinie 13.30, sprzedam w Pobiedziskach najwięcej dającemu za gotówkę: **kompletne urządzenie sypialni, jadalni, kuchni, biurko z fotelem, fortepian marki Jähne, wszystko w dobrym stanie, oraz inne przedmioty, jak: leżankę, garderobiak, kilka obrazów w lepszych ramach, firany, szkła, dwie kołdry z podpinkami i inne drobne przedmioty.**

Zbiórka przy ul. Poznańskiej 28. nw 9 640

Br. Grzesiak, kom. sąd. z pol., Pobiedziska.

OBWIESZCZENIE

Starosty Powiatowego w Poznaniu, w przedmiocie przetargu robót i dostaw drogowych na rok gospodarczy 1931/2.

W dniu 23 maja 1931 r. odbędzie się w biurze Wydziału Powiat. w Poznaniu, przy Wałach Leszczyńskiego 10

publiczny przetarg

robót i dostaw drogowych na rok gospodarczy 1931/1932, którego tekst zupełny ogłoszono w Dzienniku Wojewódzkim w Poznaniu, ul. Gołębia 1, Monitorze Polskim w Warszawie, ul. Miodowa 22 i w Orędowniku Urzędowym powiatu poznańskiego w Poznaniu, Wały Leszczyńskiego 10.

Poznań, dnia 7 maja 1931 r.

Starosta Powiatowy

nw 9 931 w z. Dziedzic, Referendarz Wojewódzki.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 1 t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele
budowlane, najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kw. mtr. — „Osadopol", Poznań, Rzeczypospolitej 9, telefon 53-17. Pw 10 852-14.130

Przedsiębiorstwo
handlu paszą dobrze wprowadzone wraz biurem, magazynem, inwentarzem w centrum Katowic do odstąpienia. Zgłoszenia pod: „Przedsiębiorstwo" Par, Katowice. Pw 11 094-71.44

Jadalnię dębową
nowoczesną, pierwszorzędne wykonanie, jak nową, oddą okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 11 116-18.178

Dobrze
prosperujący skład towarów krótkich przy ul. Marsz. Focha z urządzeniem do sprzedania. Adres Kurjer zdw 89 077

Rower
trzykołowy dla cukiernika - piekarza, skrzyn.ą sprzedam, Zawal, Kanałowa 16. zdw 89 114

Wózki
dziecięce, hurtowna cena. „Światek dziecięcy", Kraszewskiego 11. zdw 88 918

Skład
stroju, towarów krótkich, mieszkaniem, mieście powiatowem — sprzedam zaraz, najlepsze położenie pewna egzystencja. Oferty Kurjer zdw 89 110

Parcele
w każdej ilości słoneczne przy tramwaju Wilda sprzedam. Adres Kurjer zdwp 89 037

Parcele
budowlane Puszczykówko sprzedam. Wiadomość: telefon 27-96. zdw 89 131

Wolant
w dobrym stanie, mało używany na sprzedaż. Restauracja Galecki, Grochowe Łąki 7. zdw 89 398

Puszczykówko
12 mórg połczone przy dworcu, blisko lasu, nadające się na parcelację, z dużym ogrodem owocowym i zabudowaniami na sprzedaż. Oferty proszę nadsyłać do Kurjera Poznańskiego zdpw 89 193

Skład kolonjalny
w centrum miasta Września z przyległem mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 89 408

Polowczyk
koła na gumach, szory wyjazdowe, kandarka, siodło oficerskie sprzeda tanio, Jasielski, Łazarz, Lodowa 9. Pw 11 133-54.445

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 10832-1.65

Papilotami

nawijanie włosów daje piękność i powab cena tuz 3, 4 i 5 zł. Płyn do zwilżania włosów przed nawijaniem but 150 zł tylko u Wenzlika, Aleje Marcinkowskiego 19 dw 2 614

Parcele
budowlane najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kwmtr. Kościński, Czartorja 1, telefon 30-49. Pw 10 821-17.63

Samochód
Fiat 509 otwarty, 4 osob. w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. Konopka, Seweryna Mielżyńskiego 25. zdw 89 830

Rozlewnia piwa
fabryka wód z najnowszem urządzeniem do sprzedania lub do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 89 832

Platformy
dwie, wóz reklamowy, tanio sprzedam. Informacje tel. 22-05. zdw 89 831

1,75 czapka
męska sportowa, paski sportowe od 1,15, laski od 1,50; skarpety męskie 45 gr.; niciane 55 gr.; deseniowe 85 gr.; jedwabne 1.25; kalesony macco 2,50; płócienne 2.90; koszule macco 2,90; z gorsem 3,50; płócienna 3.50; sportowa z krawatem 6,75; Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 89 812

Pianino okazyjne
sprzeda tanio Drygas, Kantaka 5. Pw 11 039-18,14

4,50 torebka
damska, skórkowa. Berety czeskie 2.25; pantalony jedwabne 2.85; kombinacje jedwabne 4.75; biustonosze 85 gr.; koszula nocna 3.85 nowość bluska jedwabna 9.50; bezrękawniki wełna z jedwabiem 4.90; Pończochy Bemberga 2.75; oryginalne Bemberga mocne 4.50; złotym stempl. 5.50; prima Fildeccose 3.50. — Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 89 813

Kury rasowe
zeszłoroczne amerykańskie Leghorny, białe Wyandotty prążkowane Plymouth-Rocksy jaja wylęgowe oraz pisklęta, indyki, gęsię pomorskie okazyjnie tanio powodu braku pomieszczenia. Premjowana hodowla drobiu rasowego Hepkowski, Główieniec, per Poznań. Dojazd autobusem Poznań-Swarzędz z ul Woźnej. zdw 89 902

Skład cukierków
z mieszkaniem większem powiatowem mieście z powodu choroby sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera rw 11 119

Kasę
National kontrolną sprzedam. — Oferty Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 9948

Wóz
piekarski korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 89 205

Wózek
sportowy, używany na sprzedaż. Woźna 13b, mieszkanie 4. zdw 89 836

Najtaniej!
Płaszcze oraz kapelusze damskie. Olbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie. Na raty na asygnaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka. ul. Wodna 1 Pw 10 942-18.24

Na raty
bez wpłaty za bonem „Kredyt" wóki dziecięce, łóżka metalowe, garnitury umywalkowe, serwisy obiadowe i kawowe, lampy szkło kryształy. „Serwis", W. Ziętek. 27. Grudnia 2. Pw 11 057-18.29

Podarki
najpiękniejsze, premje, fanty, marmury, kryształy, porcelana, szkło, alfenida, sztućce kupuje się najkorzystniej w firmie „Serwis", W. Ziętek. 27. Grudnia 2. Pw 11 056-18.30

Dywany
chodniki linoleum, ceraty sprzedajemy po każdej możliwej najniższej cenie. Poznański Skład Dywanów, ul. Wrocławska 20 przy Placu Św. Krzyskim. zdw 84 514

Parcele
na Łazarzu przy przystanku tramwajowym powodu wyjazdu tanio sprzedam. Focha 137, I., prawo. zdw 89 054

Elegancki „Fiat"
75 konny limuzyna, 6 osobowy, bardzo dobrze utrzymany, tanio do nabycia. Nadaje się do celów reprezentacyjnych. Reflektantów uprasza się o zgłoszenie do Kurjera Poznańskiego pod nr. zdw 86 496

Zakład
fryzjerski w Warszawie damsko-męski sprzedam. Wiadomość: Poznań, Graniczna 5, restauracja. zdw 88 872

Sypialnie
ładne, solidne, bardzo tanio sprzedaje stolarnia, Kwiatowa 6. zdpw 87 721

Ubrania
płaszcze latowe, obuwie tanio na sprzedaż. Pocztowa 22, I., lewo. zdw 88 153

Parcela
obszerna 656 kw. położona przy ul. Langiewicza narożnik Filareckiej (Wilda) pod budowę willi okazyjnie do sprzedania za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 513

Restaurację
sprzedam z powodu choroby, dobrze prosperującą, wydającą 40 obiadów z pełną koncesją i mieszkaniem. Adres lub oferty Kurjer zdw 86 876

Meble
za bezcen przy gotówce poleca Pluciński, Wodna 7 zdw 87 496

Dukaty
oraz złote polskie w złocie zamienię na inne złote lub sprzedam. Focha 137 I. prawo. zdw 89 055

Drogerję
centrum Poznania sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 441

Kino
Poznań, centrum miasta sprzedam spiesznie, powód choroba właściciela. Kurjer zdw 89 081

Motocykl
czterotaktowy 700 zł sprzedam lub zamienię. Oferty Kurjer zdw 88 441

Ford
26. bardzo dobry 1.000 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 88 442

Maszynę
do pisania zamienię na motocykl, dopłacę. Adres wskaże Kurjer zdw 89 409

Kamienicę
13 mieszkań, ogród, skład, mieszkanie wolne, najgłówniejszej ulicy Bydgoszczy sprzedam półdarmo lub zamienię na gospodarstwo, młyn lub cegielnie. Kołecki Bydgoszcz, Gdańska 41. zdw 89 310

Zakład fryzjerski
dobrze zaprowadzony, mieszkaniem sprzedam Adres Kurjer zdw 89 492

Samochód
Ford, mało używany w bardzo dobrym stanie okazyjnie do sprzedania. Wiadomość: telefon 65-05. zdw 89 486

Fotograficzny
f-4,5 nowy Compour, klisze 6,5×9 i błony płaskie kadłub metalowy, wyciąg podwójny, 180 zł. Grunwaldzka 18, m. 8. zdw 89 390

Gospodarstwo — Poznań
103 morgi, budynki, inwentarze kompletne dobre na parcele spiesznie sprzedam lub zamienię na kamienicę. Cena 120 000 wpłaty połowę. Oferty do Kurjera zdw 89 500

Nadzwyczajna okazja
99 mórg, budynki przy Poznaniu doskonały objekt na parcelacje podmiejską spiesznie za 115 000 zł, wpłaty 50 000 sprzedam — względnie zamienię na dom. Propozycję do Kurjera zdw 89 499

Aparaty
fotograficzne i całe urządzenie sprzedam tanio Oferty Kurjer zdw 89 461

Skład
części rowerowych i elektrotechnicznych na sprzedaż. Waberski, ul. Adama Jeskiego. zdw 89 447

Skład
spożywczy, w dobrej okolicy sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 89 692

Samochód
dobry za bezcen sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 438

Meble
używane szafy, łóżka, materacami, leżanki, lustra sprzedam. — Słowackiego 21, II, piętro. zdw 89 437

Ogródek
działkowy korzystnie do oddania. ul. Dąbrówki 15, parter, lewo. zdw 89 433

Samochód
„Protos", otwarty nowe gumy, starter elektr, oświetlenie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 89 431

Rower
na cynglach, Kościelna 49, mieszkanie 3. zdw 89 503

Ubrania
i obuwie po zdrowym mężczyźnie na średnią figurę do sprzedania. Matejki 65, II, ptr., prawo. zdw 89 423

Maszyna
szewska jak nowa, długoramienna Kotowski, Główna 116. zdw 89 421

Fotoaparat
10×15 Schneider 4.5 sprzedam korzystnie od godz. 5—7, Ulica Traugutta 21, mieszkanie 2. zdw 89 512

Płaszcz
damski, nowy, elegancki sprzedam za 55 zł. Młyńska 3 m. 7. zdw 89 646

Z powodu likwidacji
mieszkania sprzedam dębową jadalnię, sypialnię kuchnię. Kreglewski, Bydgoska 2 a, II. zdw 89 543

Samochód
Fiat torpedo dobrze utrzymany gotowy do jazdy za 4 500 zł na sprzedaż. Oferty do Kurjera zdw 89 542

Maszyna
damska Singera okrągłe czółenko sprzedam. Adres Kurjer zdw 89 540

Angielską
dogę 70 cm wysoką sprzedam tylko amatorom. Łągowski. Plac Sapieżyński 7. zdw 89 534

Smoking
nowy sprzedam wielkość 48, oraz skrzypce mistrzowskie. Obejrzeć można między godziną 4 a 5 po południu. Cieszkowskiego 8 parter, m. 2. zdw 89 566

Domek
z ogrodem sprzedam blisko Poznania, cena 3 000 zł. Lasek, stacja kolejowa Luboń, Józef-Koch. zdw 89 565

Ubranko sportowe
jasno bronzowe dla chłopca 12 do 14 lat do sprzedania. Tobis, ul. Długa 4, dom boczny prawo, III. zdw 89 511

Willę
komfortową o 6 pokoj., łazienką, wodoc., gazem, ogrodem, w mieście pow., ładnie położoną sprzedam. H. Czech, Oborniki, ul. Dworcowa 67. zdw 89 510

Sprzedam
13 mórg, dom, budynki gospodarcze przy dworcu nowopowstającej dzielnicy Poznania, jako gospodarstwo lub objekt parcelacyjo-przemysłowy. Oferty Kurjer zdw 89 506

Bemberga pończochy
po cenie fabrycznej za 4.50 oddamy detalicznie „Atlantic" firma chrześcijańska, Wrocławska 15, I. piętro. zdw 88 647

Rower
tanio sprzedam. Półwiejska 31, mieszkanie 7. zdw 89 643

Pianino
„Wagnera" czarne tanio sprzedam. Focha 137, I., prawo. zdw 89 520

Zakład fryzjerski
większe miasto powiatowe, główna ulica sprzedam 2.700. — Adres Kurjer zdw 89 574

Okazja!
Domek z ogrodem, parcela do sprzedania wprost od właściciela Sielska 39, Górczyn. zdw 89 573

Magle
najnowszego wynalazku na dogodnych warunkach spłaty dostarcza M. Jankowiak, Poznań-Starołęka, telefon 19-47 zdw 89 589

Samochód
tanio sprzedam, Bydgoska 2, kolonjalka. zdw 89 612

Ford
torpedo 20, dobrze utrzymany. — Oferty Kurjer zdw 89 607

Sprzedam
spiesznie kiosk z przyległem mieszkaniem i towarem. Strzałkowski, Śródka, Ostrówek 10/11. zdw 89 731

Cukiernia
pełny wyszynk, piekarnia mieszkanie, ruchliwa ulica w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 724

Chemigrafję
wytwórnie kliszy sprzedam natychmiast, bardzo tanio. Oferty Kurjer zdw 89 723

Psa
czujnego (owczarka) sprzedam tanio Ogrodowa 15, I., podwórze, lewo. zdw 89 719

Zakład
fryzjerski mieszkaniem, centrum Poznania sprzedam. Informacje Głowacki, Kanałowa 16. zdw 89 709

40 drzwi
i meble kuchenne nowoczesne. — Stolarnia Żurkiewicz, Wielkie Garbary 11. zdw 89 707

Pianino
jak nowe sprzedam tanio. Sulkowski, Działyńskich 10. zdw 89 609

Groszek 1,25, śliwki 1,50 borówki 2,25
za 1 kg puszkę póki zapas starczy sprzedaje Skład Delikatesów Podgórna 10. zdw 89 740

Antykil
pokoje brzoza i mahoń, różne inne meble sprzedam. Manty, Kopernika 3. zdw 89 739

Samochód (Ford)
odw. 1927 w dobrym stanie tanio sprzedam Stawna 6. zdw 89 738

Bardzo korzystnie obrączki ślubne
biżuterja i zegarki. Wszelkie reparacje wykonuje w własnej pracowni. A. Prante, Stary Rynek 91, wejście z ul. Wronieckiej. zdw 89 732

Samochód
ciężarowy 2 tonnowy sprzedam lub zamienię na parcelę. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 748

Sprzedam
tanio 1 repozytorjum oszklone z składnicą i ca 5 mtr długie i 50 kw. mtr, szalówki. K. Chmielewski, Żupańskiego 4, parter. zdw 89 747

Samochód
Fiat 520 na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 89 662

Sprzedam
konia i wóz. Kto? wskaże Kurjer zdw 89 680

Maszyna
do pisania, cena 150 zł. Więckowski, Skarbowa 14, I. zdw 89 601

Maszynę
do pisania sprzedam. Mickiewicza 15, m. 1. Zgłoszenia od 19—20. zdw 89 [illegible]3

Wyjątkowa
okazja! Niedrogo piękna sypialnię sprzeda stolarnia, Strumykowa 1, Wilda. zdw 89 632

Urządzenie
kompletne do masowej fabrykacji opakowań butelkowych ze słomy sprzedam za 300 zł w tem 6 maszyn, prasa do słomy i przynależności. Oferty Kurjer zdw 89 628

Reklamówka
Forda korzystnie do sprzedania. Skarbowa 18, Monkiewicz. zdw 89 626

Skład
Wrocławska towarem. Adres Kurjer zdw 89 675

Restaurację
centrum Poznania z bilardem, całkowitem urządzeniem, mieszkaniem, z powodu stosunków rodzinnych 4 000 sprzeda Mroczkowski, Wały Królowej Jadwigi 11, skład. zdw 89 672

Zakład
fryzjerski sprzedam za 1 000 zł. Poznań. Adres wskaże Kurjer zdw 89 700

Skład
kolonjalny przy ruchliwej ulicy Poznania, wygodne mieszkanie, z powodu choroby zaraz sprzedam. Szamarzewskiego 13-15, mieszk. 1. zdw 89 698

Meble
kuchenne poleca tanio Tasiemski stolarnia, Czesława 11, Wilda. zdw 89 857-8

Zakład fryzjerski
3 męskie 2 damskie obsługi, miasto powiatowe, garnizon, najruchliwszy punkt miasta korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 88 119/20

Wyprzedaż
mebli z powodu likwidacji po bardzo zniżonych cenach Szpryngacz, Wielka 13. Pw 10 828/0-0.909

Na pończochy
wielka zniżka cen. — A. Szymański, Specjalny magazyn pończoch, Poznań, św. Marcin 1, przy placu Św. Krzyskim. Pw 10 943/44-18,39

Wózki
dziecięce i budki pociąga ceratą, maluje, reparuje, kółka, gumy na składzie. Razer, Szewska 11. zdw 89 594/5

Gospodarstwo
blisko Poznania, 170 mórg pszennej ziemi, 700 drzew owocowych inwentarzem mam polecenie sprzedania. Zgłoszenia Jasielski Poznań, Lodowa 9, tel. 70-82. Pw 11 138/9-54.446

Wózek
dziecięcy, maszynę do szycia sprzedam. Poznańska 38, m. 7. dw 89 808-9

Meble
tanio tylko wprost fabryce Julian Węciawski, św Rocha 8. zdw 88 395/6

Dom
w Żabikowie 2¼ morgi ziemi. — Zgłoszenia. Wenecjańska 16. zdw 89 514/5

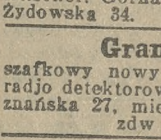

Pierze
świeże darte, niedarte, puch poleca — Stanisław Dyczkowski. Poznań, Wierzbięcice 13. zdw 89 477/8

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy, łóżka żelazne najtańsze wprost z pracowni Wielkie Garbary 9. zdw 89 638-9

Młyn parowy
oberża - piekarnia, rzeźnictwo, 38½ morgi dobrej ziemi, okolica Poznania sprzeda Jasielski, Poznań, Łazarz, Lodowa 9. Pw 11 143/4-54.442/3

Dom
nowy za 1 600 złotych do sprzedania, mieszkanie wolne. Białkowski, Wroniecka 18. rw 14 [illegible]5-6

Pianino antyk
dobrym stanie tanio sprzeda Koło Śpiew. Kobylin. zdw 89 805

Parcela
za wpłatą 400 zł do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 14 113-4

Maszynę
damską 75 zł sprzedam, Rybaki 9 skład. zdw 89 575/6

Łóżka
debowe sprzedam. Woźna 18, III., prawo. d 3 571

Skrzypce
100-letnie sprzedam. Woźna 18, III., prawo. d 3 569

Ogniotrwałą
szafę sprzedam. Woźna 18, III. prawo. d 3 570

Meble
po niebywałych niskich cenach. Hilscher, Górna Wilda 56 i ulica Żydowska 34. nw 8 916

Gramofon
szafkowy nowy 40 płyt 300 zł., radjo detektorowe słuchawki. Poznańska 27, mieszk. 5. zdw 89 688

2 wózki
do lodów sprzedam tanio. Zarembska, Przemysłowa 37. zdw 89 687

Fortepian
dobry 550 zł. sprzedam. Prusa 20, mieszkanie 11. zdw 89 817

Srebrnopopielate
eleganckie palto szczupłą panią sprzedam tanio. Jackowskiego 40 m. 7. zdw 89 811

Zawsze najsolidniej
i najkorzystniej kupuje się wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24 podwórze. Wyłącznie tanio miseczki do mleka, wyciskacze do cytryn, szklanki wszelkiego rodzaju, kufle, nakrycia alpakowe, urządzenia restauracyjne. zdw 89 791

Skład skór
z cholewkarnią w mieście powiatowem do nabycia, ewentualnie właścicielka wyszłaby zamąż. — Oferty Kurjer zdw 88 797

Odstąpię
z powodu wyjazdu bufet, kioski, skład kolonjalny i rzeźnicki na boisku K. S. „Warta", ul. Rolna 37. zdw 89 762

Parcele
1 200 kw. mtr. na Jeżycach tanio sprzedam. Oferty Kurjer jw 6 025

Powózkę
lekką platformę 30 ctr., długa 3.80, wózek ręczny. Dąbrowskiego 58. jw 6 016

Sztucer
pierwszorzędny z lunetą sprzedam lub zamienię na dryling. — Dąbrowskiego 88, m 6. zdw 89 909

Szalówkę
1,30 m² kantówki, kołki do drzewek, deski stolarskie zdrowe i nachorzałe oddaje tanio. Krzyżanowskiego składnica drzewa ul. Gąsiorowskich 3. zdw 89 777

Olbrzymiego psa
dogа duńskiej rasy, śliczny okaz maści czarno białej sprzedam — Zygmunt Adamski, Dąbrowskiego 36. jw 6018

Motocykl
D. K. W. 500 ccm jak nowy na sprzedaż. Ul. Kraszewskiego 1, Fr. Banaszyński. jw 6020

Rower
wyścigowy 6 cyngli oraz torówka na sprzedaż. Fr. Banaszyński, ul. Kraszewskiego 1 jw 6021

Tereny
pod wille Sienkiewicza, Kochanowskiego sprzedam. Słowackiego 34, I. lewo. jw 6027

Siodło
eleganckie, kompletne, nowe tanio. Oferty Kurjer jw 6028

Torba
szkolna, futerał do fuzji, aparatu fotograficznego, skórzane nowe tanio. Oferty Kurjer jw 6029

Piłki
nożne skórzane tanio. Oferty Kurjer jw 6030

Szory
wyjazdowe eleganckie, nowe tanio. Oferty Kurjer jw 6031

Drukarnia
mała, intratne źródło za bezcen na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 89 897

Tanio, prędko, dobrze
wybudujesz letnie mieszkania, altanki, używając Celotex, płyty izolacyjne, ceny zniżone z robiórki pawilonu Ul. Śniadeckich, telefon 68-50. zdw 89 895

Kantówka, łaty
drzwi, okna, schody, juta, sala 600 m kw. wielkości z rozbiórki pawilonu ulica Śniadeckich ceny zniżone. zdw 89 894

Skład
papieru, galanterji z dużym pokojem. Oferty Kurjer jw 6017

Sprzedam
2 szafkową lodownię, 2 kasy rejestracyjne, 1 wagę mosiężną, szafę żelazną. Oferty Kurjer zdw 89 761

Parcele
pod wille do wyboru, okolica opery m² 18 zł., wpłaty połowa, kupno okazyjne. Wyrzykowski, Grobla 9, telefon 19-58. zdw 89 757

Piasek
kis do budowy dostarczam po 5.50 zł wóz. Oferty Kurjer zdw 89 781

Fortepian skrzydło
w dobrym stanie 7.50 Grottgera 5 Wieczorek, suterena. zdw 89 780

Minorki
jajka wylęgowe, sztuka 50 gr. ma do oddania. Hoffmann, Wierzbięcice 16, I. zdw 89 774

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Matejki 66, m. 6. zdw 89 788

Rowery
damski i męski sprzedam. Kędzierski, Małe Garbary 11. zdw 89 853

Pianino
Arnold Fibiger korzystnie sprzedam. Spokojna 29, II. wejście, mieszkanie 16. zdw 89 919

Urządzenie
składowe konfekcji stoły, regały, szafy i różności. Bittner, Dąbrowskiego 79. rw 14 108

Motocykl
prawie nowy A. J. S. 500 sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 869

Kuchnię
westfalka sprzedam. Wojciechowski, Woźna 16. rw 14 111

Skład
dobrze zaprowadzony przy ul. Nowej sprzedam. Zgłoszenia Kurjer rw 14 112

Powózka
(polowczyk) 2 platformy i 1 wóz do piasku na sprzedaż. J. Szajek, Żydowska 28 rw 14 118

Ślubne
obrączki, podarki zaręczynowe, imieninowe poleca Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 89 771

Restaurację-kawiarnię
w rynku Poznania za 8000 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 89 823

Kanapę
z obudowaniem z fotelami i maszynkę do gazu sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 89 825

Maszynę
do pisania „Remington" sprzedam Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 89 841

Dwa
domy z ogrodem w Swarzędzu pod Poznaniem, cena 20.000.— Oferty Kurjer rw 14 083

Nieruchomość
składająca się z 2 domów mieszkalnych i placu budowlanego, nadającego się na każde przedsiębiorstwo, czynsz miesięczny dochodzi 650 zł., cena 60.000, wpłaty 30—40.000 zł. w Poznaniu, przy Górnej Wildzie na sprzedaż. Zgł. Kurjer rw 098

5 KUPNA

Sportowy
wózek dla dzieci drewniany kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 884

Śronki
kupię parę lub jednego ca. 1.60—1.65 m ca. 4—6 lat Oferty, cena, wiek i miara do Kurjera Poznańskiego pod zdw 89 214

Kupię willę
5 do 8 pokojową tylko w Sołaczu w rejestracyjnem miejscu. Oferty z opisem oraz ceną i wpłatą do Kurjera zdw 89 385

Lodówkę
większą, używaną, w dobrym stanie kupię Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 18.102 Pw 11 080-18.102

Kupno i sprzedaż
złota, srebra, brylantów oraz wszelkich kosztowności Firma F. Tarkowska, Poznań Plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 10 836-9.91

Kupię
maszyny do wyrobu farb. Oferty nadsyłać pod adresem W. P. Wiktor Schalenberg, Poznań św. Marcin 25. zdw 88 730

Kupię
gospodarstwo w dobrym stanie lub kamienicę. Szczegółowe oferty jako wysokość wpłaty podać do Kurjera zdw 88 144. Agenci wykluczeni.

Kupię
gospodarstwo z dobremi budynkami od 80—120 mórg przy wpłacie 28 tys. Pośrednictwa nie opłacam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 89 253

Kupię
cytrę koncertową używaną. Oferty Kurjer zdw 89 395

Kupię
gospodarstwo do 50 mórg lub mniejsze ze stawem albo 70—100 mórg w dzierżawę. Stachowiak, Łopuchowo, p. Długa Goślina. zdw 89 201

Wózek
dla chorej kupię Kurjer zdw 89 481

Pasy
maszynowe kupię. Nagengast, ul. Focha 72, I. zdw 89 453

Skład
papieru i artykułów piśmiennych z mieszkaniem na prowincji kupię. Oferty Kurjer zdw 89 509

Sypialkę
lepszą za gotówkę kupię, cena i oferty Kurjer zdw 89 567

Kupię
dom — willę — Poznań, gotówka 15.000. Oferty Kurjer zdw 89 523

Samochód
Ford dobrze utrzymany, rocznik 1929 lub 30 kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 89 521

Kto
odstąpi na Łazarzu telefon za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 583

Kupię
willę lub parcelę Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 529

Kupię
skład spożywczy. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 712

Skład
kolonjalny, mieszkanie, dobry punkt kupię bez pośredników. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 664

Wóz
lub podwozie od piwa, selterki, mało używany kupię. Oferty cena Kurjer zdw 89 801

Kupię
plac budowlany w Gdyni za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 89 800

Magiel
dobrym stanie kupię zaraz. Hoffmann, Strumykowa 8. zdw 89 861

Kupię
120 używanych krzeseł i 30 stołów restauracyjnych. Oferty Kurjer zdw 89 981

Prasę
do bułek używaną kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 854

6 KAMIENICE

Zamiana
Kamienicę w mieście okręgowem na majątek ziemski od 500—1 000 mórg. Zgłoszenia z podaniem okolicy, bonitacji, inwentarzy, stanu budynków do Kurjera Poznańskiego zdw 88 170

Dom — willa
pięknie położony jak nowy bez lokatorów, 8 pokoi, kuchnia — (wszystko odnowione) wjazd, stajnia, chlewy murowane, obszerne piwnice, elektryczność w mieście pow. z dogodną komunikacją do Poznania, z powodu stosunków rodzinnych wprost od gospodarza na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 170

Kamienicę
Bydgoszczy sprzedam, wpłaty do 50 000 dochód 9 000. Oferty Kurjer zdw 89 305

Kamienica
Poznań, okazyjnie dochód 16 000. Cena 130 000, mieszkanie 5 pokoi wolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 615

Dom
piętrowy w rynku z składami od właściciela dobrze rentujący się za ogłówkę do 30 000 zł kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 614

Emeryt
państwowy, obeznany z administracją domów, przyjmie takową za wynagrodzeniem z łaski. — Oferty Kurjer zdw 89 630

Były
właściciel obejmie w zarząd kamienicę, wniesie kaucji kilka tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 627

Porady
i wszelkie informacje tyczące nieruchomości udzielamy członkom bezpłatnie, niecłonkom za minimalną opłatą. Bank Właścicieli Nieruchomości, Poznań, Piekary 1. Pw 10 954/5-18.192/4

Willa
9 pokojowa ogród, cała wolna mieszkania od tramwaju cena 63.000 zł., wpłaty 20.000, reszta dogodne warunki sprzeda „Krakus", Poznań, Pocztowa 50. zdw 89 703

Zamienię
kamienicę śródmieściu Poznania dobrym stanie; donosi rocznie 10.000, na mniejszy folwark lub gospodarstwo dobrze położone bez dopłaty. Poznań, Małe Garbary 3, mieszkanie trzecie dla W. zdw 89 815

7 PIENIĄDZ

Poszukuję
3 do 5 tysięcy złotych na pierwszą hipotekę na pierwszorzędne gospodarstwo Oferty Kurjer Poznański dw 3 551

3—5 000
pożyczki poszukuje, pewna egzystencja, procent według ugody. Oferty Kurjer zdw 89 160

Poszukuję
zł 750—1 000 na rok dam za procent umeblowany pokój z używaniem kuchni i łazienki w pobliżu Rynku Wildeckiego, najchętniej panience. Oferty Kurjer zdw 89 219

Zł 100 000
lub więcej dam na hipotekę kamienicy 15 %. Warunek 1—2 pokoje, centrum Poznania. Kupię także listy hipoteczne nieruchomości miejskich. Kurjer Poznański zdw 86 028

Fabrykę
wód mineralnych sprzedam przyjmę wspólnika. Oferty Kurjer zdw 89 103

5—10 000 zł
pożyczki poszukuje wysoki urzędnik. Wysoki procent i specjalne wynagrodzenie. Gwarancja pierwszorzędna. Łaskawe oferty upraszam do Biura „Wiedza" Gniezno, ul. Mickiewicza 6. zdw 89 473

List hipoteczny
60 000 zł. 15% damno, I. hipot. na 600 morgach sprzedam korzystnie Łaskawe oferty upraszam do Biura „Wiedza", Gniezno, ulica Mickiewicza 6. zdw 89 472

20 000 zł
na I. hipotekę na realność w Poznaniu wartości zł 160 000 poszukuje, Oferty zdw 89 458

8 000 zł
wypożycze na I. hipotekę po 15% Oferty Kurjer zdw 89 451

Kto
dyskontuje dobre weksle klientowskie. Oferty Kurjer zdw 89 450

Gotówkę
wypożyczę. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 509

Dolarówki
sztuk 10 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 89 507

Ogrodnictwo
na przedmieściu Poznania 25-morgowe z zabudowaniami szuka pożyczki 6.000 na I. hipotekę. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 89 530

Poszukuję
10 do 15 000 zł. pożyczki na pierwszą hipotekę, na przeszło 100-morgowe gospodarstwo blisko Poznania. Adres wskaże Orędownik, filja Śródka 8r 186

Poważne przedsiębiorstwo
gotówkowe w centrum Poznania przyjmie czynnego udziałowca z gotówką 15—20 000 złotych. Wysokie dochody pewne. Gwarancja dziesięciokrotna. Oferty Kurjer zdw 89 722

3 — 5 000 zł
pożyczki poszukuje dobry procent, ewtl. współpraca. Zapewnienie składu gwarancją hipoteczną. Oferty Kurjer zdw 89 713

1 500 zł
kto pożyczy, gwarancja nowe pianino lub sprzedam. Sulkowski, Działyńskich 10. zdw 89 599

Kapitalistom
lokujemy kapitały po najwyższej stopie procentowej bez jakichkolwiek kosztów począwszy od 3 000 zł. na zupełnie pewne hipoteki. Bank Właścicieli Nieruchomości, Poznań, Piekary 1. Pw 10 952/3-18.188/0

Pożyczki
hipoteczne, wekslowe udziela Bank Właścicieli Nieruchomości, Poznań, Piekary 1. Pw 10 950/1-18.190/1

17 000 zł
na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 89 456/7

300
pożyczki krótkoterminowej poszukuję pod zastaw. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 [illegible]

8 000 złotych
poszukuje na I hipotekę. Zgłosz. Kurjer zd 89 623

Hipoteki i długi gruntowe
o pupilarnej pewności, płatne najdalej za 2 lata, kupuję z dannem Szczegółowe oferty pod S 90, Zoppot, poste restante. dw 3566

Dwadzieścia tysięcy
wypożycze na I hipotekę czynszowego domu, dozwolonym procentem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 89 837

Kto
zaraz pożyczy dziesięć tysięcy (dam dobre zabezpieczenie) — otrzyma za pół roku piętnaście tysięcy. Mogę również dać stałą posadę w mojem biurze lub majątku ziemskim. Kurjer zdw 89 823

5 000 zł
stawię jako kaucję na kierownicze stanowisko z zabezp. lub wstąpię jako wspólnik. Oferty Kurjer zdw 89 838

Poszukuję
wspólnika lub wspólniczki z gotówką 2.000 złotych do rozpoczęcia piekarni. Oferty Kurjer zdw 89 878

8 DO WYNAJĘCIA

Mosina
2 pokoje kuchnia słoneczne, suche zaraz oddam na lato lub stałe. Oferty Kurjer zdw 88 774

Mieszkanie
jednopokojowe do wynajęcia. — Gospodarz, Jeżycka 26. zdw 89 189

2 mieszkania
Swarzędz po 3 pokoje z kuchnią, wygodami, wynajmę zaraz. Wiadomość Nitecki, Solna 16, Poznań. Pw 11 055-54.390

Pokój
kuchnia, 2 minuty od tramwaju 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 88 834

Mieszkanie
5 pokojowe, komfort, blisko Parku Wilsona za roczną dzierżawę poważnemu reflektantowi do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 735

Mieszkanie
5 pokojowe z wszelkim komfortem i ogrodem do wydzierżawienia w Swarzędzu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 772

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, dzierżawa zgóry. Palacza 94. zdw 89 782

Skład
rzeźnicki, także kolonjalny z mieszkaniem zaraz wynajmę. — Maślona, Junikowo 32. zdw 89 865

Pokój
kuchnia 400 zł w tem rok dzierżawy wskaże Pawilon, Marszałka Focha 15 zdw 89 904

Dwupokojowe
kuchnię, elektryczność, ogródek od gospodarza, przejęcie zaraz 750 zł dzierżawa 70 zł miesięcznie, Górczyn, Sielska 47, I. zdw 89 920

Mieszkanie
6 pokojowe przy ul. Mickiewicza Oferty Kurjer zdw 89 922

Pokój
kuchnia na przedmieściu do wynajęcia także przyległa parcela do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 89 586

Do wynajęcia
willa 5 pokojowa, ogród, garaż, pralnia, czynsz 250 zł mies. Żabikowo. Adres wskaże Kurjer zdw 89 624

3 pokoje
kuchnia front, od 1. 6. wolne. Helwig, Czempin. zdw 89 648

4 pokojowe
komfort., częściowo meble, do oddania zaraz. Adres Kurjer zdw 89 681

W Puszczykowie
wydzierżawię 3 mieszkania, jedno 4 pokojowe z kuchnią, jedno 2 pokojowe z kuchnią i 2 pokojowe bez kuchni, ewentl. dwa mieszkania 4 pokojowe z kuchniami lub cała willę. Oferty Kurjer zdw 89 668

Trzy
pokojowe mieszkanie komfortowe od gospodarza, dzierżawa miesięczna zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 89 704

5
pokojowe mieszkanie centrum miasta I piętro, nadające się również dla adwokata, lekarza, zaraz wynajmiemy. Adres wskaże — Kurjer zdw 89 686

Pięciopokojowe
komfortowe mieszkanie 200 miesięcznie do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 89 883

Czteropokojowe
słoneczne, I. piętro od 15 maja czynsz miesięczny, Wiśniowa 81 zdw 89 910

2 pokoje
sypialnia z przyległem gabinetem Śniadeckich 30, II. prawo. zdw 89 545

Pokój
dla małżeństwa oraz jedno osobowy. Matejki 47, parter, mieszkanie 10. zdw 89 544

Mieszkanie
4 pokojowe z meblami na Łazarzu odstąpię. Oferty Kurjer zdw 89 503

3 pokoje
kuchnia, pokój dziewczyny, światło elektryczne. Puszczykówko dla stałego lokatora 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 89 570

Małżeństwu
wynajmę 2 pokoje i kuchnię, łazienka, za 10 miesięczny czynsz zgóry. Patrona Jackowskiego 35 parter, lewo, mieszkanie 6 zdw 89 705

Centrum
2 pokoje, elektryczność, łazienka. Wały Zygmunta Augusta 2 m. 9. zdw 89 741

2
pokoje kuchnia wydzierżawi właściciel. Droga Urbanowska 47, nowa willa, od godz. 12 do 3 po południu. zdw 89 742

Mieszkanie
5 pokojowe komfortowe od gospodarza. Adres Kurjer zdw 89 659

Dwupokojowe
kuchnia meblami odstąpie. Adres Kurjer zdw 89 241

Pokój
z kuchnią wynajmę wprost od gospodarza. Poznań—Debiec, Parcele Białkowskiego, Mendelak. zdw 89 465

4
pokojowe komfortowe, słoneczne we willi przy Alei Szelągowskiej zaraz wynajmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 462

2
pokoje kuchnia blisko dworca Luboń, dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer zdw 89 460

Mieszkanie
3 pokojowe z komfortem 1. 6. wprost od gospodarza do wynajęcia w Górczynie. Informacje: Dziennik, Wierzbięcice 3. zdw 89 459

Mieszkanie
6 pokojowe komfort z ogrodem willi Sołacz zaraz wynajmę. Kurjer zdw 89 454

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie 3 pokoje, parter, słoneczne na 3—4 pokoje na piętrze. Adres Kurjer zdw 89 726

Zamienię
mieszkanie 3 pokojowe przy ul. Przemysłowej na 4—5 pokojowe I.—II. ptr. przy Rynku Wildeckim lub Wierzbięcicach. Oferty Kurjer zdw 89 886

Zamienię
oddzierżawię 3 pokojowe mieszkanie z ogrodem 20 minut pieszo od Starego Rynku na podobne lub większe w centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 840

9 SZUKA MIESZK.

Młode
małżeństwo poszukuje próżnego pokoju z używaniem kuchni lub stróżostwa. Oferty Kurjer zdw 89 209

3 lub 4
pokojowego mieszkania z wygodami poszukuję wprost od gospodarza. Zapłacę czynsz rok ew. dwa lata zgóry Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 88 373

Mieszkania
4 do 5 pokojowego z wygodami nie wyżej II piętra za czynszem zgóry poszukuję Oferty Kurjer zdw 88 489

Mieszkania
2 ewentl 3 pokojowego za czynszem zgóry szuka bezdzietne małżeństwo, Oferty Kurjer zdw 89 498

Młode
inteligentne małżeństwo szuka mieszkania 2 pokojowego i kuchni wprost od gospodarza za miesięczną opłatą 1. 6. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 449

Mieszkania
pokoju z kuchnią szuka małżeństwo bezdzietne, Oferty Kurjer zdw 89 553

Szuka pokoiku
próżnego lub z kuchnią solidne, starsze bezdzietne małżeństwo za miesięcznem, także od gospodarza ewentl. za ugodą. Oferty Kurjer zdw 89 563

Szukam
mieszkania 2—3 pokojowego — czynsz naprzód. Oferty Kurjer zdw 89 524

Emerytowany oficer
poszukuje mieszkania wprost od gospodarza 2—3 pokoje z kuchnią, łazienką, gazem, elektrycznością. Płacę za 1—1 i pół roku zgóry. Oferty z podaniem warunków i adresu do Kurjera zdw 89 558

1
do 3 pokoi kuchnia poszukuje centrum, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 89 730

Pokoju
ewentl. dwóch pokoi kuchnią od gospodarza poszukuje w Poznaniu. Warunki Kurjer zdw 89 727

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią wprost od gospodarza, wpłacę rok zgóry. — Oferty Kurjer zdw 89 014

Próżnego
pokoju na mieszkanie od gospodarza dziecińska naprzód. Oferty Kurjer zdw 89 692

Próżnego
pokoju ewentualnie suterenia, poddaszu, bliżej centrum od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 89 676

Dwa
do trzech pokoi kuchnia poszukuję od gospodarza, śródmieście, Oferty Kurjer zdw 89 764

Solidny lokator
szuka mieszkania bez odstępnego 5—7 pokoi w okolicy Izby Rolniczej. Oferty cena Kurjer zdw 89 839

11 POKOJE UMEBL.

2 umeblowane pokoje
łączne, sypialny i mieszkalny od 1. 6. 31. do wynajęcia. Cieszkowskiego 1, III. ptr. zdw 88 447

Elegancki
pokój 1 lub 2 osobom zaraz. Dąbrowskiego 33, m. 8 zdw 89 871

Pokój
dla dwóch panów lub pań. Półwiejska 29 parter, prawo. zdw 87 764

Pokój
panom, telefonem, Matejki 65, I. lewo. zdw 89 852

Eleganckie
osobne wejście, elektryczność. — Wierzbięcice 13 mieszkanie 9. zdw 88 520

Słoneczny
Strzelecka 25, mieszkanie 8. zdw 89 164

Elegancki
słoneczny balkonowy wynajmę, Poznańska 58 a, II. lewo, narożnik Mickiewicza. zdw 89 221

Pokój
małżeństwu samotnym lub dwom elektryka, front, Wojciecha 14/15 Zarembina. zdw 89 407

2 pokoje
umeblowane, słoneczne, balkon, elektryczność dla małżeństwa. — Niegolewskich 2, mieszkanie 8. zdw 89 444

Solidny pokój
na 1 lub 2 osoby od 15 maja wolny. Wielkie Garbary 36, mieszkanie 22. Zgłoszenia od 4—7. zdw 89 435

Małżeństwu
lub panom wspólny pokój przy Grunwaldzkiej. Hartmann, św. Wojciech 26. zdw 89 434

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Staszica 24, III. lewo. zdw 89 551

Pokój
umeblowany. Spokojna 27a, II. prawo. zdw 89 547

Pokój
wynajmę, Wierzbięcice 11, m. 13. zdw 89 541

Pokój
umeblowany frontowy używalność kuchni, łazienki małżeństwu 15 ewentl. zaraz wynajmę Kanałowa 5/6, I. Łazarz. zdw 89 539

Śródmieście
frontowy wspólny panom, paniom, Marcina 29, III. zdw 89 537

Sypialnię
i gabinet męski, telefon dla 1—2 panów. Adres Kurjer zdw 89 535

Pokój
dwom panom lub małżeństwu wynajmę. Gen. Kosińskiego 14, m. 4. zdw 89 621

Jeden
lub dwa dobrze umeblowane pokoje, ewentualnie używaniem kuchni od 1. 5. 1931 do wynajęcia. Ul. Działyńskich 10, m. 9. zdw 89 578

Duży
frontowy, słoneczny dwom osobom. Górna Wilda 24, mieszkanie 6. zdw 89 577

Pokój
umeblowany dla 1—2 panów lub pań zaraz. Piotra Wawrzyniaka 43, parter, prawo. zdw 89 583

Małżeństwu
bezdzietnemu pokój wynajmę zaraz. Półwiejska 29, parter, prawo. zdw 89 593

Pokój
umeblowany z osobną kuchenką 15. 5 wejście z klatki schodowej, Św. Wojciecha 30, mieszkanie 7. zdw 89 606

2 pokoje
frontowe, gabinet, sypialnia, elektryczność. Bukowska 5, II, m. 8. zdw 89 619

Pokój
balkonowy, umeblowany z łazienką zaraz. Rybaki 12, m. 24. zdw 89 636

Pokój
front., umebl. z używaniem kuchni, dla 2 osób albo bezdzietnego małżeństwa. Ul. Matejki 7, mieszk. 10. zdw 89 695

Kantaka 6
I. p., telefon. Wynajmę pokój duży, słoneczny utrzymanie lub 2 osobom. zdw 89 72[illegible]

Pokój
umeblowany czysty, słoneczny, niekrępujący, wejście z klatki schodowej wynajmę przy ulicy Bluszczowej 5, (willa), 2 minuty od tramwaju. zdw 89 66[illegible]

Śródmieście
pokoik, osobne wejście zaraz lub 15 wynajmę. Wesołowska 27, Grudnia 16, IV., lewo. zdw 89 670

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33, I., prawo. zdw 89 516

Pokój
panom lub małżeństwu. Półwiejska 13, m. 16. zdw 89 669

Pokój
Piekary 8a, parter, front. zdw 89 666

Wspólny
panom elektryczność. Szkolna 3, prawo, mieszkanie 26. zdw 89 635

Pokój
dwuosobowy. Romana Szymańskiego 9, mieszkanie 11. zdw 89 633

Elegancki
dwu, jednoosobowy. Wierzbięcice 17, mieszkanie 3. zdw 89 651

Pokój
do wynajęcia. Langiewicza 8, m. 1. zdw 89 649

Panów
na pokój. Nowak, św. Marcin 16-17. zdw 89 650

Pokój
wspólny dla panienek lub panów. Kanałowa 17, mieszk. 27. zdw 89 679

Pokój
wynajmę Półwiejska 31, m. 7. zdw 89 642

Pokój
1—2 osobowy. Wierzbięcice 46, III., lewo. zdw 89 696

Komfortowy
1—2 osobom ewentualnie utrzymanie. Matejki 39, I., lewo. zdw 89 693

Elegancki
balkonowy inteligentnemu wynajmę. Pocztowa 21, I., prawo. zdw 89 690

Pokój
frontowy, niekrępujący dwom paniekom. Rybaki 8, I lewo. zdw 89 689

Pokój
elektryczność Piekary 9, parter lewo. zdw 89 682

Pokój
panom. Ogrodowa 5. Gintrowicz. zdw 89 701

Pokój
słoneczny, balkonowy do wynajęcia. Mostowa 32, I piętro. Rozenberg. zdw 89 818

Swobodny
mały pokoik dla panienki. Piekary 24, mieszk. 2. zdw 89 814

Frontowy pokój
próżny jest zaraz do objęcia. — Kraszewskiego 11, I. piętro lewo. zdw 89 792

Panią
pokój. Wolnica 7, mieszk. 11. zdw 89 770

2 pokoje
przyległe. Zielona 6, II. zdw 89 769

Pokoik
Śniadeckich 9, mieszkanie 8. zdw 89768

Frontowy
pokój balkonowy, światło elektryczne. Półwiejska 26, mieszkanie 42. zdw 89 766

Próżny
niekrępujący wskaże Kurjer zdw 89 758

Pokoik
elektryczność, łazienka. Śniadeckich 9, parter, lewo. dw 3572

Pokój
umeblowany tanio wynajmę. — Kraszewskiego 10, mieszkanie 2 jw 6024

Niekrępujący
umeblowany zaraz lub 15. 5. Masztalarska 7a, III. zdw 89 889

Panienkę
centrum, elektryka, utrzymanie, tanio, wspólny pokój. Kurjer zdw 89 885

Panom
pokój Wielkie Garbary 3, m. 10. zdw 89 754

Do
wynajęcia czysty pokój Wielkie Garbary 5, mieszk. 7. zdw 89 844

Urzędniczkę
centrum, elektryka, utrzymanie, tanio, pokój wspólny Kurjer zdw 89 884

Pokój
umeblowany z osobnem wejściem Pocztowa 14, II., prawo. zdw 89 783

Pokój
lub dwa razem wynajmę. Matejki 57, parter, lewo, mieszkanie 1. zdw 89 795

Pokój
panienkom. Wały Król. Jadwigi 4, podwórze II. piętro. zdw 89 790

Pokój
dla pani. Matejki 66, m. 6. zdw 89 789

Czysty
słoneczny pokój solidnemu panu. Działyńskich 2, m. 7. zdw 89 849

Elegancki
pokój inteligentnemu panu z utrzymaniem lub bez. Ratajczaka 28, I lew zdw 89 905

Pokoje
Gwarna 8, III prawo. zdw 89 835

Panienki
wspólny pokój, utrzymaniem. — Pocztowa 31 a, mieszkanie 8. rw 14 102

Panu
Wielkie Garbary 33, mieszkanie 10. rw 14 104

Pannę
na pokój. Małe Garbary 3, Kaczmarek. rw 14 106

Pokój
czysty oddam panom. Wodna 24, II. front, mieszkanie 6. rw 14 107

Pokój
40 zł 2 panienkom lub małżeństwu Czesława 11, I. lewo. rw 14 110

Wspólny
panienkę. Strzelecka 2, mieszk. 11. zdw 89 856

Elegancki
erkerowy, niekrępujący. Mostowa 14, I, mieszkanie 4. zdw 89 827

Pokój
Marcelińska 3, I., lewo, narożnik Grunwaldzkiej. zdw 89 850

12 SZUKA POKOJU

Pokoiku
skromnie umeblowanego czystego, słonecznego, elektryczność, szuka pan. Kurjer zdw 89 375

Lekarz
poszukuję zaraz gabinetu, poczekalni 2 razy tygod. 3 godziny u przyzwoitej rodziny w centrum. Oferty Kurjer zdw 89 490

Urzędnik
państwowy szuka ładnego pokoju niekrępującego bez pościeli 40 złotych, najchętniej Łazarz. Oferty Kurjer zdw 89 488

Przyjezdny
poszukuje pomieszczenia przy rodzinie na parę dni w miesiącu, zapłaci zgóry za 2 miesiące. Oferty Kurjer zdw 89 468

Poszukuję
pokoju niekrępującego z wejściem z klatki schodowej. Oferty Kurjer zdw 89 430

Pokoju
małego, czystego ewentualnie utrzymaniem poszukuje emeryt. Kurjer zdw 89 424

Próżnego
pokoju poszukuje urzędniczka. Kurjer zdw 89 605

Pokoju
słonecznego, skromnego z pościelą dla starszego pana (Jeżyce-Łazarz) 15. 5. do 40 złotych. Kurjer zdw 89 716

Bezdzietni
szukają skromnego pokoiku. — Oferty z ceną Kurjer zdw 89 671

Małżeństwo
szuka próżnego lub skromnie umeblowanego pokoju, okolica Jeżyc. Oferty Kurjer zdw 89 622

2 pokoi
umeblowanych lub próżnych jeden na biuro (przedstawicielstwo) drugi sypialny możliwością gotowania poszukuje bezdzietne, inteligentne małżeństwo od 15 maja lub 1 czerwca. Oferty z ceną Kurjer zdw 89 896

Próżnego
pokoju używaniem kuchni poszukuje małżeństwo 1 dziecko. Oferty Kurjer zdw 89 775

Próżnego
pokoju poszukuje bezdzietne małżeństwo do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 89 903

Poszukuję pokoju
niekrępującego wygodnego, elektryczność, łazienka, blisko Kaponiery. Cena Kurjer zdw 89 921

Pokoju
dla małżeństwa w śródmieściu od 15. Oferty cena Kurjer zdw 89 833

13 LOKALE

Na biura
oddam 2 pokoje, centrum, telefon. Duszyńska, Kantaka 3, m. 3. Pw 11 103-18.173

Restauracyjne
lokale. Niegolewskich 1, natychmiast do wynajęcia. Adamczewski, administrator domu. zdw 88 871

Biuro
dla adwokata 2—3 pokoi od 1. 6. Zgłoszenia od 2—4. Pocztowa 11, prawo. zdw 89 249

Lokal
parter i piętro, 14 okien w podwórzu. Wielka, nadający się na interes przemysłowo-handlowy wynajmie zaraz solidnej firmie za roczną dzierżawą zgóry administrator, Bukowska 43, mieszk. 5. zdw 89 914

Ubikacje
fabryczne i garaż do wydzierżawienia. Ul. Górczyńska 27, gospodarz. zdw 89 078

Ubikacje
przemysłowe, jasne, 150 kwmtr. korzystnie wydzierżawię. Zgłoszenia skład cukierków Wroniecka 16, tel. 12-42. zdw 89 863

Kto odstąpi
za odpowiednią dzierżawą miesięczną cześć lokalu dla wstawienia automatu fotograficznego tylko śródmieście Oferty Kurjer zdw 89 916

Lokalu
poszukuje 2—3 pokoi ewentl. z oknem wystawowem, parter lub półpiwniczny, w śródmieściu lub górnej części miasta Bezpośrednio od właściciela domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 89 432

Wójtostwo
obwodowe Poznań (dawniejszy komisarjat) poszukuje lokalu na biuro łącznie z mieszkaniem dla sekretarza. Oferty Wały Kościuszki 3, telef. 86-17. zdw 89527

Szukam
ubikacji fabrycznej ca 75 kwmt. od 1 lipca. Wegner, Półwiejska 31. zdw 89 519

Ubikacja
duża, jasna, czysta na hurt lub przemysł do wynajęcia. Ul. Działyńskich 3. zdw 89 555

2
suteryny na składnice lub pracownię przy placu Spaieżyńskim wynajmę. Zgłoszenia Roman Kamiński, Małe Garbary 1. zdw 89 604

Oddam
2 ubikacje suterenowe, nadające się na mieszkanie lub skład, blisko Starego Rynku. M. Szulc, Żydowska 9. zdw 89 744

Skład
na bekony wydzierżawię. Gospodarz, Dąbrowskiego 79. rw 14 109

Poszukuję
większej ubikacji parterowej na składnicę Oferty Kurjer zdw 89 918

Ubikacje
przemysłowe, obszerne i jasne 300 kwmtr., 600 kwmtr. i 1.200 kwmtr. z dużem podwórzem i szopami, elektryczność, woda gaz, i kanalizacja. Wydzierżawię korzystnie razem lub oddzielnie. — Zgłoszenia skład cukierków Wroniecka 16, tel. 12 42. zdw 89 862

Kantorek
nadający się na biuro względnie na małą pracownię odda gospodarz. Karaś, Pocztowa 3. zdw 89 874

Poszukuję
suchego, jasnego sklepu w śródmieściu nadające się również na biuro. Kurjer zdw 89 874

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
zaraz dzierżawy piekarni w Poznaniu lub okolicy. Oferty Kurjer zdw 89 134

Cukierni piekarni
poszukuję celem dzierżawy z mieszkaniem wprost od gospodarza. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54.405 11 068-54.405

Cegielnia
bez konkurencji na całą okolicę, dobry i liczny odbyt, korzystne warunki odwozu koleją i woda, korzystnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 819

Skład
towarów krótkich, sutereny, wydzierżawi Marszałka Focha 79, Jeskego, Rynek Łazarski. Telefon 41-81. zdw 88 145

Skład
mieszkanie 6 ubikacyj odda gospodarz, Gen. Prądzyńskiego 11. zdw 88 746

Poszukuję
dzierżawy folwarku od 300—500 mórg, dobrej ziemi ewentl. bez inwentarza. Oferty z warunkami i opisem do Kurjera zdw 89 470

Dzierżawa
600 mórg przejęcie 30 000; 800 mórg I klasy 35 000; 2 000 mórg I klasy 150 000. Zgłoszenia Ku-Kurjer zdw 89 617

Dzierżawy
do 2 000 mórg poszukuję. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 615

Majątku
ziemskiego 500 do 3 000 mórg na zamianę mniejszej lub większej kamienicy poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 616

Warsztat garaże
plac na składnicę przy Mostowej dla każdego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia. Globisz, Kwiatowa 4. zdw 89 625

Dzierżawy
większego gospodarstwa szukam Oferty Kurjer zdw 89 728-9

Odstąpię
mieszkanie, ubikację składową i jeden pokój. Antoni Przybylak, Jaraczew, Rynek centrum, pow. Jarocin. zdw 89 301

Dom
jednopiętrowy, pięć ubikacyj, nadający się dla rzemieślnika lub na skład w małem mieście, 24 km od Poznania, 500 zł rocznie zaraz do wynajęcia. Dolna Wilda 69, skład. zdw 89 590

Wydzierżawię
natychmiast kaszarnię z śrutownikiem i czyszczalnią koniczyn i zbóż, spichrzami i placem nadającym się na wymianę mąki etc. w większem mieście Wielkopolski. Maszyny nowoczesne, zapęd ropny Przedsiębiorstwo dobrze zaprowadzone. Dogodne warunki. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 807

Wydzierżawię
dobrze zaprowadzony skład żelaza z mieszkaniem. Gotówki do objęcia potrzeba około 16.000 zł. Piotr Adamski, Kępno, Warszawska 1 zdw 89 803

Ubikacje
fabryczne wydzierżawię. Gospodarz, Dąbrowskiego 88. zdw 89 893

Poszukuję
dzierżawy od 30 do 40 mórg. — Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 89 859

Piekarni
poszukuję celem dzierżawy. — Oferty z podaniem bliższych szczegółów do Kurjera zdw 89 855

Gościniec
pełen wyszynk, sala, ogród 4 morgi roli, duża wieś właściciela za dzierżawę. „Biuro Prawne" Poznań, Strzelecka 31, II. zdw 89 820

15 UZDROWISKA

Krynica „Flora"
pensjonat M. Kiepurowej poleca pokoje komfortowe, ciepła, zimna bieżąca woda, kuchnia wyborowa, na żądanie dietetyczna. W maju ceny zniżone. dw 3542

Tanie letnisko
w majątku w pięknej górzystej, lesistej okolicy niedaleko Bydgoszczy, dogodna komunikacja z utrzymaniem i pościelą lub bez, rybne jeziora z czółnem, okazja polowania na dziki, rogacze — Oferty pod zdw 88 769

Błotkowo Młyn
poczta i stacja Lipno Nowe, powiat Śmigiel, uroczo położone pomiędzy lasami poleca pokoje z całem utrzymaniem, 5 złotych dziennie. zdw 89 345

Mosina
Pokoje utrzymaniem, bez, przy wodzie, lesie, za strzelnicą, Cabańska. zdw 89 383

Rabka
Pensjonat „Sławomir" czynny cały rok. Znany z dobrej kuchni i wygód. Poleca pokoje czyste, słoneczne. Ceny przystępne. nw 9307

Rabka
Pensjonat Zakładu Kąpielowego H Wieczorkowskiej otwarty cały rok. Łazienki dla kąpieli solankowych i gazowych w budynku pensjonatu. Telefon Nr. 5. nw 9 835

„Miłowody" Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne: ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki (Wlkp.). dw 3428

Truskawiec
Ziemiański pensjonat „Krzysia" położony centrum. — Kuchnia pierwszorzędna. Maj, czerwiec znaczne zniżki ogólne. Pw 10 860-14.117

Krynica
Pensjonat „Pan Tadeusz" inżynierowej Cecylji Kułakowskiej. Śliczne położenie, wykwintna kuchnia, pianino, bibljoteka, pisma, towarzystwo doborowe. Ceny niskie. zdw 87 112

Na wsi
pod Poznaniem (Czerwonak). — Warta, lat blisko, dobra komunikacja kolejowa autobusowa, umeblowane pokoje całodziennem utrzymaniem podług życzenia zaraz przystępnie wynajmę. Oferty Kurjer zdw 89 120

Letnisko
Dwór, sosnowy las, godzina od Poznania, opieka lekarza z Karlsbadu na miejscu fortepian, bibljoteka Całkowite utrzymanie 6 zł dziennie. Zgłoszenia: Brodziszewo, poczta Otorowo, pow. Szamotuły, Dr. Maleszewski. zdw 88 051

Okazja!
Wyuczę czesania, ondulacji za pokój przy lesie na czas wakacji Adres wskaże Kurjer zdw 89 220

W Puszczykówku
do wynajęcia słoneczne pokoje z kuchnią. Adres Kurjer zdw 89 258

Krynica
Pensjonat „Halinówka". Południowy stok, pod lasem blisko nowych łazienek. Wykwintna kuchnia, również jarska. Maj, czerwiec — zniżka. nw 9922

W Krynicy
willa „Jagiellonka" Doktorowej Fraczkiewiczowej wynajmuje pokoje bez utrzymania sezonowo i hotelowo. Zgłoszenia: Kraków, Straszewskiego 26, parter. nw 9909

Puszczykówko
odnajmę pokoje na letnisko. Musiał. zdw 89 487

Letnisko Chodzież
Piękna okolica wśród gór, lasów, jezior, łazienki, plaża wędkowanie, dogodna komunikacja odnajmę z używaniem kuchni lub bez 1—3 pokoje słoneczne. Oferty Kurjer zdw 89 452

Piwniczna
Stacja przed Żegiestowem. Urocza miejscowość górska w lesie. Wody mineralne do picia, kąpiele mineralne. Plaża nad Popadem. Pokoje z utrzymaniem. Ceny niskie. Informacje: Poznań Staszica 9, Harwaczyńska, zdw 89 501

Krynica
Pensjonat „Znicz" ul. Jasna, komfort. Maj 9,— zł. Jabłońska, były zarząd „Rzymianki". zdw 89 798

Puszczykowo
Pensjonat „Trzech Róż" dawniej Letnisko Policyjne, poleca pokoje z całkowitem utrzymaniem lub bez po cenach przystępnych. Zgłoszenia na miejscu. zdw 89 653

Puszczykowo
mieszkania letnie najlepszy punkt wydzierżawię. Antoniewicz, Puszczykowo, domek Irki. Wiadomość Rynek 46, telefon 5365 zdw 89 554

Letniska
w zdrowej okolicy na czerwiec poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 528

Letnisko
dużem powodzeniem. 200 mtr. od stacji kolejowej Poznań-Inowrocław, 150 mórg wody, pawilonem mieszkalnym, restauracyjnym, na wyspie, kilku bufetami, łazienkami, plażami, łodziami, łowienie ryb nad brzegiem wody okolonym 100 morg. lasem do wydzierżawienia. Bliższe warunki Rączkowiak, Jankowo Dolne, pow. Gniezno. nw 9 934-5

Letnisko
las, ogród przy jeziorze wynajmę. Śliwińska, Kórnik 68. zdw 89 579

Krynica
Pensjonaty „Władysława" „Słotwinianka" Aleja Lipowa. Maj 8,— zł. Kuchnia obfita, zdrowa Łąka. Dla urzędników zniżka. Zofja Jabłońska. zdw 89 797

Na letnisko
domek o trzech pokojach z kuchnią, położony wśród ogrodu, w miejscowości zdrowotnej pod Poznaniem do wynajęcia zaraz. — Adres Kurjer zdw 89 785

Puszczykówko
pokój, umeblowany na cały sezon do wynajęcia. Kempa, tel. 51-16. zdw 89 860

Inowrocław Solanki
Elegancki pokój z całodziennem utrzymaniem pierwszy sezon 8 zł dwie osoby 14 zł. Główny sezon 9 zł, dwie osoby 16 zł. Zgłoszenia L. Prądzyńska, Inowrocław, ul. Królowej Jadwigi 11. dw 3564

16 OSOBISTE

Blondynkę
wsiadającą Towarowa, wysiadającą Żupańskiego, godzina 11—12 8. bm. prosi pan vis á vis siedzący o spotkanie wzgl. kilka słów. Kurjer zdw 89 479

Przestroga
Za uczynione długi przez gospodarza Piotra Bartkowiaka, który zaginął dnia 30 kwietnia, po jego zaginięciu nie odpowiadam Antonina Bartkowiakowa Trzykolnemlyny, p. Bnin. zdw 89 425

Pani
pogodna, inteligentna, władająca biegle językami francuskim i niemieckim poszukuje towarzystwa celem wspólnego zwiedzenia teatru i koncertów. Zgłoszenia pod zdw 89 531

21 ZGUBY

Kanarek
uciekł piątek, oddać wynagrodzeniem. Św. Marcin 66, mieszkanie 11. zdw 89 794

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo, drugi dom od Pl Świętokrzyskiego. zdw 88 510

Każda Pani
kupuje najkorzystniej, bo po cenach fabrycznych płaszcze damskie oraz kostjumy w Fabryce Konfekcji Damskiej W. Kowalski i S-ka Wielkie Garbary 22 Specjalny dział miarowy. Pw 11 026-54 378

Wakacyjne
zastępstwo korespondentki przyjmę. Oferty do „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 18.173. Pw 11 104-18.173

Panowie kupcy prowincjonalni
korzystnie kupią bezkonkurencyjne pióra wieczne, biżuterje galanteryjna, krawaty, trykoty, oraz nowości ostatnich targów poznańskich. Dostawa z fabryk lub składu konsygnacyjnego. — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 2, parter, firma „Emzet". Wyciąć, zachować adres. zdw 88 618

Obiady
kresowe na maśle. Kantaka 8/9, brama, prawo, III. zdw 89 204

Masażu
poszukuje starszy pan 2 razy w tygodniu. Oferty do Kurjera zdw 89 266

Radjosłuchacze!
Wasz najlepszy radjoodbiornik na nic się nie przyda, jeżeli głośnik jest lichy, lampy bez emisji, lub baterja zużyta. Wybadanie instalacji, fachowe porady i orzeczenia bezpłatnie. Pierwszorzędne systemy do głośników 25,—; 35,— zł. Słuchawki gwarantowane i czułe 11,— zł. Kryształy i detektory o sile jednej lampy. Nowoczesne schematy 1,— zł. „Radjoton", Półwiejska 4. Tel. 22-10. dw 3506

Trykotaże miarowe
kostjumy sportowe, garsonki, swetry, pulowery, sukienki, ubranka, kombinacje itp. korzystnie „Tricot" tylko Romana Szymańskiego 19, III przy Świętokrzyskim, filji nie posiadam. Pw 10 831-1.47

Fotografje
portrety Bracia Pechersey, — Aleje Marcinkowskiego nr 8. — Ceny zniżone dw 3276

Popłatne
zastępstwo rejonowe oddamy. — Kapitał oraz fachowość zbyteczna. Natychmiastowy dochód zapewniony. Śpieszne zgłoszenia „Gozakred". Lwów Wałowa 11a. Pp 10 819-72.24

8,50 zł
płaszcz męski biały panów lekarzy i drogerzystów. — Płaszcz męski zawodowy kolorowy od 9.80, bluzy rzeźnickie od 4.90 poleca Fabryka bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Pw 10 941-17.116

„Auto — Lot"
kursy kierowców samochodowych teorja mies 10 zł. Warsztaty Samochodowe, wszelki remont tanio szybko. Poznań, Dąbrowskiego 83/85, telef. 77-67. zdw 84 555

Kołdry
wykonuje, stare przerabia. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdpw 87 723

Która z pań
pragnie mieć piękny i tani kapelusz nowy za cenę hurtowną lub przerobiony tylko za dwa złote, niech pisze zaraz na Wielkie Garbary 23, mieszkanie 7. zdp 87 682

Obiady
na maśle z herbatą z czterech dań 1 zł. Nowy Rynek 14/15, parter, lewo. zd 87 336

Messalina
Zakładam od 15 maja wykwintną pracownię kapeluszy damskich. Duży wybór kapeluszy gotowych oraz wszelkich przyborów. Stary Rynek 18/19 wsoki parter, lewo zdw 88 752

Pończochy
jedwabne modne ½ tuzina złotych 17, tuzin 30, poleca za zaliczeniem pocztowem „Tanie Kupno", Łódź, Nowomiejska 30. zdw 89 116

Krawcowa
wykonuje suknie od 8 zł, Nowakowa, Składowa 12. zdw 89 388

Pluskwy
z zarodkami wytępiam radykalnie wydymieniem, gazami trującemi, tępię szczury itd. Amicus, Maleckiego 15, II. zdw 88 760

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27, wykonuje szybko sumiennie wszelkie gorsety, pasy bandaże do po ciąży operacji itp Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz reparacje zdw 89 656

Zelowanie
wszelke reparacje szybko, bardzo tanio. Hieronim Poniecki, mistrz obuwniczy, Poznań, Strzelecka 9. zdw 89 464

Dzielna chiromantka
z długoletnią i doświadczoną praktyką przepowiada przeszłość teraźniejszość i przyszłość z rąk fizjognomji, grafologji, fotografji i kart. Liczne podziękowania. — Przyjmuje od 10—1 i od 3—8 wieczór. (Łazarz) Marcelego Motteg 2, II. piętro front m. 7. zdw 89 505

Tennis
Poszukuję partnerki jako trener. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 552

Strojenie
fortepianu ośm złotych. Reparacje tanio. Both, Poznań-Winiary Kowalska 19 a. zdw 89 538

Reparuję
oczka w pończochach, nadrobienie stóp 2 zł Mostowa 4, m. 2. zdw 89 536

Filji
piekarskiej poszukuje Zaremba, Górna Wilda 51. zdw 89 561

Krawcowa
wszelkiej garderoby poleca się w dom. Przemysłowa 41 m. 10. zdw 89 559

Abażury
poszywam na zamówienie. Krasińskiego nr. 4, I., m. 5. zdw 89 526

Chiromantka
Focha 29 mieszkanie 12 przed wyjazdem zagranicę przepowiada kilka dni systemem sławnej Lenormand. zdw 89 525

Malarskie
prace wykonuję czysto, tanio. — Dekubanowski, ul. Dominikańska 1. zdw 89 518

Krawcowa
wykonuje suknie 8, płaszcze 15 zł. Osińska ul. Łąkowa 7a, III. zdw 89 610

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarna 17, II. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny niskie. T. Rowecka. zdw 89 630

Warszawianka krawcowa
pierwszorzędna szyje suknie, płaszcze, kostjumy, ceny przystępne. Św. Wojciech 30, II., lewo. zdw 89 677

Kapelusze
wykonuje ślicznie, tanio. Piekary 25, parter, lewo. zdw 89 609

Akuszerka
Krajewska, Poznań-Wilda, Wybickiego 15 przyjmuje panie udziela porady i pomocy położniczej. zdw 89 647

Brukarskie
roboty wykonuje skurat nie, tanio. — Chodniki z materjalem. — Kordus, Ogrodowa 15. zdw 89 718

Krawcowa
wykonuje szybko suknie od 8 do 15. Głowacka, Romana Szymańskiego 5. zdw 89 597

Krawcowa
szyje w domu, poza domem tanio również przeróbki. Oferty zdw 88 776

Szyję
suknie, płaszcze, kostjumy modnie i szybko. Pocztowa 30, III. zdw 89 660

Porady
wszelkie związane z nieruchomościami za minimalną opłatą. Wywoływanie, regulowanie hipotek ugody waloryzacyjne, kupno, sprzedaż listów hipotecznych Pośrednictwo w kupnie, sprzedaży nieruchomości Parcelacja, administracja. Udzielamy pożyczki na dogodnych warunkach. Lokujemy kapitały na hipotekach. Płacimy najwyższe procenty od wkładów oszczędnościowych daje gwarancje 20 milj. Bank Właścicieli Nieruchomości, Poznań. Piekary 1, założony w 1923 Pw 10 863/4-16 183/4

Suknie
płaszcze, kostjumy wykonuję — przerabiam niedrogo. Leśniewska Marcin 78. II. zdw 89 496/7

Kapelusze
przerabiam, fasonuję, wykonuje nowe. Św. Marcin 78. II. zdw 89 842-3

Krawcowa
na kostjumy, płaszcze, suknie poleca się po cenach przystępnych. Półwiejska 26, mieszkanie 42. zdw 89 765

Krawcowa
wykonuje elegancko kostjumy, płaszcze, suknie, pyjamy tanio. — Krajniakówna, Dąbrowskiego 82. II. front jw 6032

Odpisy
maszynowe, powielania, wnioski do władz załatwia Biuro: Piekary 6. zdw 89 900

Salon
mód, pracownia sukien, kompletów wypraw ślubnych, specjalny dział angielski płaszczy, kostjumów, smokingów, amazonki, żałobne wykonuje w 24 godzinach. F-ma Jankowski, Kreta 23, obok Młyńskiej. zdw 89 752

Salon mód
„Modes de Paris" św. Marcin 34 II. przyjmuje zamówienia na suknie, komplety, kostjumy, jeszcze na święta. Wykonanie wykwintne. Ceny przystępne. zdw 89 778

Sieroty
dziewczynki zmarłych rodziców 5 i 9 lat oddaje jako własne. — Zgłoszenia Kurjer zdw 89 776

Suknie
komplety pierwszorzędnie 3 dniach wykonuje. Salon „Zofja", Bukowska 3, gdzie kino Stylowe. Potrzebne uczennice. zdw 89 847

Pracownia
eleganckiej bielizny wykonuje pyjamy poranniki, okrętki. Wielkie Garbary 18, mieszkanie 4. zdw 89 864

Modne
suknie casaque komplety, kostjumy wykonuje po cenach przystępnych. Chwaliszewo 3/4, mieszkanie 6. zdw 89 875

Żaluzje
okucia nowe, reparacje wykonuje Liebig, Chwaliszewo 39. rw 14 105

Kuchmistrzów
tylko pierwszorzędne siły fachowe polecamy w posady stałe na przyjęcia. Cech kuchmistrzów, Półwiejska 33/9. zdw 89 866

Rysuję
tanio bluski, serwety, obrusy, poduszki, kuchenne garnitury oraz wszelkie roboty ręczne. Półwiejska 10, m. 28. Borowicz. zdw 89 845

23 OŻENKI

Dentysty
inteligentnego z pełną kwalifikacją poszukuję dla siostry wdowy lat 38, katol. posiadającej duży zakład dentystyczny z praktyką kasową i prywatną na Górnym Śląsku. Zakład istnieje lat 17. Korespondencję możliwie z fotografją laskawie kierować do Biura „Par", Katowice pod „G. M." Dyskrecja zapewniona. Pw 11 108-71.45

Lekarza
z Poznańskiego lub Pomorza poszukuję w celu matrymonjalnym dla mej siostrzenicy, młodej, samodzielnie praktykującej lekarki, przystojnej i miłej Oferty Kurjer zdw 87 749

Posiadam
skład rzeźnicki zapoznam pana od 33 lat. Cel matrymonjalny. — Zgłoszenia Kurjer zdw 89 494

Kawaler
przystojny szatyn usytuowany, pośluhi anja. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 793

Pana
szlachetnego, prawego charakteru, od lat 35 zapoznam. Posiadam 3 000 zł wyprawę osobistą. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 493

Panna
lat 28, gospodarna posiadająca 10 000 zł. wyprawę pragnie poznać pana do lat 35 na stałej posadzie celem zamążpójścia. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 471

Mężczyzna
kulturalny, sympatyczny, przystojny, sportsmen lat 30, właściciel większego majątku ziemskiego, traktujący życie bardzo poważnie, z braku znajomości szuka tą drogą żony. Panie z sfer ziemiańskich, przemysłowych proszone są o nadesłanie zgłoszeń z fotografją i krótkim życiorysem zwrot oraz ścisłą bezwzględną dyskrecja zagwarantowana. — Zgłoszenia Kurjer zdw 89 467

Dla
brata mego człowieka inteligentnego, zdrowego, kawalera kupca posiadającego 30 000, poszukuję tą drogą znajomości w celu matrymonjalnym Panie inteligentne traktujące rzecz poważnie i honorowo posiadające posag zechcą złożyć oferty do Kurjera pod zdw 89 441. Pośrednicy zawodowi wykluczeni.

Która
z przystojnych, eleganckich brunatek odda prawdziwą przyjaźń sympatycznemu, przystojnemu — panu Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 89 504

Przystojny
kawaler lat 28, mechanik na posadzie stałej z własnem mieszkaniem poszukuje przystojnej panienki (która dopomoże małą pożyczką), cel matrymonjalny. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 546

Kawaler
lat 27, (kolejarz) pozna sympatyczną panią Cel matrymonjalny Panie, możliwie posiadające mieszkanie zechcą oferty nadesłać: Kurjer zdw 89 562

Wdowa
inteligentna brunetka, przystojna, sympatyczna, gospodarna po trzydziestce, posiadające ładne czteropokojowe mieszkanie Poznań poślubi człowieka zrównoważonego, charakteru zdecydowanego na wyższem stanowisku. Poważne oferty Kurjer zdw 89 585

Kawaler
lat 30, posiadający 5 000 gotówki poszukuje na tej drodze panny, posiadającej skład lub restaurację ewentualnie odpowiednią gotówkę Cel matrymonjalny Młode wdówki nie wykluczone. Dyskrecja zapewniona. Łaskawe oferty wraz fotografją Kurjer zdw 89 644

Do
lat 19 poznam niebiedną, sympatyczną panienkę, dobrze wychowaną, lubiącą przyrodę i wiele świeżego powietrza (najchętniej sierotę). Zgłoszenia li tylko z fotografją za zwrot której ręczę słowem honoru do Kurjera — zdw 89 746. Cel matrymonjalny. Anonimy ewtl. uwzględnię.

Panienka
z rodziny ziemiańskiej 30 000 gotówki, wyjdzie za ziemnianina. Zgłoszenia: Biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, tel. 40-78. zdw 89 613

Przeprowadzam
dyskretnie, ściśle towarzyskie zapoznania w sferach inteligencji w celach matrymonjalnych. Zgłoszenia z pełnem zaufaniem do Kurjera zdw 89 655

Profesor
Wielkopolanin, poniżej trzydziestki, pozna przystojną, szczupłą i bogatą panienkę. Cel matrymonjalny. Tylko poważne i nieanonimowe zgłoszenia wraz fotografja proszę nadsyłać Kurjer zdw 89 654. Dyskrecja rzecz honorowa.

Młoda
inteligentna brunetka pragnie poznać pana, szlachetnego charakteru, jako towarzysza życia. Panowie na wyższych stanowiskach lub ziemianie. Cel matrym. Oferty Kurjer zdw 89 691

Panna
przystojna, gospod., posiadająca 3 tys. i wyprawę, szuka pana lub wdowca od lat 38—48 na stanowisku. Cel matrymonjalny. Tylko poważne oferty do Kurjera zdw 89 685

Lekarz
mający własną praktykę (dochód 3 000 miesięcznie) szuka przystojnej żony. Oferty ewentl. fotografja Kurjer zdw 89 908

Panna
lat 30, miłej powierzchowności, z własnem większem mieszkaniem pragnie zapoznać pana do lat 40. Cel mtrymonjalny. Oferty do Kurjera zdw 89 868

Przystojna
panna, zawód, mieszkanie Poznaniu zapozna inteligentnego pana po trzydziestce w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 89 786

Syna
mego, inteligentnego kupca lat 26, średniego wzrostu, któremu oddam przedsiębiorstwo handlowe na własność, zapoznam ze stosowną wiekiem panną z dobrej rodziny, religijną, zamiłowaną gosposią i kupcową. Cel matrymonjalny. Majątek dla wspólnego dobra konieczny 15.000, wyprawa niekonieczna. Zgłoszenia możliwie z fotografją którą się zwraca z całem zaufaniem do Kurjera Poznańskiego zdw 89 807

Zamożną panią
do lat 50 pozna przystojny gentleman, były ziemianin 35 lat, celem ożenku. Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 700

Dwaj
wyżsi urzędnicy państwowi (etatowi) poślubią inteligentną panią Bezanonimowe oferty Kurjer zdw 89 906

Znajomości
matrymonjalne ułatwi dyskretnie biuro „Wanda", Fabryczna 35a, m. 20. zdw 89 873

Kawaler
lat 26 samodzielny materjalnie niezależny pozna pannę ładną, miłego charakteru do lat 23, celem ożenku. Oferty możliwie fotografją Kurjer zdw 89 826

Poznanianka
wdowa, lat 38, przystojna, gospodarna, pozna pana solidnego, wysokiego. Cel matrymonjalny. Panowie, którym zależy na spokojnem pożyciu zechcą złożyć oferty do Kurjera rw 14 100

24 NAUKA

Lekcje
księgowości pisania maszyną. Poręka. Polna 13 zdw 88 492

Student
udzieli łaciny tanio. zdw 89 169

Udzielam
lekcji w zakres 6 klas gimnazjum specjalność łacina i gerka, wyjeżdżam również na wieś. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 89 448

Angielskie
udziela student angielski. Wyspiańskiego 12. IV zdw 89 513

Stenografja
książkowość, Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 89 611

Przygotowuję
dzieci do gimnazjum. Adres wskaże Kurjer zdw 89 641

Książkowości
stenografji wyuczamy szybko, najnowszym systemem. Postęp, Plac Sapieżyński 2 a. zdw 89 733

Potrzebne
nauczycielki matematyki, francuskiego, rysunków, robót i śpiewu do kilku kompletów uczennic szkół średnich na poziomie naukowym kilku klas. Nauczycielki posiadające kwalifikacje mogą się zgłosić do Kurjera zdw 89 652

Filet
wyuczam. Stryczyńska, Focha 28. zdw 89 658

Niemieckiego
udziela inteligentna Niemka. — Oferty Kurjer jw 6022

Francuskiego
angielskiego, instruktorki poszukuję w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 899

Kursy handlowe Tadeusza Preissa
Ratajczaka 29. zdw 89 890

Kto
wyuczy prędko pisania na maszynie chętnie Wilda, Czabajski Przemysłowa 41. zdw 89 917

Korepetytor
najchętniej Jana Kantego potrzebny. Grunwaldzka 13, m. 6. zdw 89 879

25 MUZYKA

Pierwszorzędny
jazzbandzista - perkusista (boczne instrumenty) wolny 1. 6. — „Muzyk", Toruń, Łazienna 26, III. zdw 89 125

Artystyczny duet
(zawsze z wielkim powodzeniem) szuka posady od 1. 6. 1931 także wyjazd. Stanisław Piosik, Poznań, ul. Fabryczna 38. zdw 89 482

Cytra
lekcji udziela specjalista. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 548

Pianistka
pierwsz. wielk. reprtuarem (Arkodeon) wolny. Sommerfeld, Bydgoszcz. Gdańska 67. Pw 11 130 63.216

Jazzbandzista
dodatkowym instrumentem i śpiewem potrzebny zaraz. Holzer, Krotoszyn, Kaliska 68 nw 9947

26 ROZRYWKA

Największa i najtańsza wypożyczalnia książek
1½ zł miesięcznie Wielki wybór. Wszystkie nowości. „Książka Antykwarjat", Woźna 12. zdw 88 375

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych.

Kuchmistrz
wszechstronny poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 88 784

Panna
(wykształcenie wyższe) poszukuje posady nauczycielki, kilkuletnią praktyką wychowawczyni (lubi dzieci) zarządczyni domu lub sekretarki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 123

Syn
uczciwych rodziców ma chęć wyuczenia się zegarmistrzostwa. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 806

Stenotypistka
biegła szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 88 810

Piekarz
młodszy czeladnik piekarski, znający cukiernictwo obecnie u brata poszukuje posady celem wydoskonalenia się Oferty Kurjer zdw 88 859

Książkowa - bilansistka
rutynowana siła poszukuje posady. Kurjer zdw 89 168

Ekspedjent - dekorator
poszukuje od zaraz jakiejkolwiek posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 89 180

Biurowa
z kilkuletnią praktyką, obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi pisząca biegle na maszynie stenografją polsko - niemiecką poszukuje posady z dniem 1. 7 Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 187

Nauczycielka-wychowawczyni
z dłuższą praktyką i znajomością nowoczesnych metod nauczania, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 212

Uczciwa
dziewczyna z praniem, prasowaniem, cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady od 15. 5. Oferty Kurjer zdw 89 344

Gospodyni
posiadająca bardzo dobre świadectwa szuka posady od 15 5 na wsi. Oferty Kurjer zdw 89 289

Książkowa bilansistka
pisząca na maszynie poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 89 361

Urzędnik gospodarczy
były oficer wojskowy znajdujący się w krytycznem położeniu szuka posady zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 371

Młodsza
inteligentna biuralistka, biegła maszynistka poszukuje posady, miejscowość obojętna Oferty zdw 89 410

Panna
poszukuje posady do dzieci od 15. V. Pomoc w lekcjach, szycie, robótki. Zgłoszenia Kurjer jw 6 011

Aptekarz
dypl., katolik, z językiem niem., szuka stałej posady lub zastępstwa. Zgłoszenia: Kraków, skrytka pocztowa 253 dla „Aptekarza". nw 9 887

Wdowa
inteligentna, wiek średni znająca wykwintną kuchnię przyjmie posadę gospodyni. Oferty Kurjer zdw 87 977

Aptekarz
asystent poszukuje posady zastępstwa przyjmie taksowanie recept Łaskawe oferty św. Marcin 14, III. piętro, prawo zdw 88 036

Książkowa-bilansistka
korespondentka bardzo biegła w niemieckim również francuskim, pierwszorzędna siła, poważne referencje i świadectwa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdpw 88 469

Polak
pracujący obecnie we Francji, z dobremi świadectwami, mający poza sobą ukończony kurs buchalterji inż Sekulowicza, prosi swych rodaków o jakkakolwiek pracę najchętniej do pomocy w księgowości obojętnie gdzie. W pierwszych miesiącach jako praktykujący Łaskawe oferty uprasza Adam Gołota, D'Arenberg-Wallers, 19 rue Thiers, Nord Français. zdw 88 685

Korepetytor
zdolny maturzysta szuka posady na czas wakacji na wsi Udzieli korepetycji wszechstronnie za skromnem wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdw 88 815

Ekspedjentka
doświadczona, branża obojętna, przyjmie posadę w każdej miejscowości z utrzymaniem za małem wynagrodzeniem. Do Kurjera Poznańskiego zdw 89 190

Gastronom
fachowiec długoletni poszukuje posady kierownika lub przyjmie bufet, złoży kaucję. Oferty Kurjer zdw 89 404

Kupiec
wszechstronnie doświadczony poszukuje posady przedstawiciela-podróżującego, kaucja do dyspozycji, prima referencje. Oferty Kurjer zdw 89 405

Przyjmę
posadę woźnego w większem przedsiębiorstwie w Poznaniu, lat 30, kaucji 3 000 zł. Oferty Kurjer zdw 89 308

Bez środków do życia
Który z szlachetnych pracodawców lub instytucja biurowa wyrobi 25 letniemu mężczyźnie obojętnie jakąkolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 185

Służąca
uczciwa i sumienna poszukuje posady od 15. 5 Oferty Kurjer zdw 89 491

Panna
inteligentna z kilkuletnią praktyką poszukuje posady jako kasjerka lub ekspedjenta, branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 89 439

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. — Oferty Kurjer zdw 89 485

Pokojówka
z dobremi świadectwami z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady od 15. lub 1-go czerwca, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 89 483

Starsza
dziewczyna przyjmie posadę do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 89 480

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer zdw 89 469

Szofer
blacharz szuka posady. Oferty Kurjer zdw 89 445

Szofer
rzemieślnik zastąpi stangreta. — Oferty Kurjer zdw 89 442

Wdowa
inteligentna wiek średni poszukuje posady za utrzymanie do zarządu domem opieki dzieci, towarzyszki do Zakopanego. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod zdw 89 440. Od 15. 5 Leszno. Antoniny Żołądkowskiej.

Krawcowa - mistrzyni
poszukuje posady, może wyjechać Oferty Kurjer zdw 89 489

Pokojowa
znająca cośkolwiek życia i obsługę poszukuje posady od 15 5. — Oferty Kurjer zdw 89 429

Poszukuję
posługi 15 maja od godziny 11—7 Oferty Kurjer zdw 89 427

Poszukuję
posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 89 422

Włodarz
który zmuszony był opuścić Niemcy z powodu braku pracy poszukuje posady jako włodarz, pisarz podwórzowy, polowy albo pomocy w lesie, zna rolnictwo gruntownie długoletnie doświadczenie w rolnictwie. Adres Józef Wardenga, Jeziora, poczta Gościeszyn, powiat Znin, pod literą J. M. nw 9942

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej z dobremi świadectwami szuka posady. — Oferty Kurjer zdwp 89 756

Kasjerka ekspedjentka
z branży mebli z dobremi świadectwami szuka posady. Ofetry Kurjer zdw 89 755

Szofer
kawaler, znający dokładnie montaż samochodów, prowadzenie elektrowni poszukuje posady. — Jan Woźniak, Majątek Wydrzyna Wola, poczta Sulmierzyce, koło Radomska. zdw 89 796

Panienka
inteligentna z ukończoną szkołą wydziałową szuka posady bony lub biurowej. Chętna pomoc w lekcjach. Dobre świadectwa — Oferty do Kurjera zdw 89 549

Dziewczyna
z prowincji, młodsza z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 89 560

Gospodyni
kucharka, samodzielna zaufana poszukuje posady, najchętniej do samotnej osoby. Dobre długoletnie świadectwa. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 522

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 89 517

Dziewczyna
z samodzielnem gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 532

Dziewczyna
uczciwa, pracowita do wszystkiego szuka posady, też na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 584

Dziewczyna
sumienna z gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 582

Uczciwy
trzeźwy, inteligentny dobrze polecony w średnim wieku mężczyzna poszukuje posady, język polski i niemiecki. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 581

Pomocnik zegarmistrzowski
lat 25, zupełnie pewien swym zawodzie, kilkuletnia samodzielna praktyka, własnemi narzędziami, poszukuje od 1 czerwca posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 89 580

Książkowa
poszukuje zajęcia na kilka godzin dziennie Oferty Kurjer zdw 89 912

Służąca
starsza wiejska poszukuje posady do starszych dwu osób albo samotnej pani tylko z Wielkopolski od 15. 5. Oferty Kurjer zdw 89 603

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz do wszelkiej pracy domowej, czysta i sumienna. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 637

Kuchmistrz
40 lat, szuka posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 89 725

Inteligentna
sympatyczna, uczciwa panienka z krótszą praktyką, składzie kolonjalnym poszukuje posady. — Branża obojętna. Łaskawe zgłoszenia zdw 89 714

Dziewczyna
starsza, uczciwa, znająca wszelką pracę domową z gotowaniem i z dobremi świadectwami poszukuje posady od 15. 5. 31 w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 89 711

Panienka
znająca szycie, poszukuje posady do dzieci zaraz lub 15 maja. — Oferty Kurjer zdw 89 657

Panna
inteligentna, przystojna, uczciwa, sierota, poszukuje odpowiedniej posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 89 667

Szofer
mechanik, kawaler, z dobremi świadectwmai, poszukuje posady kaucja 2 000 zł. Oferty Kurjer zdw 89 631

Dziewczyna
uczciwa, z dobremi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem zaraz lub od 15 maja. — Oferty Kurjer zdw 89 629

Inkasent
szuka posady konduktora autobusów lub do obsługi stacji benzynowej z gwarancją. Oferty Kurjer zdw 89 623

Chłopiec
do posyłek uczciwych rodziców, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 678

Szofer
lat 19, skromnych wymagań, poszukuje posady, miejscowość obojętna w wolnych chwilach przyjmę inną pracę, zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 89 694

Dziewczyna
inteligentna, skromna z prowincji poszukuje posady do dzieci i prac domowych z praktyką. Wymagania skromne. Łaskawe oferty — Kurjer zdw 89 706

Dla
szofera - ślusarza obeznanego z wszelkiemi naprawami w zakres wchodzących robót, którego jako zdolnego kierowcę i uczciwego człowieka polecić mogę, poszukuje posady z dniem 1. 7. 31 r. Zgłoszenia pod adr. właśc. dóbr ryc. Beyme Włościejewki, p. Kwiat.

Sierota
uczciwa sumienna dobremi świadectwami szuka posady z gotowaniem od 15. lub 1. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 767

Dziewczyna
wiejska, starsza, zna dobre gotowanie, pieczywo, zaprawianie konserw, prasowanie sztywnej bielizny, chów drobiu, zajmująca się całem gospodarstwem poszukuje posady na probostwo lub do państwa od 1 czerwca. Oferty Kurjer jw 6026

Panienka
lat 16 z prowincji poszukuje posady do dzieci lub pani. Oferty Kurjer zdw 89 801

Poszukuję
pracy jako murarz lub początkujący podmistrz murarski. Oferty Kurjer zdw 89 753

Panienka
skromna, lat 21, z porządnej rodziny pragnie jako elewka wyuczyć się na majątku gotowania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 89 799

Rolnik
z Litwy, samotny, uczciwy, inteligentny poszukuje zajęcia w majątku pomocnika zastępcy we wszelkich czynnościach gospodarstwa wiejskiego za minimalne wynagrodzenie Poznań, Małe Garbary 3, mieszkanie Heese, dla W. zdw 89 816

Dziewczyna
wiejska, starsza, skromna, bardzo uczciwa, przyjmie posadę 15. z praniem, skromnem gotowaniem, w mniejszym spokojnym domu. Oferty Kurjer zdw 89 851

Panienka
inteligentna przyjmie posadę początkującej maszynistki lub stenotypistki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 89 848

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer zdw 89 846

Panna
inteligentna, znająca szycie, robótki ręczne i maszynowe, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 89 824

Starsza
osoba szuka posady do wszystkiego do dwóch lub trzech osób. — Oferty Kurjer zdw 89 877

Dziewczyna
młodsza, skromna poszukuje posady cośkolwiek gotowaniem. — Oferty Kurjer zdw 89 161

Panienka
sierota poszukuje posady do dzieci Oferty Kurjer zdw 89 126

Posady
do wszystkiego od zaraz lub 15 maja szukam u lepszych państwa, świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 89 184

Gospodyni
młodsza, znająca dobrą kuchnię i wszelkie prace domowe, z dobremi świadectwami, poszukuje posady od 15 maja lub od 1 czerwca u samotnej osoby. Oferty do Kurjera zdw 89 262

4 klasowa Szkoła Przygotowawcza

przy prywatnem gimnazjum żeńskiem

im. Królowej Jadwigi w Poznaniu

z pełnemi prawami gimnazjów państwowych przyjmuje zgłoszenia dzieci na nowy rok szkolny

do klas 1-ej, 2-ej, 3-ej i 4-ej

codziennie od godz. 10 w kancelarji gimnazjum przy pl. Świętokrzyskim 4, II. ptr., telef. 59-85.

Szkoła otacza dzieci jaknajtroskliwszą opieką pod względem religijnym i wychowawczym. Dzieci mogą korzystać z ciepłych śniadań. zw 29256/7

Przełożona **Lucyna Sokolnicka.**

Służąca
samodzielna z dobrem gotowaniem, własną pościelą poszukuje posady. Romana Szymańskiego 7 u p. Rutnickiej. zdw 89 870

Praczka
szuka prania. Działyńskich 11, parter, u Matuszek. zdw 89 608

RABKA
Pensjonat „Łowiczanka"
OTWARTY CAŁY ROK.
nw 9372

Książkowy
obeznany dokładnie z książkowością oraz pisaniem na maszynie poszukuje jakiejkolwiek posady biurowej. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 130. nw 9936

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
uczciwa, czysta, potrzebna 15. bm. Śniadeckich 5, Krawiec. zdw 89 533

Krawcowa
domowa może się zgłosić. Mickiewicza 5, I prawo rw 14 101

Podróżującego
zaprowadzonego w cukierniach przyjmą Zakłady chemiczne, — Dworkowa 9, (Grudzieniec). zdw 89 911

Potrzebny
do mniejszego majątku książkowy - bilansista zarazem do prowadzenia solectwa, kawaler, wdowiec, emeryt lub inwalida wojenny, ze skromnem wymaganiem. Zgłoszenia Majętność Obra, pod Wolsztynem. zdw 88 984

Ekspedjentka
biegła z branży rzeźnickiej potrzebna zaraz. Swoiński, Pocztowa 16, lub Górczyńska 4. zdw 89 913

Panny
biegłe do krawiecczyzny damskiej przyjmę zaraz. Mostowa 26, mieszkanie 7. zdw 89 684

Magistry
farmacji chrześc., z prawami i znajomością języka niemieckiego poszukuję na zastępstwo na czas od 15. 5. do 15. 7. rb. Referencje wymagane. Zgłoszenia Apteka pod Łabędziem Gniew Pomorze, pow. Gniew. zdw 88 988

Panience
nie niżej lat 18, kochającej dzieci dam posadę towarzyszki za osobnem wynagrodzeniem przy inteligentnej rodzinie w Poznaniu. — Warunek: 1 500—2 000 zł, którą się oprocentnuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 466

Uczeń
fryzjerski potrzebny zaraz. Poznań, Droga Urbanowska 1. zdw 89 463

Nakładaczka
do tygłówki potrzebna. Drukarnia Gen. Chłapowskiego 7. zdw 89 455

Krawcy, krawczynie
samodzielne na płaszcze, suknie, kostjumy na stałe zatrudnienie potrzebni. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 88 965

Krawcowa
w dom potrzebna, Chełmońskiego 10, m. 8. zdw 89 426

Szkoła Przygotowawcza
pod wezw. św. Kazimierza
ul. Śniadeckich 64

przyjmuje zgłoszenia dzieci do kl. I. i kl. II. **od 4—20 maja** codziennie od godz. 12—13.

Marja Rozmuska

zw 29245 właśc. i kierow. szkoły.

Krawczynie
samodzielne do sukien przyjmie Willman, Matejki 51. zdw 89 721

Panienka
do biura może się zgłosić z podaniem pensji. Oferty do Kurjera zdw 89 602

Krawcowa
samodzielna siła i pomocnica do ręki do pracowni zaraz. Wrocławska 30, II., lewo. zdw 89 745

Poszukuję
wykwalifikowanej marszantki — Półwiejska 26 a, Cieluch. zdw 89 743

Służąca
do wszystkiego od zaraz. Kantaka 7, mieszk. 10. zdw 89 674

Uczennice
przyjmie do szycia i kroju. Romana Szymańskiego 5 parter, prawo. zdw 89 598

Szofer
z kaucją potrzebny. Oferty Kurjer zdw 89 751

Dziewczę
lat 14—15 lekkich prac domowych zaraz. Aleje Marcinkowskiego 3a, mieszk. 7. zdw 89 596

Posługa
z poleceniami. Matejki 68, m. 1. zdw 89 673

Wasze powodzenie zależne jest od sprzedaży towaru. Będziecie sprzedawać — reklamując swoje przedsiębiorstwo w nowoczesny sposób.

PRZEGLĄDAJCIE WIĘC U NAS WZORY OGŁOSZEŃ. KLISZE, RYSUNKI.

»REKLAMA« DRUKARNI POLSKIEJ S.A. W POZNANIU AL. MARCINKOWSKIEGO 17. TEL. 44-81

zw 29 266

Posada
portjer względnie pomocnik z gwarancją poszukiwany. Zgłoszenia „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 89 907

Domokrążnych
wymownych sprzedawców potrzebuje. Wskaże Kurjer zdw 89 759

Kucharka
znająca kuchnię warszawską potrzebna od 15 maja Posada stała, Gdynia, Plac Kaszubski, Restauracja Ferdynus. nw 9944

Wolne posady:
Poważna instytucja dla rozpowszechnienia wspaniałego dzieła katolickiego, poleconego przez władze kościelne, poszukuje kilku inteligentnych, wymownych i solidnych pań i panów. Osiągnąć można dobrą egzystencję i dla zdolnych stała posada. Tylko poważni reflektanci zgłoszą się z dokumentami w poniedziałek od godz. 11—1 i od 3—6; wtorek od godziny 10—11 Pocztowa 31 a, m 4. Pw 11 140-18.228

Krawcowe
na wykwintną miarową pracę potrzebne „Femina", Fredry 3. zdw 89 810

Ucznia
z dobremi wiadomościami szkolnemi do składu towarów kolonjalnych, krótkich i galanteryjnych poszukuje od zaraz lub później, Stanisław Nowacki, Grodzisk (Wlkp.), Stary Rynek 22. zdw 89 550

Dziewczyna
15 letnia bez spania zaraz potrzebna do dziecka. Ziołek, Wielkie Garbary 5. zdw 89 446

Uczennice
na rok lub ½ szycia i kroju, system kroju zagraniczny „Elegancki Salon Mód", Wierzbięcice 24b I., prawo. zdw 89 568

3 biegłych czeladników
szewskich przyjmie natychmiast M. Męclewski, Żerków, powiat Jarocin, skład obuwia zdw 89 474

Wielkopolska Szkoła Przygotowawcza
przyjmuje chłopców i dziewczynki 6—10 do 1—4 klas wstępnych.

Kancelarja, ul. Mylna 5 i ul. Podgórna 26.

Wielkopol. Gimnazjum Dr. Czajkowskiego
przyjmuje wpisy uczniów do 1—8 klas dziewcząt do 1—2 klasy.

Kancelarja, Mylna 5 od 11—1 godz.

zw 29268

4-kl. Szkoła Przygotowawcza
z prawami publiczności

przy gimn. żeń. **p. w. Najśw. Serca Jezusa w Poznaniu** przyjmuje na nowy rok szkolny zgłoszenia dziewczynek od lat 6-ciu, **codziennie od godz. 11-1 w kancelarji gimnazjum, przy pl. Świętokrzyskim 4, III.**

Nauka przedpołudniowa. Kwalifikowane siły nauczycielskie.

Dla uczennic zamiejscowych **internat.** Przy szkole znajduje się **dziedziniec ogrodowy.** Wydaje się ciepłe śniadania.

Poza nauką zakład otacza powierzoną sobie dziatwę szczególną opieką tak pod względem wychowawczym jak i religijnym. Pw 11 141/2-18.205/6

Przełożona Aleksandra Słomińska.

Krawcowa
zaraz potrzebna. Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędna. Dominikańska 7, III. rw 14 103

Ręczniarka
krawcowa potrzebna. Wierzbięcice 40, Szymkowska. zdw 89 867

Pw 10 946-18.169

Krawcowe
zdolne do szycia bielizny męskiej i damskiej mogą się zgłosić do Fabryki bielizny i fartuchów „Gezet", Wroniecka 4. rw 14 117

Marszantka
młodsza, zdolna natychmiast potrzebna. Bandel, Piekary 1. zdw 89 834

6 pań
przyjmiemy do wyszkolenia do pracy zewnętrznej. Warunek: skończony wiek lat 24, mężatki, pielęgniarki z dobrą wymową i odpowiednią prezentacją mają pierwszeństwo, zapewniamy stale dobrze płatne stanowiska. Zgłoszenia przyjmuje firma Sanitas w poniedziałek i wtorek od 10—12 i 3—5 ul. Skarbowa 17. Pw 11 128-63.215

Panienki
do dwojga dzieci 7 i 10 lat z dobrego domu z wykształceniem i szyciem poszukuję od 15. 5. — Oferty z odpisem świadectw oraz fotografją skierować pod adresem Helena Konieczka, Bydgoszcz, Gdańska 26. Pw 11 129-63.214

Panie
do odwiedzania prywatnej klienteli na bezkonkurencyjny artykuł i wysoki zarobek poszukiwane. Oferty pod „C 7/5" do Par Bydgoszcz. Pw 11 131-63.217

Stenotypistka
biegła stenografka potrzebna zaraz do pomocy. Zgłoszenia Czesława 14, III. piętro, lewo. zdw 89 872

Panienka
18 letnia do bufetu potrzebna. — Cukiernia, Półwiejska 30. zdw 89 880

Krawcowa
dobrze polecona, potrzebna. — Wielka 17, m. 12. zdw 89 784

Dziewczyna
z gotowaniem może się zgłosić. Wodna 12, Rychter zdw 89 915

Krawcowej
dzielnej poszukuję zaraz. Św. Wojciech 2, II., lewo. zdw 89 852

Biuraliski
początkującej poszukujemy zaraz Oferty Kurjer zdw 89 882

Blacharz
i instalator, który mógłby prowadzić przedsiębiorstwo samodzielnie z gwarancją zaraz potrzebny. Paszkiewicz, Wielkie Garbary 40 zdw 89 898

Poszukuje się
8-12 dużych ubikacyj
jasnych słonecznych, Jeżyce blisko mostu. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 29267**

Agentki
i agenci wszystkich branż, emeryci urzędnicy i nauczyciele mogą uzyskać znaczny dochód przejąwszy zastępstwo w pierwszej i jedynie chrześcijańskiej i polskiej instytucji bankowej do zbierania zamówień na obligacje państwowe. Zgłoszenia Wyszyński, Poznań, Strzelecka 28. zdw 89 236

Poszukuję czeladnika
szewskiego z kaucją 300 zł., który jednocześnie w nieobecności będzie zastępował majstra. Praca stała i dobra. Zgłoszenia Hubert Grytt, Katowice, Damrota 2. zdw 89 806

Muzyków
wszelkiego rodzaju poszukuje „Poznańskie Towarzystwo Symfoniczne". Zarobek poboczny. — Oferty Kurjer zdw 89 324

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Perz, Ratajczaka 28. zdw 89 715

Poszukuje
się od 15 maja magistry(a) z kilkumiesięczną praktyką. — Język niemiecki wymagany. — Oferty z podaniem warunków przy wolnem utrzymaniu z mieszkaniem St. Gantkowski — Gniezno, Apteka pod Orłem. dw 3561

Gdzie można najwięcej wygrać?
W najstarszej kolekturze Loterji Państwowej

A. KĘDZIORA
w POZNANIU, ul. Sieroca 5/6, nar. Nowej. wychodzi zawsze **maximum wygranych losów**

Ćwiartki losów po 10,— zł, jakoteż połówki i całe losy są jeszcze do nabycia. zw 29236

Za 10 złotych każdy może się wzbogacić!

☛ ***Kolektura istnieje od lat 12-tu.*** ☚

Retuszer (ka)
zdolny ewentualnie na powiększenia, wykrywanie płyt w razie potrzeby zrobienia zdjęć, może się od 1 czerwca zgłosić. Oferty z odpisami świadectw, własną fotografją, warunkami. Tadeusz Semrau, Leszno. nw 9 886

Bufetowa
poszukuje posady jako początkująca z dobrem poleceniem. Oferty Kurjer zdwp 89 556

Poszukuję
praczki dochodzącej. Oferty zdw 89 572

Książki do I. Komunji św.

Wł. Wilak
KSIĘGARNIA I ANTYKWARJAT
Poznań, Podgórna 10

zw 29 223

Dziewczyna
uczciwa, czysta zaraz bez spania do dzieci i lekkich prac domowych. Bukowska 43, m. 24. zdw 89 587

Poszukuję
natychmiast dzielnej pierwszorzędnie poleconej ekspedjentki, lub młodszego ekspedjenta. Do oferty proszę dołączyć odpis świadectw oraz podać wysokość wymaganej pensji. Nie załączać znaczków. A. Klimek, Dom towarowy, Lubliniec, G. Śl. dw 3560

Od 1 czerwca
1931 poszukuje zastępcy, władającego językiem niemieckim na ca 4 tygodnie. Apteka w Mroczy pod Bydgoszczą. dw 3558

Pielęgniarka
do 9 miesięcznego dziecka z praniem potrzebna. Zgłoszenia Poznań, Św. Marcin 34, m. 4. zdw 89 571

Potrzebni
agenci do sprzedaży przedmiotów gospodarstwa domowego. — Zgłoszenia do Kurejra zdw 89 620

Biuralistki
do samodzielnego załatwiania lżejszej korespondencji handlowej w języku polskim na maszynie Underwood poszukujemy. Reflektujemy jedynie na siłę z intelig. rodziny. Oferty z szczegółowym życiorysem, podaniem referencyj i żądanego wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego zdw 89 710

Akwizytor
dobrze wprowadzony w branży samochodowej do sprzedaży akumulatorów pierwszorzędnej marki potrzebny. Oferty do Kurjera zdw 89 502

Książkowa
obeznana z buchalterją dominjalną potrzebna na wieś na 8 tygodniowe zastępstwo zaraz. Zgłoszenia z odpisem ostatniego świadectwa i podaniem warunków. Majętność Kuczwały, poczta Chełmża, Pomorze. zdw 87 440

Służąca
uczciwa, czysta z dobrem gotowaniem, polecona może się zgłosić. Müllerowa, Szewska 19, I. 6—8 godz. zdw 89 737

8—10 złotych dziennie
zarabiają osoby pracowite wszędzie, stała poboczna praca domowa korespondencyjna. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego Gdynia - Port. zdw 89 302

Współpraca
stała, Potrzeba 500 złotych. Gwarancja dobra, pensja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 750

Pokojowa
wykwalifikowana, znająca dobrą obsługę, mogąca się wykazać dobremi świadectwami i referencjami potrzebna. Zgłoszenia przyjmuje w poniedziałek willa ul. Noskowskiego 2. zdw 89 663

Panny
wprawne na płaszcze i kostjumy mogą się zgłosić. Wysoka 12, III. prawo. zdw 89 779

Urodę kobiecą
konserwuję, doskonali, odświeża, usuwa jej skazy i braki pierwszorzędny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine D'rowej Magdaleny Poznańskiej. — Najnowsze paryskie metody. Najświeższe zdobycze współczesnej kosmetyki. Maquillage. Udoskonalone barwienie włosów. Trwałe przyciemnianie brwi. Poznań, ul. Franc. Ratajczaka 29, telefon 54-37 Warszawa, Mokotowska 52 telefon 808 37. zdw 82 423

WITOLD LEWORSKI WROCŁAWSKA 36
OBRAZY i OPRAWA
Pw 10 945-18.114

DZISIAJ w KINIE
Apollo: „Król Jazzu".
Aurora: „Wyspa zatopionych skarbów" i Chaplin.
Casino: „Kochanek Jej Zmysłów".
Colosseum: Pomszczona obelga i Zadatek na szczęście.
Corso: „Miasto Cudów".
Edison: „Statek Marzeń".
Harfa: „Jedynaczka króla miedzi".
Metropolis: „Kobieta bez serca" i rewja p. t. „Pele-Mele".
Odeon: „Dzika Orchidea".
Renaissance: „W szponach Szarlatanów".
Słońce: „Niebieski motyl".
Tęcza: „Dzika miłość".
Wilsona: „Za krew braci".

Humor zagraniczny

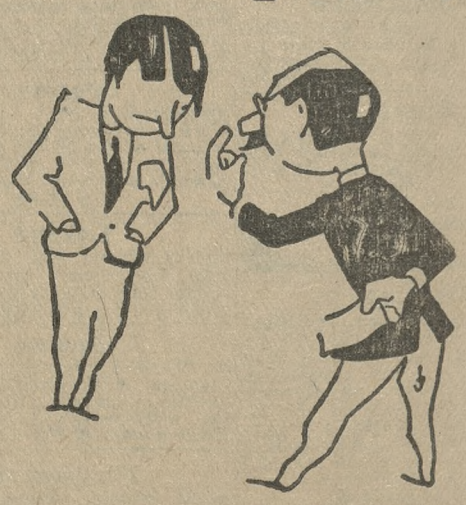

Ojciec do syna marnotrawnego: = Od dnia dzisiejszego między nami skończone! Nie dostaniesz już ani grosza! Dla mnie, jakbyś umarł!

— W takim razie tatusiu, daj mi zgóry pieniądze przynajmniej na pogrzeb!

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na miesiąc maj 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w naglych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.